The Latvian newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, JULY 9, 1958.

LATVIJA
AMERIKA

55/ 695. n-rs. TREŠDIEN, 1958. G. 9. JŪLIJĀ 8. gads

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vītols, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60 Tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

DZIESMU SVĒTKI NUJORKĀ IZSKANĒJUŠI SPĒKĀ UN SKAISTUMĀ

3 DIENU ILGIE LATVIEŠU SVĒTKI NUJORKĀ NORITĒJA LIELĀ PACILĀTĪBĀ. APMEKLĒTĀJU SKAITS SVĒTKU KONCERTĀ BIJA PIE 10.000. DZIEDĀTĀJU SKAITS PĀRSNIEDZA 800. APMEKLĒTĀJI ARMORIJĀ SĀKA PULCĒTIES CETURTDIEN, 3. JŪLIJA VAKARĀ, UZ IZSTĀŽU UN KULTŪRAS KONFERENČU ATKLĀŠANU. JAUNDARBU KONCERTS NOTIKA PIEKTDIEN, 4. JŪLIJĀ, TOWN HALL TELPĀS, KAS NESPĒJA UZŅEMT VISUS APMEKLĒTĀJUS. JAUNDARBU KONCERTU NOKLAUSĪJĀS AP 1500 SVĒTKU VIESU. AP PĀRIS SIMTS KLAUSITĀJU BIJA SPIESTI IET MĀJĀS, JO NEVARĒJA IEKĻŪT PĀRPILDĪTAJĀS TELPĀS.

10000 VIESU SVĒTKU KONCERTĀ

Jaundarbu koncertā žūrijas komisijas priekšsēdis prof. A. Ābele paziņoja dziesmu konkursā piespriestās godalgas. Bez A. Ābeles žūrijas komisijā darbojās komponisti J. Poruks un Br. Skulte. Pirmo godalgu — $500,- ieguvis prof. Jānis Mediņš Zviedrijā par kantāti korim, solo balsij un ērģelēm „Maldu laikā", ar Zinaīdas Lazdas tekstu. Pirmo godalgu — $200,- saņēma arī komp. J. Norvilis Kanadā par dziesmu jauktam korim „Zāļu diena 1916. g.", tāpat 2. godalgu $100,- — par dziesmu vīru korim „Palagi", abas ar Jāņa Ezeriņa tekstu.

Bez tam žūrijas komisija ieteikusi J. Norviļa dziesmu „Kaps kalnā" un trīs E. Sēnfelda (Anglijā) darbus: koŗa dziesmas „Latvieša ticība" (L. Breikša) un „Tūdaliņ, tagadiņ" (V. Cedriņa), kā arī kantāti „Latvijas balāde" (J. Akurātera).

Jaundarbu koncertā godalgotās dziesmas atskaņoja vīru dubultkvartets Tēvija no Bostonas un apvienotais Ņujorkas jauktais koris diriģ. Br. Skultes vadībā. Kantāti Maldu laikā atskaņoja Kalamazū koris Dziesmu Vairogs diriģ. A. Kalnāja vadībā ar solisti Izoldi Pulciņu-Baumani.

Jau pāris stundas pirms svētku koncerta sākšanās koristi pulcējās gājienam sporta laukumā, lai pārsteigtu ar saviem krāšņajiem tērpiem un plakātiem visus apkārtējos iedzīvotājus. Koristus svētku zālē sagaidīja skaļiem aplausiem, un tos, līdz ar svētku viesiem, svētkus atklājot, apsveica Ņujorkas gubernātora Harimena un Ņujorkas pilsētas vecākā pārstāvis. Pēc tam svētku runu teica sūtnis prof. A. Spekke, kuŗai sekoja koŗu skaņi nodziedātā Gaismas pils un Mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē, ko sajūsminātie klausītāji lika atkārtot.

KOKLI IEGŪST DZIESMU VAIROGA KORIS

Ceļojošo balvu aktīvākajam un veiksmīgākajam korim, ko bija dāvinājusi 2. Kanadas latviešu Dziesmu svētku rīcības komiteja, ieguva koris Dziesmu Vairogs no Kalamazū ar diriģ. A. Kalnāju. Gaviļu un aplausu sveikts, šī koŗa veiksmīgais diriģents saņēma vērtīgo balvu no minētās komitejas priekšsēdētāja Ē. Kārkla, kas to bija atvedis no Toronto.

Koncertam sekoja tautas svētki, kas turpinājās līdz agram rītam.

DIEVKALPOJUMI

Sestdienas priekšpusdienā notika visu konfesiju dievkalpojumi. Lielākais apmeklētāju skaits bija luterāņu baznīcā, kur spredīķi teica tāls viesis no Kolorado, prof. Ludis Bērziņš.

SPORTA SACĪKSTES

Ap 200 apmeklētāju noskatījās futbola cīņu Ņujorkas DV un Toronto DV komandu starpā, kas sacentās par Kanadas 2. latviešu Dziesmu svētku laikā neizcīnīto kausu. Pēc spraigas un karstas cīņas, kausu ar 4:3 rezultātu ieguva Ņujorka.

Sajūsmā par Dziesmu svētku lielisko izdošanos, netālu no Ņujorkas sestdien rīkos Dziesmu svētku atskaņas ar Ņujorkas un apkārtējo koŗu piedalīšanos.

— Tad nebij ausmas, nebij rietu — tā pagāja 2. vispārējie latviešu Dziesmu svētki Ņujorkā 3., 4. un 5. jūlijā. Augšā pa kr.— Uz Dziesmu svētku koncertu ierodas koŗi ar virsdiriģentiem Br. Skulti un A. Kalnāju. Jaundarbu žūrijas komisijas priekšsēdis prof. A. Ābele pasniedz balvu komp. J. Norvilim par dziesmām „Zāļu diena" un „Palagi". Pa labi — 1. godalgu par labāko un pareizāko tautas tērpu (Krustpils) ieguva Maija Zīle. Jaundarbu koncertā jūsmīgu klausītāju piekrišanu izpelnījās T. Ķeniņa kvarteta pirmatskaņojums. Uzņēmumā komponists (pa labi) ar pianistu V. Bērzkalnu un dziedoni Ks. Branti. Zemāk no kreisās — Toronto 1. ev.-lut. draudzes koristi, vidū — 1. godalgu ārpus koristu sacensībā ieguva Astra Grīna 12. g. s. tautas tērpā un skats ceļojošās mākslas izstādes atklāšanas laikā. Vidū prof. A. Annus, viņam blakus pa kr. adv. Ē. Kerno, pa labi O. Grīns un prof. J. Siliņš. Zemāk — koristes starpbrīdī svētku koncerta laikā un Toronto Dainas koris gājienā. Foto: J. Kreilis un J. Ligers

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

DEMOKRATIJAS IZVEIDOŠANĀS ANGLIJĀ

P. DREIMANIS

Anglijā feodālās monarchijas prezidents jeb premjērs, kas kopā ar savu ministru kabinetu vada valsts dzīvi, kamēr viņam parlamentā ir vairākums. Kad viņam tā vairs nav, tad viņš kopā ar savu kabinetu atkāpjas. Tad parlamenta vairākums uzdod citai personai sastādīt ministru kabinetu un vadīt valsts dzīvi, ko tas arī dara, kamēr viņam ir vairākums parlamentā. Ķēniņš valsts dzīves vadībā neiejaucas; viņš tikai reprezentē valsti un ar savu personību satur kopā Anglijas valsts sastāvdaļas. Parlamenta noteikšanu valsts dzīves vadībā apzīmē ar vārdu parlamentārisms. 18. g. s. Anglijas konstitucionālā monarchija pieņēma parlamentārisma jeb parlamentārās monarchijas veidu.

Turpmākās svarīgākās pārmaiņas Anglijas valsts iekārtā saistās ar grozījumiem parlamenta vēlēšanās, kas 19. g. s. grozītas vairākas reizes, samazinot un beidzot atceļot ienākuma cenzu, nosakot aizklātu balsošanu, bet atstājot dzīvokļa cenzu — vēlēšanu tiesības tiem, kam ir savs dzīvoklis. 20. g. s. atcēla arī šo cenzu un piešķira vēlēšanu tiesības sievietēm. Tātad, tagad vēlēšanu tiesības ir visiem pilngadīgiem Anglijas pilsoņiem. Kopš pagājušā gadu simteņa beigām viņi ievēl arī grafišķu padomes un piedalās pilsētu pašvaldību vēlēšanās, bet tikai tie, kam ir dzīvoklis.

Anglijas valsts iekārta jāatzīst par demokratisku. Par to liecina parlamenta un ministru kabineta tiesības, kā arī tiesu organizācija un neatkarība no likumdvēšiem un valdības. Ķēniņa tiesības un īpaši viņa stāvoklis negroza minēto atzinumu. Personas brīvība, sirdsapziņas, vārda, preses brīvība, dzīvokļa un korespondences neaizskaramība un citas Anglijas pilsoņu tiesības jau sen nodrošinātas.

Domu brīvība un iecietība sevišķi izpaužas parlamentā, piem., opozicijas stāvoklī un rīcībā — Anglijas politiskajā dzīvē opozicija nepieciešama sastāvdaļa. Anglijas strādnieki pirmie Eiropā ieguva organizēšanās tiesības (1824. gadā) un izveidojuši stingru arodsavienību, kuŗai liela nozīme kā strādnieku tiesiskā stāvokļa nodrošināšanā, tā arī viņu attieksmju noskaidrošanā ar darba devējiem. Par bijušiem nevienlīdzības laikiem liecina tikai dažas pagātnes atliekas; piem., lordu tiesības zemes mantošanā, liela atšķirība sabiedrisko šķiru dzīvē un attieksmēs, kā arī dažas citas tradīcijas, kuŗām Anglijas dzīvē ir bijusi un ir vēl tagad liela nozīme.

Anglijas iedzīvotāju nostāja pret ķēniņu un viņa rīcības nelikumībām liecina, kāda nozīme ir tautas vienprātībai valsts dzīves veidošanā un savu tiesību aizstāvēšanā, lai gan tur sabiedrisko šķiru attieksmes nebūt nav tādas, kas varētu veicināt kopdarbību. Tomēr svarīgos valsts dzīves brīžos tās nav kavējušas pozitīvu mērķu sasniegšanu. Ja Eiropas tautas savas valsts dzīvi ir veidojušas galvenokārt pēc Anglijas parauga, vai tad viņām nevajadzētu arī sekot tās vienprātībai tautas likteņīgākajos brīžos, kā arī nekabinetu sastāda parlamenta vairākuma izraudzītais ministru kabinets, bet gan tie ministri, kas kosākumā ķēniņam bija gandrīz neierobežota vara. Tad daži ķēniņi atļāvās rupju patvarīgu rīcību, bet valsts interešu aizstāvēšanā viņi cieta neveiksmi pēc neveiksmes. Tas uztrauca visus iedzīvotājus, īpaši feodālo sabiedrību. Tā 1215. gadā piespieda ķēniņu parakstīt lielo brīvības hartu, kas nodrošināja personas brīvību, tirgotāju tiesības, lielajai feodāļu padomei tiesības piedalīties nodokļu noteikšanā un citas tiesības. Kad ķēniņš šos noteikumus neievēroja, tad 25 baroni viņu arestēja un 1265. g. sasauca parlamentu, t. i., lielajai feodāļu padomei pievienoja pilsētu un grāfišķu vēlētos pārstāvjus.

Ķēniņš šādu parlamentu pirmoreiz sasauca 1295. gadā. 14. gadu simtenī tika publicēti parlamenta vēlēšanu noteikumi: uzskaitītas pilsētas un grāfistes, kuŗām bija tiesības vēlēt parlamenta locekļus, noteikts katrai no šīm pilsētām un grāfistēm deputātu skaits un vēlētāju ienākuma cenzs. Līdz ar to parlaments sadalījās divās palatās — Augšnamā jeb Lordu palatā, kuŗā sēdēja bijušās lielās feodāļu padomes locekļi, un Apakšnamā jeb Deputātu palatā, kuŗā piedalījās ievēlētie pilsētu un grāfišķu pārstāvji. Lai gan šim parlamentam bija tikai padomdevēja tiesības, ķēniņi tā lēmumus bija spiesti ievērot, jo tajā attieczībā pret ķēniņu bija vienprātība.

Ja ķēniņš atļāvās kādu nelikumību un kāds pilsonis sakarā ar to atteicās viņu klausīt, tad par to sprieda zvērināto tiesa, kas apsūdzēto, nepaklausīgo pilsoni parasti attaisnoja vai atzina par vainīgu ar mazu balsu vairākumu, kas neliecināja ķēniņam par labu. Uz šādiem gadījumiem parasti atsaucās arī parlaments, pieņemdams kādu deklarāciju, kuŗā atkārtoja Lielās brīvības chartas noteikumus un tos papildināja ar jauniem ķēniņa varas ierobežojumiem un pilsoņu tiesību nodrošinājumiem. 17. g. s. ķēniņi mēģināja valdīt bez parlamenta, ignorējot Lielo brīvības chartu un minētās parlamenta deklarācijas.

Tad izcēlās divas revolūcijas, no kuŗām pirmā beidzās ar ķēniņa nonāvēšanu un otrā ar to, ka nonāvētā ķēniņa otrs pēcnācējs, pilsoņu atstāts, izceļoja uz Franciju. Viņa vietā parlaments aicināja citu ķēniņu, kas atzina parlamentu par likumdošanas iestādi, kā arī visus Anglijas ķēniņa varas ierobežojumus un pilsoņu tiesību nodrošinājumus. Drīz pēc tam tika publicēti vēl daži likumi, kas galīgi noteica Anglijas valsts iekārtu.

Minētās deklarācijas un citi dokumenti atziti par Anglijas pamatlikumiem jeb konstitūciju, pēc kuŗas likumus izdod parlaments, bet pārvalde atrodas ķēniņa un viņa iecelto ministru rokās. Likuma pārkāpējus tiesā no parlamenta un valdības neatkarīga tiesa. Šādu valsts iekārtu sauc par konstitucionālo monarchiju. Tanī ir dažādi novirzieni; piem., ministri var būt atbildīgi tikai ķēniņam vai arī atbildīgi parlamentam. Anglijā izveidojās otrs veids: ministru kabinetu sastāda parlamenta vairākuma izraudzītais ministru prezidents jeb premjērs, kas kopā ar savu ministru kabinetu vada valsts dzīvi, kamēr viņam parlamentā ir vairākums. Kad viņam tā vairs nav, tad viņš kopā ar savu kabinetu atkāpjas. Tad parlamenta vairākums uzdod citai personai sastādīt ministru kabinetu un vadīt valsts dzīvi, ko tas arī dara, kamēr viņam ir vairākums parlamentā. Ķēniņš valsts dzīves vadībā neiejaucas; viņš tikai reprezentē valsti un ar savu personību satur kopā Anglijas valsts sastāvdaļas. Parlamenta noteikšanu valsts dzīves vadībā apzīmē ar vārdu parlamentārisms. 18. g. s. Anglijas konstitucionālā monarchija pieņēma parlamentārisma jeb parlamentārās monarchijas veidu.

Turpmākās svarīgākās pārmaiņas Anglijas valsts iekārtā saistās ar grozījumiem parlamenta vēlēšanās, kas 19. g. s. grozītas vairākas reizes, samazinot un beidzot atceļot ienākuma cenzu, nosakot aizklātu balsošanu, bet atstājot dzīvokļa cenzu — vēlēšanu tiesības tiem, kam ir savs dzīvoklis. 20. g. s. atcēla arī šo cenzu un piešķira vēlēšanu tiesības sievietēm. Tātad, tagad vēlēšanu tiesības ir visiem pilngadīgiem Anglijas pilsoņiem. Kopš pagājušā gadu simteņa beigām viņi ievēl arī grafišķu padomes un piedalās pilsētu pašvaldību vēlēšanās, bet tikai tie, kam ir dzīvoklis.

Anglijas valsts iekārta jāatzīst par demokratisku. Par to liecina parlamenta un ministru kabineta tiesības, kā arī tiesu organizācija un neatkarība no likumdvēšiem un valdības. Ķēniņa tiesības un īpaši viņa stāvoklis negroza minēto atzinumu. Personas brīvība, sirdsapziņas, vārda, preses brīvība, dzīvokļa un korespondences neaizskaramība un citas Anglijas pilsoņu tiesības jau sen nodrošinātas.

Domu brīvība un iecietība sevišķi izpaužas parlamentā, piem., opozicijas stāvoklī un rīcībā — Anglijas politiskajā dzīvē opozicija nepieciešama sastāvdaļa. Anglijas strādnieki pirmie Eiropā ieguva organizēšanās tiesības (1824. gadā) un izveidojuši stingru arodsavienību, kuŗai liela nozīme kā strādnieku tiesiskā stāvokļa nodrošināšanā, tā arī viņu attieksmju noskaidrošanā ar darba devējiem. Par bijušiem nevienlīdzības laikiem liecina tikai dažas pagātnes atliekas; piem., lordu tiesības zemes mantošanā, liela atšķirība sabiedrisko šķiru dzīvē un attieksmēs, kā arī dažas citas tradīcijas, kuŗām Anglijas dzīvē ir bijusi un ir vēl tagad liela nozīme.

Anglijas iedzīvotāju nostāja pret ķēniņu un viņa rīcības nelikumībām liecina, kāda nozīme ir tautas vienprātībai valsts dzīves veidošanā un savu tiesību aizstāvēšanā, lai gan tur sabiedrisko šķiru attieksmes nebūt nav tādas, kas varētu veicināt kopdarbību. Tomēr svarīgos valsts dzīves brīžos tās nav kavējušas pozitīvu mērķu sasniegšanu. Ja Eiropas tautas savas valsts dzīvi ir veidojušas galvenokārt pēc Anglijas parauga, vai tad viņām nevajadzētu arī sekot tās vienprātībai tautas likteņīgākajos brīžos, kā arī nekabinetu sastāda parlamenta vairākuma izraudzītais ministru

PATEICĪBA

Niagaras latviešu skolas izlaiduma akts notika 15. jūnijā.

Grāmatas, Latvijas kartes un cita veida balvas skolas absolventiem bija ziedojuši: LNAK, LPB Kanadas kopa, Niagaras latviešu draudze, DV Niagaras nod., Jelgavas 5. skautu vienība, Jaunatnes pulc., „Dzirkstele", Niagaras sporta kopa, H. Menska un K. Viķelis.

LNAK grāmatu „Lāčplēsis" saņēma šīgada sekmīgākais absolvents Andrejs Skalde.

Bijušais Niagaras latviešu skolas pārzinis J. Rudoviċs no Withedog bija atsūtījis balvas tiem skolēniem, kas šinī mācību gadā nevienu stundu nebija nokavējuši. Šīs balvas saņēma: Nellija Plavinska, Andrejs Skalde un Juris Skalde.

Sirsnīgs paldies visiem atsaucīgajiem ziedotājiem. A. S.

ČIKĀGĀ BŪS LATVIEŠU KATOĻU KULTŪRAS CENTRS

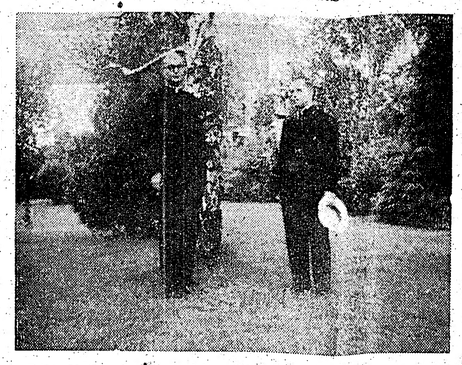

Prāv. N. Trepša (pa kreisi) un prof. B. Baginskis, M.I.C., apskatot saimniecību.

Čikāgas latviešu katoļu draudzi, kuŗā ir četri simti dvēseļu, vairākus gadus vadīja prāv. P. Bojārs. Viņš strādāja amerikāņu draudzē, tad nodibināja savu, gādāja galvojumus jaunieceļotājiem un gādīgi rūpējās par slimajiem. Prāv. Bojārs nebija tikai priesteris, bet arī kā tēvs.

Tagad te paredzēts noorganizēt misiju centru, kuŗā ieslēgtu arī visus apkaimē dzīvojošos katoļticīgos latviešus. Šim nolūkam šurp atsūtīja divus jaunus teologus: prof. B. Baginski, M. I. C.' kas beidzis LU katoļu teoloģijas fakultāti, tad sešus gadus studēja vēsturi, valodas, filozofiju un Svētos Rakstus Romā, no kurienes viņu aizsūtīja uz Argentīnu par Svēto Rakstu un ebreju valodas profesoru.

Prāv. Norberts Trepša beidzis LU tiesību zinātņu fakultāti, Luvēnā filozofijas un Detroitā teoloģijas fakultāti un pēc tam studēja politiku. Viņš ir sarakstījis divus romānus un divas fābulu grāmatas.

Abi spēcīgie garīdznieki nekavējoties ķērās pie darba: Čikāgā jau iznāk žurnāls Dzimtenes Balss; tuvākā laikā draudzei nopirks savu baznīcu un māju kultūrāliem pasākumiem; nule prof. Baginskis, M.I.C., un prāv. N. Trepša bija izbraukuši no Čikāgas uz dienvidiem, lai pirkšanai apskatītu saimniecību, kas paredzēta veco ļaužu mītnei un bērnu vasaras nometnei. Zemes gabals, kur mājas ietvērusi skaisti koki, atrodas Mičigena ezera krastā, klusā vietā. Tur tuvumā pavada vasaru A. Sprūdža-Mārzema ģimene.

„Vai gribat braukt atpakaļ uz Čikāgu?" vaicāja prof. B. Baginskis, M.C.I., Sprūdžu dēliem Jurim un Ukam.

„Nē, negribam."

„Kāpēc tad?"

„Šeit ir labāk."

Un tur patiesi labāk ir bērniem, ir veciem, ir katram. Ezers, skaists parks un svaigs gaiss sagādā patikamu atspirdzinājumu.

Al. Ozols.

INDIĀŅU LIKTENIS KANADĀ

1934. gadā, kā Dr. Erichs Keilpflugs raksta žurnālā „Orion", Kanadas valdība konstatējusi indiāņu pieaugumu. 1954. g. bija 151.000, bet kopš 1934 g. to skaits pieaudzis par 50.000 1957. gadā. Gluži tāpat kā ASV, arī Kanadā indiāņiem ierādīts atsevišķs rajons, kuŗā tie var netraucēti dzīvot. Tomēr balto ietekme viņu aprindās pieaug arvienu vairāk. Indiāņi sāk saprast, ka baltie cilvēki grib viņiem tikai labu. Jādomā, ka šajā sakarā 1957. gadā Kanadas pavalstniecību pieņēma 841 indiānis. Tagad indiāņu pieaugumu gadā lēš uz 4.000.

Interesanti atzīmēt, ka Sarkanā Krusta izdarītā asins vākšana „Melnāskājas" indiāņu ciltī prieks viņu tautas brāļiem vainagojās ar ļoti labām sekmēm. Kaut gan līdz asinsvākšanas vietai Albertai bija jāveic kājām 75 jūdzes, viņi ziedoja 180 pudeles asiņu. Amerikāņu zinātņu vīri, izdarot pētījumus par indiāņu senvietām, tādas atraduši galvenokārt pie ezeriem un upēm, kas liecinot, ka indiāņi nodarbojušies ar zveju.

Indiāņi sapratuši, ka arī viņiem pienācis cits laikmets, un tie pamazām sāk iesaistīties balto darbā. Izrādījies, ka viņi ir sevišķi vērtīgs darba spēks tādu ceļu būvēs, kur jāstrādā tikpat kā necaurejamos mežos, vai citās baltajam cilvēkam grūti piekļūstamās vietās. Arī cukurbiešu plantācijās viņi ir ļoti noderīgi. Lieliski viņi noder arī mežu degšanas apkaŗošanā. Sakarā ar to Kanadas valdība vēlas veicināt indiāņu iesaistīšanu saimniecībā pilsētās vai citur, dodot viņiem piemērotu darbu.

Atzīmējams, ka Dr. Pēters Kelijs, 72 gadu vecs, ievēlēts par baznīcas konferences prezidentu 500 delegātu sanāksmē. Viņš ir virsaitis un kāda virsaiša dēls, precējies ar Haidu ciltsprincesi. 1916. g. viņu iesvētīja par misionāru. K. dēls ir valdības ierēdnis Indiāņu nodaļā, Otavā, pirms tam bija skolotājs. Domā, ka indiāņi Kanadā ieceļojuši pirms apm. 5-6.000 gadiem pāri Bēringa šaurumam. —ro.

No ZVIEDRIJAS pianistes IRĒNAS DUNKELES un vijolnieka ALFREDA DUNKELA

KONCERTS

Piektdien, 11. jūlijā, pl. 8,30 vak., Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē (Carlton - Jarvis) Toronto.

★ Programma VELTĪTA JĀŅA MEDIŅA DARBIEM.

Ieeja $1.50 un $1,-. Bērniem ieeja brīva. Studentiem puscenas. DV TORONTO NODAĻA

Mūžībā aizgājis audzinātājs un koŗu vadītājs

Cits pēc cita aiziet mūžībā vecās paaudzes latvieši, gan lielā vecumā, gan arī agrākos dzīves gados. 9. jūnijā miris Rīgā 84. dzīves gadā Pēteris Turjānis, kas vairākās vietās Latvijā strādāja par skolotāju un ilgāku laiku bija Rīgas pamatskolas pārzinis. Dzimis Vidzemes austrumu nomalē, viņš vispirms mācijās vietējās skolās. Pēc tam viņš devās uz Rīgu, kur 10 gadus mācijās garīgajā skolā un seminārā kopā ar nelaikā virsbīskapu Jāni Pomeru, Rīgas vidusskolas direktoru A. Gulēnu un citiem kultūras darbiniekiem. Seminārā latviešu audzēkņi bija nodibinājuši savu koŗi, Pērkonkoŗi. P. Turjānis vairākus gadus bija tā diriģents. 1905. gadā vadībā koris kļuva īpaši populārs Rīgā. Pēc semināra beigšanas viņš strādāja par skolotāju provincē un vēlāk Rīgā. Skolotāja darbs vien viņu neapmierināja — viņš allaž vadīja kādu koŗi. Rīgā viņš vadīja kādas draudzes koŗi. Pēc tam viņš nodevās skolas pārziņa pienākumiem. Nelaiki atceras viņa kollēgas un daudzi audzēkņi kā priekšzīmīgu skolotāju un skolas vadītāju. Vieglas smiltis dzimtajā zemē!

Ps.

Dr. Richards un Dr. Lidija

ŠULTMAŅI

PĀRTRAUC SLIMNIEKU PIEŅEMŠANU LAIKĀ NO 20. JŪLIJA LĪDZ 3. AUGUSTAM.

Steidzamos gadījumos zvanīt uz kabinetu WA 4- 5323, Toronto.

IENAIDNIEKS ATRODAS MŪSU VIDŪ

SNIEDZAM ZVIEDRU NEDĒĻAS ŽURNĀLA IDUN AUGSMINĒTĀ RAKSTA ATSTĀSTĪJUMU, KAS APGAISMO ZVIEDRIJAS PASREIZEJĀS BĒGĻU PROBLĒMAS UN VAR INTERESĒT ARĪ MŪSU LASĪTĀJUS

Nesen ar rakstveida lūgumu pēc aizsardzības pret pāris krievu bēgļiem pie policijas Filipstadē bija griezusis krieviete Natālija Ivancika. Šie bēgļi nelūgti apciemojuši viņu un apvainojuši par pretkomūnistisku darbību un antikomūnistisku skrejlapu izplatīšanu. Sevišķi viens no krieviem uzstājies tik draudoši, ka viņa baidījusies par savu un ģimenes drošību. Policijas šefs atbildējis, ka viņam nav iespējas daudz ko darīt, bet Ivancika var būt mierīga, zinot, ka drošības policija pievērsusi šai lietai savu uzmanību.

Kādā mežnieku nometnē Dalarnā kādu bēgli apciemojuši nepazīstami tautieši. Tie pieteikuši viņai izbeigt pret komūnistiem vērsto naidīgo darbību, kaut gan minētā persona politiski aktīvi nedarbojas. Pēc kāda laika apciemojums atkārtojās un šoreiz apmeklētāji bijuši vēl uzņēmīgāki, prasot, lai viņas vīrs pārejot „pareizā pusē" un draudot viņam ar atriebību, ja tā nedaris. Beidzot ģimenei bijis jāpārceļas uz citu dzīves vietu, lai būtu mierā.

Kādu austrumzemju bēgļu grupu mežu darbos Nerkē apciemojis bars tautiešu, starp tiem bijusi sieviete. Grupas vadītājs meža strādniekiem teicis uzrunu, kuŗā nepārprotami aizrādījis: izbeidziet pretkomūnistisko propagandu, ja gribat dzīvot! Daži no meža strādniekiem nekavējoties atstāja novietojumu, viens ar visu ģimeni pārcēlās uz citu vietu 300 km tālāk, kur cerēja būt drošs no šāda veida krievu propagandas. Kādā dienā, ejot uz veikalu, viņš satiek kādu nepazīstamu personu, kas saka: „Tu varbūt dzen propagandu arī šeit, nedomā, ka mēs tevi esam aizmirsuši . . ."

UNGĀRU ČEKAS PĀRSTĀVJI ZVIEDRIJĀ

Līdzīgi notikumi Zviedrijā pēdējā laikā atgadās katru dienu, un ir austrumbloka pastiprinātās darbības sekas emigrantu vidū. Telegrammās no Viduseiropas un Dienvidamerikas esam lasījuši ziņas par austrumu bēgļu nogalināšanu, kas ir iefiltrēto komūnistu fanātiķu roku darbs. Līdz šim šādas lietas Zviedrijā nav notikušas, bet draudi pastāv arī šeit, un bēgļi arvien skaidrāk saredz, ka ienaidnieks atrodas viņu vidū.

Kāds jauns ungārs no Budapeštas, kas Stokholmā ieradās kā bēglis apmēram pirms gada, aicinātu uz drošības policiju un lūgts izskatīt daļu pārējo bēgļu fotografiju. Vienā no šīm fotografijām viņš tūlīt pazinis kādu ungāru slepenās policijas reprezentantu (AVH) no tā paša cietuma, kuŗā viņš pats atradies kā politiski ieslodzītais. Bez tam viņš vēl pazinis trīs tautietes, kas aktīvi darbojušās AVH Budapeštā. Vai šīs četras personas tiešām bija sarāvušas savas saites ar komūnismu, vai arī tās bija izsūtītas darboties piekšā kolonnā ar uzdevumu zināt par saviem tautiešiem komūnistu varai aiz dzelzs priekškara.

Šī gada 28. aprīlī Stokholmu atstāja trīs ungāru bēgļi: Ivans Šteiners, Laslo Kende un Ieni Kalmans. Vilciena biļetes ceļam uz Budapeštu bija izsniedzis Padomdošanas birojs ungāru bēgļiem — pēc pastāvošiem noteikumiem tie bēgļi, kas vēlas atgriezties savā zemē, var brīvi to izdarīt 18 mēnešu laikā. Bet kādēļ viņi atgriezās? — jautā tautiešī, kas pateicīgi paliek Zviedrijā, un nekad nevarētu iedomāties atgriezties verdzinātājā un nabadzīgajā Ungārijā. Vai tie ir veikuši kādu AVH uzdevumu? Vai krituši par upuriem „pierunātājiem" ? Kādēļ padomdošanas birojs viņus nebrīdināja, bet izsniedza brīvbiļeti uz Budapeštu? Jeb Zviedrija varbūt grib atbrīvoties no daļas bēgļu, sakarā ar pārmaiņām darba tirgū? Jautājumu ir daudz, un, liekas, neviens nezina īsto atbildi. Vienā lietā gan visi ir vienoti: tie zviedri, kas ziedoja naudu ungāru palīdzībai, nekad gan nedomāja, ka tā tiks izlietota retūrbiļetēm uz Budapeštu!

MICHAILOVA PROPAGANDAI IR ARĪ PANĀKUMI

Visus bēgļus no Padomju Savienības un tās satelitu zemēm komūnisti iespaido, lai tie atgrieztos atpakaļ. Ģenerāļa Michailova komiteja Austrumberlinē ar labi izveidota izlūkošanas tīkla palīdzību saņem bēgļu vārdus un adreses no visas pasaules. Pirmā pazīme, ka iegūts jauns vārds un adrese lielajai kartotēkai, ir attiecīga pa pastu saņemtā propagandas lapa par atgriešanos dzimtenē. Nākošā faze šādai bēgļu apstrādāšanai ir vēstuļu ceļā. Gandrīz ikvienam bēglim ir kādi tuvinieki dzimtenē. Michailova komitējas laipnie vēstuļu rakstītāji uzņemas sameklēt ikviena veco māti, tēvu vai citu piederīgo. Daudzi uzķeras šim āķim, un drīz pēc tam, kad sarakstīšanās ievadīta, uzpeld arī spiegu vervētājs, parasti tās pašas nacionālitātes, kas bēglim, kuŗš jāapstrādā. Viņš saviem upuriem tuvojas ļoti uzmanīgi, ļoti draudzīgi. Viņš lūdz mazu atbalstu „kopējai lietai un tēvzemei", palīdzību jaunu vārdu un adresu apzināšanai, lai vēlāk prasības palielinātu. Izvairīšanās gadījumā bēglis saņem diskrētu mājienu, ka viņa atturība var ļauni atsaukties uz piederīgajiem dzimtenē.

Ļaunākā gadījumā viņš var tikt ievilkts konspirātīvā darbībā, kad nav vairs nekādu izeju. Vai tad nav labāk atgriezties dzimtenē aiz dzelzs priekškara? Ko upuris lai atbild? Bet ar to nav teikts, ka nekavējoties var doties ceļā. Varbūt ir vajadzības „izpirkt" savus grēkus pret Padomju valsti ar kādu īpašu pakalpojumu aģentam. Šinī velna dejā ir daudzi gājieni, un neviens nezin, kad un kā tie beidzas.

Pirmo kontaktu var nodibināt arī ar speciāliem aģentiem, kuŗu uzdevums ir ar vislielāko draudzību tuvoties bēglim. Bez tam tiem ir vēl direktīva mēģināt visos bēgļos mazināt aizdomas pret padomju sistēmu. Zviedrijā šī metode jo plaši pielietota 35.000 baltiešu, 4000 poļu, 1000 krievu, 7000 ungāru u. c. tautību bēgļu vidū. Panākumi nav arī izpalikuši. No Zviedrijas katru mēnesi atgriežas atpakaļ 2-3 bēgļi. Cik daudzi no tiem ir patiesi bēgļi, un par cik tie ir aģenti, kas atgriežas pēc paveiktā uzdevuma, saprotams, neviens nezina. Toties ir zināms, ka komūnistu mājas frontē prieks par katru pierunāto un atgriezušos dēlu ir liels. Atgriezušos pārspilēti jūsmīgais vērtējums par stāvokli dzimtenē tūlīt atbalsojas Michailova komitejas propagandas izdevumos. Seko uzrunas radiofonā — palikušajiem bēgļiem, Tiek rakstītas garas vēstules draugiem svešumā, ar aicinājumu arī atgriezties dzimtenē, kur viss izskaistināts visjaukākās krāsās.

Pēc daudziem mēnešiem izbeidzas raksti avīzēs, radio runas un vēstules. Iestājas nāves klusums. Kas noticis? Noteikti ne-

(Nobeigums 8. lpp.)

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 10

VISĀS APDROŠINĀŠANAS LIETĀS IZPALĪDZ UN KĀRTO
ILMARS ANDREJSONS
(C.L.U.)
84 ABBOTT AVE., TORONTO
RO 2-0372

Vēstis no Zviedrijas

Šinīs dienās Stokholmā, lai turpinātu ceļu uz R.-Vāciju, no Rīgas bija ieradusies Krūmana ģimene, kuŗas galva ir 39 g. v. vācietis Oskars Krūmans ar sievu — latvieti un 14 gadus veco dēlu Juri. Šis ir viens no retajiem gadījumiem, kur tik gados jauna ģimene saņēmusi atļauju atstāt Padomiju.

Oskars Krūmans ir dzimis un uzaudzis Rīgā un pēc sava aroda ir krāsotājs. Cik noprotams, reiz repatriējies uz Vāciju, karam izceļoties mobilizēts, un Vācijai kapitulējot kritis krievu gūstā, pavadot pusotra gada gūstekņu nometnē Kaukazā. Pēc tam atgriezies Rīgā, kur krievi visu laiku nav ievērojuši viņa Vācijas pavalstniecību, uzsverot, ka viņš dzimis Rīgā. Latvijā apprecējies ar latvieti un pēc 2 gadu gaidīšanas beidzot visi trīs saņēmuši izceļošanas atļaujas. Nauda biļetei pietikusi tikai līdz Stokholmai, kur tālāko gādību par laimīgo ģimeni uzņēmās R.-Vācijas konsulāts.

KRIEVU RAĶEŠU CIETOKSNIS

Rietumvācijas aizsardzības ministrija nesen publicējusi stipri papildinātus zviedru materiālus par Baltijas jūras krastos izbūvētajām krievu raķešu bazēm, ar centru Karaļauču (Koenigsberg) apkārtnē. Daudzās vietās (Gutenfeld, Loewenhagen, Pobethen, Möllehmen, Palmnicken, Fischhausen) izbūvētas raķešu izšaušanas rampas. Pēc vācu aizsardzības ministrijas biļetena ziņām tur stacionētas šāda tipa raķetes: „T-4", kuŗa attīstot 24.000 km stundas ātrumu un kuŗas sniedzamība esot 5—8.000 km.; „T-4" ar 1600 km sniedzamību; „J-2" ar sniedzamību līdz 1000 km, un „Golem-1", kuŗas sniedzamība esot apmēram 650 km. Tur esot arī lieli atombumbu krājumi. Raķešu ieroču apkalpei „Ķēnigsbergas cietokšņa trijstūrī" novietotas 1. un 3. Padomju raķešu divīzija, un arī virsnieki tur dzīvojot atšķirti no savām ģimenēm. Atomieroču un raķešu noliktavas esot izbūvētas pazemē, „trijstūŗa cietoksnis" apgādāts ar daţnedažādām radara ierīcēm un transporta līdzekļiem. Visu šo apgabalu un tur novietotos krievu karaspēkus hermētiski apsargājot čekas vienības. Ķēnigsburgas raķešu cietoksnis pēc citām ziņām uzskatāms arī par krievu Latvijas piekrastē izbūvēto raķešu rampu galveno centru.

Padomju baletdejotāja Briselē piekļerta zādzībā

Briselē. Pagājušās nedēļas nogalē beļģu policija centās pēc iespējas apklusināt ziņu, ka kādā no lielākajiem Briseles universālveikaliem zādzībā pieķerta slavenā padomju dejotāja Olga Lepešinskaja. Pirms diviem gadiem tādu pašu slavu izpelnījās kāda pazīstama padomju sportiste, kas pēc komūnistiem tik raksturīgā parauga bija mēģinājusi „iepirkties" kādā no Londonas veikaliem Anglijā.

Baidīdamās no diplomātiskiem sarežģījumiem, beļģu veikala L' Innovation vadība atsaukusi pret padomju dejotāju celtos apvainojumus, paskaidrojot, ka esot ļoti iespējams, ka Lepešinskaja neesot zinājusi beļģu pirkšanas paražas, un ka viņa dažādās mantiņas sākusi kraut savā rokas somā, nebūdama skaidrībā, kādā veirā par tām jāmaksā. Veikala slēpenpolicija padomju dejotājas somā atrada divus pārus cimdu, kādu plastikas lietus mēteli un aproču pogas. Rokās dejotājai gadījās arī kāds nesamaksāts lietussargs.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai inicīļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

KANADĀ TORONTO

LONDONĀ, ONT.

● Trešdien, 9. jūlijā, plkst. 8.00 vakarā, sv. Andreja baznīcas telpās sasaukta Latviešu nama komitejas sēde, lai pārrunātu darbības atjaunošanu un citus svarīgus jautājumus.

● Latviešu jaunatnes svētku rīcības komitejā pēc U. Gustava meta izgatavojusi speciālas informācijas - reklāmas brošūras, no kurām 3000 eksemlārus izplatīja ASV 2. vispārējo latviešu Dziesmu svētku laikā.

● Pagājušā nedēļā no spēcīgā vēja cietušas gleznotāja O. Grebžes dekorācijas Sidrabenes brīvdabas skatuvē. Tā kā minētās dekorācijas — latviska lauku sēta ar māja un klēts — ko skatītāji atzinīgi novērtēja nesenā Jāņu sarīkojumā, paredzētas atstāt Sidrabenes izdailošanai visu laiku, tad šīs dekorācijas, cerams, atjaunos.

● Pirmā ev.-lut. draudzē māc. A. Cops salaulājis Zelmu Dadzi un inž. Kristapu Bergmani, bet kristījis Andri Vilumu Briedi, Jāņa un Aijās dēlu.

● Latviešu saimniecisko darbinieku apvienība, pēc vairāk kā pusgada, saņēmusi savu sēžu protokolu grāmatu, ko atsūtījis bijušais sekretārs H. Ozols.

● Londonieši jau otru reizi svinēja Jāņus kopā ar Pēteriem. Šogad šis sarīkojums notika Pēterdienas priekšvakarā, jaukajā Dorčestrā, kādas desmit jūdzes ārpus Londonas. Bija sabraukuši vairāk kā 100 tautiešu. Sarīkojuma sākumā tie sadalījās trijās grupās — pirmā grupa ar Jāņu māti A. Liepiņu un Jāņu tēvu E. Ūdri priekšgalā uzsāka līgošanu akordeona mūzikas pavadījumā; tai sekoja otrā jaunatnes grupa studentes A. Ataras vadībā; trešā grupa, LL. Kopas dāmu komitejas priekšnieces A. Arndas vadībā pienāca reizē ar otro grupu līgodamas pie Jāņu mātes un Jāņu tēva, kas līgotājus sagaidīja ar Jāņu sieru un tautisko alutiņu. Pēc tam notika puišu un meitu aplīgošanās, kam sekoja tautiskās dejas zaļajā laukumā. Iedegās ugunskurs, kas nenodzisa līdz sarīkojuma beigām. Kādu brīdi līgotāji mielojās pie pašu klātajiem galdiem, pēc tam dejoja ērtajā zālē. Svētku organizēšanā visaktīvākā bija Epneru ģimene.

● L. L. Jaunatnes pulciņa tautisko deju vienība studentes A. Ataras vadībā ar labām sekmēm piedalījās 21. jūnijā daudzu tautību sarīkojumā Viktorijas parkā.

Ps.

MASI

MASKAVAS LIDOSTĀ VAR NOVĒR APCELOJOT

Austrumu pamalē iemirdzējās gaiša blāzma — mēs bijām skaidrībā, ka tuvojamies Maskavai. Mūsu lidmašīna nosēdās Vnukovo lidlaukā. Noskaidrojās, ka man rezervēta vieta vienā no Maskavas lepnākajām viesnīcām — „National", kur apstājas tikai diplomāti un delegācijas. Lidostā mūs gaidīja auto, lai novestu uz šo viesnīcu. Lāgā vēl nebijām iesēdušies, kad mums piesitās „hičhaiers". Es pie sevis nodomāju, lūk, tu vēl neesi apsildījis čegunu Maskavā, kad jau spiegs klāt un vēlas braukt tev līdzi uz Maskavu. Ceļā uz Maskavu, grabēdami un klabēdami, mums garām pabrauca krievu lielie tanki. Tuvojās 7. novembŗa svinības, un tie visi devās uz lielo parādi Maskavas Sarkanā laukumā. Nacionālā viesnīcā mūs laipni saņēma kāds viesnīcas ierēdnis un apjautājās par kāda pieņemot pieteikumu apskatīt tādu un tādu fabriku, tādu un tādu kolchozu un tādas un tādas interesantas vietas, un tā man nekas cits neatlika, kā piedāvājumu pieņemt. Mēs vēlējāmies arī aplūkot Konservatoriju un Mākslas akadēmiju, kas arī mums netika liegts. Uz visām teātŗa izrādēm un sarikojumiem biļetes izgādā tūristu aģentūra — Intūrists.

Mūsu telpas viesnīcā bija milzīgas. Lielie dubultlogi bija aizlimēti ar papīra strēmelēm, svaigs gaiss varēja ieplūst tikai

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 10

VISĀS APDROSINĀŠANAS
LIETĀS IZPALĪDZ UN KĀRTO
ILMARS
ANDREJSONS
(C.L.U.)
84 ABBOTT AVE., TORONTO
RO 2-0372

Vēstis no Zviedrijas

Šinīs dienās Stokholmā, lai turpinātu ceļu uz R.-Vāciju, no Rīgas bija ieradusies Krūmaņu ģimene, kuŗas galva ir 39 g. v. Vācietis Oskars Krūmans ar sievu — latvieti un 14 gadus veco dēlu Juri. Šis ir viens no retajiem gadījumiem, kur tik gados jauna ģimene saņēmusi atļauju atstāt Padomiju.

Oskars Krūmans ir dzimis un uzaudzis Rīgā un pēc sava aroda ir krāsotājs. Cik noprotams, reiz repatriējies uz Vāciju, karam izceļoties mobilizēts, un Vācijai kapitulējot kritis krievu gūstā, pavadot pusotra gada gūstekņu nometnē Kaukazā. Pēc tam atgriezies Rīgā, kur krievi visu laiku nav ievērojuši viņa Vācijas pavalstniecību, uzsverot, ka viņš dzimis Rīgā. Latvijā apprecējies ar latvieti un pēc 2 gadu gaidīšanas beidzot visi trīs saņēmuši izceļošanas atļaujas. Nauda bijusi pietiekusi tikai līdz Stokholmai, kur tālāko gādību par laimīgo ģimeni uzņēmās R.-Vācijas konsulāts.

KRIEVU RAĶEŠU CIETOKSNIS

Rietumvācijas aizsardzības ministrija nesen publicējusi stipri papildinātus zviedru materiālus par Baltijas jūras krastos izbūvētajām krievu raķešu bāzēm, ar centru Karaļauču (Koenigserg) apkārtnē. Daudzās vietās Gutenfeld, Loewenhagen, Poetthen, Mollehmen, Palmnicken, Fischhausen) izbūvētas raķešu izšaušanas rampas. Pēc Vācijas aizsardzības ministrijas bilancēna zināmi tur stacionētas šāda pa raķetes: „T-4", kuŗa attistot 4.000 km stundas ātrumu un kuŗas sniedzamība esot 5—8.000 km.; „T-4" ar 1600 km sniedzamību; „J-2" ar sniedzamību virs 1000 km, un „Golem-1", kuŗas sniedzamība esot apmēram 600 km. Tur esot arī lieli atombumbu krājumi. Raķešu ieroču bāzes kalpot „Kēnigsbergas cietoksnis" jeb trijstūrī" novietotas 1. un 3. padomju raķešu divizija, un arī virsnieki tur dzīvojot atšķirti no savām ģimenēm. Atomieroču un raķešu noliktavas esot izbūvētas pazemē, „trijstūra cietoksnis" apgādāts ar dažnedažādām raķešu ierīcēm un transporta līdzekļiem. Visu šo apgabalu un tur novietotos krievu karaspēkus armētiski apsargājot čekas vienības. Kēnigsburgas raķešu cietoksnis pēc citām ziņām uzskatāms arī par krievu Latvijas pieaustē izbūvēto raķešu rampu galveno centru.

Padomju baletdejotāja Briselē piekerta zādzībā

Briselē. Pagājušās nedēļas nogalē beļģu policija centās noskaidrot iespējas apklusināt ziņu, kas tikko no lielākajiem Briseles universālveikaliem zādzībā pieķerta slavenā padomju dejotāja Galina Lepešinskaja. Pirms diviem gadiem tādu pašu slavu izpelnījusies kāda pazistama padomju aktrise, kas pēc komūnistiem raksturīgā parauga bija mēģinājusi „iepirkties" kādā no Londonas veikaliem Anglijā.

Baidīdamās no diplomātiskiem sarežģījumiem, beļģu veikala L'Innovation vadība atsaukusi savu padomju dejotāju celtos apsūdzinojumus, paskaidrojot, ka tā ļoti iespējams, ka Lepešinskaja neesot zinājusi beļģu pirkļa likumus paražas, un ka viņa dažās mēnešu tirdziņas sākusi kraut savā somā, nebūdama skaidrībā par kādā veirā par tām jāmaksā.

Veikala slēpenpolicija pamanīju dejotājas somā atrada dažus pārus cimdu, kādu plastikas rotaslietu mēteli un aproču pogas. Kādas dejotājai gadījās arī kādas nenomaksāts lietussargs.

Scenārijs saīsināts.
Laimīgas, bet uz vēlēšanos sūtīts.
Neparakstītajos rakstos izteiktās domas iedoklim.

MASKAVĀ

MASKAVAS LIDOSTĀ VAR NOVĒROT UN DZIRDĒT VAIRĀK NEKĀ APCELOJOT SIBIRIJU (3.)

Austrumu pamalē iemirdzējās gaiša blāzma — mēs bijām skaidrībā, ka tuvojamies Maskavai. Mūsu lidmašīna nosēdās Vnukovo lidlaukā. Noskaidrojās, ka man rezervēta vieta vienā no Maskavas lepnākajām viesnīcām — „National", kur apstājas tikai diplomāti un delegācijas. Lidostā mūs gaidīja auto, lai novestu uz šo viesnīcu. Lāgā vēl nebijām iesēdušies, kad mums piesitās „hičhaiers". Es pie sevis nodomāju, lūk, tu vēl neesi apsildījis degunu Maskavā, kad jau spiegs klāt un vēlas brauktu tev līdzi uz Maskavu. Ceļā uz Maskavu, grabēdami un klabēdami, mums gaŗām pabrauca krievu lielie tanki. Tuvojās 7. novembŗa svinības, un tie visi devās uz lielo parādi Maskavas Sarkanā laukumā. Nacionālā viesnīcā mūs laipni saņēma kāds viesnīcas ierēdnis un apjautājās par skaisto ceļojumu. Viesnīca varbūt bija ļoti laba, bet tajā nebija nekā līdzīga tam, kā tas ir Rietumu pasaules viesnīcās. Nebija puķu veikala, kasieres, nedz durvju sarga, pie kā esam pieraduši mājās, ne apgaismotas vitrīnes ar precēm, nedz pasta kastītes ar elevātoru un melno paziņojumu dēļi.

Dažas viesnīcas, piem., Sovetskaja, lepojas ar gandrīz jūdzi gaŗiem marmora gaiteņiem, bet pie katras vienīcas durvīm dežūrē milicis — kārtības sargs gaŗajā zilajā mētelī; tas te galvenokārt reprezentē valsts varu un ir diezgan stulbs. Nekādā ziņā viņu nevar salīdzināt ar policistiem Ņujorkā. Kārtība viesnīcās ir ārprāta iemiesojums. Jūs drīkstat darīt to un to, un nedrīkstat darīt to un to! Kalpotāji viesnīcā ir laipni. Tūristi Maskavā var apskatīt tikai četrus hoteļus, pārējie pašu vajadzībām. Maskavā, pilsētā ar 4.800.000 iedzīvotājiem, patlaban ir tikai 6 labas viesnīcas. Lielākā viesnīca — Ukraina celta 1957. gadā, tai 30 stāvu un 1026 istabas. Ārpus viesnīcām visā Maskavā ir tikai 3 pirmās šķiras restorāni. Tie vienmēr pārpildīti, bet ir arī viens ļoti labs ķīniešu restorāns, taču arī tas vienmēr pilns ķīniešu.

Šais lepnajos restorānos pusdienas divām personām maksā $50,-. Kādu dienu, atstājot viesnīcu no šiem restorāniem, sēdētāji pie blakus galdiņa nomurmināja pateicību par to, ka te atstājam tik daudz amerikāņu dolaru.

VAŅŅAS UN IZLIETŅI BEZ AIZBAŽŅIEM

Kad pieteicāmies viesnīcā, mūsu papīrus paņēma viesnīcas menedžeris un apjautājās par mūsu nodomiem. Viņš piezīmēja, ka pieņemot pieteikumu apskatīt tādu un tādu fabriku, tādu un tādu kolchozu un tādas un tādas interesantas vietas, un tā man nekas cits neatlika, kā piedāvājumu pieņemt. Mēs vēlējāmies arī aplūkot Konservatoriju un Mākslas akadēmiju, kas arī mums netika liegts. Uz visām teātŗa izrādēm un sarīkojumiem biļetes izgādā tūristu aģentūra — Intūrists.

Mūsu telpas viesnīcā bija milzīgas. Lielie dubultlogi bija aizlīmēti ar papīra strēmelēm, svaigs gaiss varēja ieplūst tikai caur kaplozziņu. Mūsu telpās bija arī lielas klavieres — laikam atliekas no 1. pasaules kaŗa, jo biju dzirdējis, ka krievi tagad klavieres neražo. Pagājušo gadu tomēr ražotas 43.000 klavieŗu, bet to veikusi galvenokārt Igaunija. Istabās iekārta bija vecmodīga: no griestim karājās lampas ar zīda kupoliem, izrotātiem gaŗām bārkstīm, kas man atgādina Grand Rapidus pirms 50 gadiem, kad es tur redzēju nelabu sapni. Vannas istabai jau nebūtu nekādas vainas, tikai izlietnis bija saplisis un vannai nebija aizbāžņa. Citādi varējām mazgāties labi. Kad sāku interesēties, kāpēc nevienai vannai nav aizbāžņa, man izdevās noskaidrot, ka tos kā suvenīrus sev līdzi ņemot tālās Kazachstanas apmeklētāji un tūristi. Lai ceļojumā Padomju Savienībā daudz maz nodrošinātos ar ērtībām vai kaut vismaz ar nepieciešamo nomazgāšanos, kāds mans angļu kolēģa braucienā pa Padomju Savienību vienmēr turēja kabatā dažāda lieluma aizbāžņus — vannu un mazgājamo izlietņu vajadzībām. Apķēriba nekad nenāk par launu.

UZTURS MASKAVĀ LABS, BET VIENVEIDĪGS, DZĒRIENUS PĀRDOD UZ SVARA

Viesnīcas ēdamzāle bija glīta, bet šaura. Vakaros vienmēr spēlēja orķestris piecu vīru sastāvā gan krievu, gan arī rietumnieku mūziku. Kāds piedzēries krievu patriots piecēlās kājās un skaļi protestēja, ka orķestris bija atskaņojis Rietumeiropas gabalus. Alkoholiskus dzērienus pārdod uz svara. Tā 100 gr. Grūzijas vīns maksā 4 rubļi un 20 kapeikas. Krievu alus garšo pēc ziepju samazgām un maksā 5 rubļi pudele, bet 100 gr. vodkas maksā 13 rubļu. Tēja tiek servēta dāmām tasītēs, bet kungiem glāzēs, kas parasti ieliktas metalla ietvaros. Sievietei dzert tēju no glāzes esot nekultūrāli.

Teorētiski dzeŗamnaudas dot un ņemt Krievijā ir noliegts, bet kas tad to ievēro. To visvairāk pieņem gados jaunās un tikko darbā iestājušās kalpotājas. Es reiz pat atradu šķīvīti dzeŗamnaudai mūsu vannas istabā, bet jo vairāk uz austrumiem, jo dzeŗamnaudas pieņem arvien mazāk. Kad es savam tulkam par to jautāju un stāstiju, ka Nacionālā viesnīcā apkalpotājas tomēr pieņem dzeŗamnaudu, viņš izteicās, ka rietumnieki saboājojot krievu tautu un viņu paražas. Atzīmējams Maskavas saldējums, ko te sauc par sacharmoroženoje, kas tiek gatavots 36 dažādās garšās. Tas te ir labs. Kādā savā apciemojumā 2. pasaules kaŗa laikā Čerčils aukstā ziemas laikā Maskavā novērojis gaŗas rindas cilvēku, kas, tinušies segās un lupatās, stāvējuši gaŗās rindās. Kad Čerčils noskaidrojis, ka šie vīri un sievas stāv pēc saldējuma, viņš izsaucies: „Sos ļaudis neviens neuzvarēs!"

Uzturs ārzemnieku vajadzībām Maskavā ir labs un pietiekamā daudzumā, tikai ļoti vienveidīgs un pagatavots krievu īpatnējā gaumē. Mūsu rīcībā vienmēr bija viegļā mašīna, bet par to pateicība pienācās viesnīcas auto pārzinei, kas pakalpīgi norīkoja šoferus mūsu vajadzībām. Daži no šoferiem runāja arī angļu un franču valodu, bet reti. Auto parasti bija krievu ražojumi, to motori darbojās labi. Arī pulksteņi, kas bija mašīnās iebūvēti, gāja. Lieli vieglie Ziss automobiļi nav tirgū pērkami, bet tos valdība izdala augstākiem valsts un pašvaldību ierēdņiem un organizācijām. Krievijā ražo tikai trīs pasažieŗu auto tipus, un dārgākais no tiem maksā $10.000, bet lētākais $3.000. Ir iespējams tomēr automobili iegādāties arī privātā ceļā, bet tad uz to ir ļoti ilgi jāgaida. Es Maskavā reizēju tikai vienu benzīna pārdotavu.

Krievijā ir ļoti serežģīti satiksmes noteikumi. Saņemt šoferja apliecību nav viegla lieta, un tāpēc ASV sūtniecība nodarbina daudz krievu šoferu. Lai iegūtu apliecību, jāiztur acu, sirds, muguras un kāju refleksu pārbaudes pie ārsta, kā arī jāzina motora materiālā daļa, jātprot izdarīt mašīnai sīkie remonti u. t. t.

Interesanti ir tulku pienākumi. Daži no viņiem ir ļoti precizi tulkošanā, bet citi tulko tikai to, kas viņiem atļauts. Agrāk Intūrista ŗīcībā bija kādi 12 tulki, bet tagd to jau ir simtiem. Ja jums kāds tulks nepatīk, jūs varat pieprasīt citu. Tulki lielāko tiesu ir jauni cilvēki, kas tikko beiguši valodu institūtus, un tie valodas runā labi. Netrūkst arī ķīniešu valodas tulku. Algas viņiem svārstās no 900 līdz 2000 rubļiem mēnesī. Daži vairāk, citi mazāk ieinteresēti politikā, un, cik arī tas divaini izklausās, tikai daži no viņiem ir komūnistu partijas biedri. Mūsu tulks bija Zoja Kurnāčeva — lojāla padomju pilsone, kuŗa šajā darbā bija jau ilgāku laiku. Viņai par dažādām tautibām un dažādo valstu piederīgajiem izveidojušies savi ieskati. Par amerikāņu tirgotājiem viņai atzinums, ka tie par daudz dzer, indieši braucot uz Krieviju, lai tur kaut ko mācītos, ķīnieši — lai studētu, franči un italieši — lai visu smalki izpētītu, bet amerikāņi — lai tikai apskatītos. Es sastapos ar daudziem krieviem (skaitā 60-70), bet vienmēr vai nu tulka vai kāda cita cilvēka pavadībā. Tikai divas reizes savā ceļojuma laikā pa Krieviju es runāju ar krieviem zem četrām acīm, un tikai vienu reizi biju viens pats kādā krieva mājā. Ir taisnība, ka krievi tūristiem rāda tikai to, ko vēlas rādīt. Apmēram 30% no visas Padomju Savienības ir slēgta tūristu apskatei. Tā tas ir arī pierobežu apgabalos. Lielākā daļa krievu par šiem aizliegumiem neko nezina, bet kad viņiem par to stāsta, tie vienkārši tam netic.

Sibīriju tūristiem apmeklēt nav atļauts tāpēc, ka tur atrodas vergu nometnes, un kuŗa valdība gan lepojas ar saviem cietumniekiem. Taču visu patiesību viegli izdibināt Maskavā, ja jūs turat savas acis un ausis vaļā un ļaujat kājām vaļu. Maskavas lidostā vienas stundas laikā es novēroju un dzirdēju vairāk nekā, kad būtu ceļojis visu mēnesi pa Sibīriju.

Turpinājumā: KRIEVI DOMĀ, KA VIŅI IR RIETUMU IELENKUMĀ.

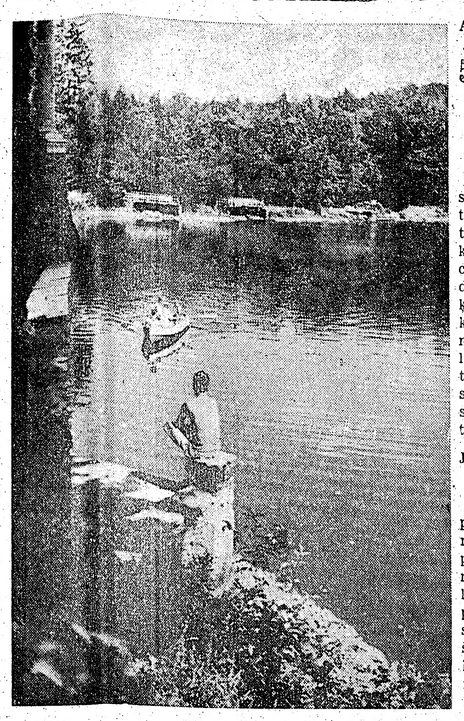

Jauks skats uz ezeru pie bērnu vasaras kolonijas Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes īpašumā Elka parkā. Nometni atklāja 8. jūlijā.

NODIBINĀJUSIES JAUNA DV NODAĻA

Buenosairesā, Argentīnā. Nodaļas adrese: Fr Pāvulāns, Italia 2030, Florida, F.N.G.B.M., Argentina.

Ž. Unāms.

DZĪVĀ LATVIJA

Piezīmes par notikumiem, kas veidoja valsts likteni

XIII

Rakstu serijā „Dzīvā Latvija" starp 6. un 7. turpinājumu (L. A. 44., 45. nr.) techniskas kļūmes dēļ izkritis sākums nodaļijumam par M. Skujenieka izstāšanos no Ulmaņa vadības. Tas attiecīgo vietu rakstā padara neskaidru. Tāpēc te restaurējām šī notikuma attēlojumu.

Par M. Skujenieka aiziešanas iemeslu no ministru prezidenta biedra amata A. Bērziņš nemin satversmes jautājumu. Bet ir fakts, ka 1936. g. 11. aprīļa aktā, kad K. Ulmanis uzņēmās arī valsts prezidenta amatu, M. Skujenieks, kabineta vārdā viņu apsveikdams, izteica vēlēšanos, ka Ulmanis faktisko stāvokli ietvers tiesiskās normās, t. i. reālizēs jaunu satversmi. Par Skujenieka aiziešanas iemesliem A. Bērziņš min to, ka pie Ulmaņa lielās aktivitātes Skujenieks ir bijis faktiski bez jebkāda darba. Tas viņa radījis nepatikamu sajūtu. Tas ir pareizi, bet arī tas dažreiz ir veids, kā dažkārt atbrīvoties no līdzstrādniekiem, ar kuŗiem ieskati nesaskan. Pēc Dr. Hēna un arī A. Bērziņa indicijām, M. Skujenieks gandrīz vienlaicīgi, ar Ulmani (1934. g. ziemā) plānojis par Saeimas atlaišanu un satversmes reformu. Tas ir sazprotami. Kad kaut kas „neiet", un 1922. g. satversme jau sen „negāja", tad politiķi, kam satversmes ietvaros jādarbojas, bieži cilā dažādus reformu projektus. Tikai grūti iedomāties, kā Skujenieks, kā mazas un dilstošas partijas priekšsēdis, būtu varējis savu satversmes reformas projektu reālizēt tādā garā, kas nesaskan ar plašās zemnieku masas un aizsargu ieskatiem? Zemnieku savienībai taču bija liels iespaids arī armijā un ierēdniecībā. Uz ko tad Skujenieks būtu varējis bazēties? Liekas, ka šo apstākli apzinoties, viņš pēdējā brīdī, pēc A. Bērziņa lieciba, tieši 15. maija vakarā piesļējās K. Ulmaņa pārvērtību plāniem.

Kādu laiku pēc tam, kad Skujenieks bija atgriezies statitiskajā pārvaldē par direktoru, man bija ar viņu saruna. Es viņu intervēju vēstures materiālu vākšanas nolūkos. Beigās saruna drusku pieskārās arī 15. maija pārmaiņām. Pēc tams es par sarunu uzrakstīju protokolu. Tā tomēr tagad vairs nav manā rīcībā. Tāpēc man šis sarunas dala jāatstāstā pēc atmiņas, piebilstot, ka tas notika pirms apm. 22 gadiem. Kad es Skujeniekam jautāju, kas viņu,kā sociāldemokratu, mazinieku un progresīvo pilsoņu partijas līderi, pamudinājis pieslieties Ulmanim 15. maija pārmaiņu reālizēšanā, Skujenieks atbildēja: „Divreiz būdams ministru prezidents, es ieguvu pieredzi un pārliecību, ka mūsu satversme ļoti apgrūtina valdības darbu, bieži tai atņem katru praktisku sekmīgumu. Malā stāvot, to tā neredzēju, bet valdībā strādājot, ar šim grūtībām Saeimā bija jāsaduŗas uz katra soļa. Legāli satversmi grozīt nebija iespējams. Tāpēc bija jāiet cits ceļš, un šai ziņā mūsu ieskati ar Ulmani saskanēja."

Man palicis atmiņā pēdējā vārda pagātnīgais formulējums. No šī niansējuma izejot, es uzstādiju nākošo jautājumu: „Vai vēlāk Jums ar prezidentu ieskati šai lietā tāpat saskanēja?" — „Principā — jā! (teica Skujenieks). Es domāju, ka jaunas satversmes izdošana ir viens no svarīgākiem valsts dzīves jautājumiem. To es atklāti pateicu arī 11. aprīļa aktā pilī." — „Kas pēc Jūsu domām vēl kavē jaunas satversmes izstrādāšanu?" es jautāju tālāk. — „Par jaunu satversmi diezgan daudz domājis arī prezidents Ulmanis. Tikai viņš vēl meklē pareizo satversmes veidu, par ko viņš vēl nevar īsti izšķirties. Bet tas ir tikai laika jautājums. Bez tiesiskas satversmes valsts nevar eksistēt."

Savienotās VALSTIS

INDIĀNĀPOLĒ

Indiānapoles latviešu ev.-lut draudzes jaunatnes pulcina sarīkojumā 26. un 27. jūlijā Indiānapolē notiks ASV vidējo valstu latviešu ev.-lut. draudžu jaunatnes dienas.

Programmā paredzēts dievkalpojums brīvā dabā, referāti konserts, saviesīgs vakars un kopīgs izbraukums zaļumos. Ar referātiem piedalīsies Indiānāpoles latviešu ev.-lut. draudzes mācītājs P. Nesaule un tāls viesis — prof. Dr. Edmunds Šmits no St. Paulas, Minesotā.

Jaunieši, kas vēlētos šinīs dienās piedalīties, lūgti pieteikties ŗīcības komitejas sekretāram Jānim Ozolinam, 2817 N. New Jersey St., Indianapolis 5, Ind.

Indiānāpoles latviešu ev.-lut. draudzes mācītājs Pēteris Nesaule 29. jūnijā iesvētīja 14 jaunavas: Veltu Abuli, Induli Brikmani, Dzintaru Brošu, Ivaru Bruku, Benitu Kalniņu, Ausmu Karlovu, Laimu Karlovu, Jāni Kļavsonu, Andri Ozoliņu, Ināru Putniņu, Kārli Sanderu, Andreju Striķi, Edgaru Vilumu, un Birutu Zariņu. Dievkalpojumā piedalījās viesis māc. Gustavs Kness-Knezinskis no Ouklendas, Kalifornijā. Ar pāris piemērotām dziesmām svētbrīdi kupliināja draudzes koris, diriģentes Auroras Zvejnieces vadībā.

ROCESTRA, (N. Y.)

Draudzes valdes rīkoto Jāņu vakaru tautieši noliģoja jaukajā Siliņu farmā, kur bija pulcējušies ap pussimts līgotāju: vēsais laiks bija daudzus atturējis. Ar sieru un alu līgotājus pamieloja Jāņu tēvs (Andrejs Rencis) un Jāņu māte (Hannija Meļķe). Bija apdziedāšanās, dejas, un rotaļas. Vakars aizritēja labā saderībā.

Foto uzņēmumi no Baltiešu vakara sarikojuma (Foto: Arnis Sarma) dabūjami 695 Meigs Str.

Igora un Asjas Lideru ģimene sacerojusi ar otru atvasi — meitu Guntu - Žakelīnu. As.

KALAMAZŪ

29. jūnijā jauniešu iesvēte notika sv. Jāņa ev.-lut. latv. draudzes Western University baznīcā, dievnams bija jauki greznots. Bez draudzes mācītāja J. Turka piedalījās prāv A. Birznieks. Dievkalpojumu kuplināja vietējais DV vīru koris diriģenta Zuikas vadībā. Iesvētīja: Jautriti Māru Grīnbergu, Astrīdi Jākabsoni, Anitu Kleinbergu, Ilonu Olitu Krastiņu, Viesturi Grasmani, Ivaru Grīviņu, Vilni Krastiņu, Ivaru Jāni Lici, Juri Ritumu, Vilni Strautiņu un Kasparu Zeltkalnu. Dievkalpojums bija labi apmeklēts. Iesvētītie saņēma daudz ziedu un veltes.

29. jūnijā, 75 g. vecumā mira Minna Redlicha, dzim. Sprūde. Apglabāta 1. jūlijā Riversaides kapsētā Kalamazū ev.-lut. latviešu draudzes nodalījumā blakus savam mazdēlam. Izvadīja māc. A. Piebalgs un ļoti kupls bērinieku pulks. Pēc viņas šeit skumst dēls, vedekla, mazmeita un citi radi, bet dzimtenē — meita un piederīgie. Draudzes vārdā, noliekot ziedus, no aizgājējas atvadījās draudzes prkes J. Gailis. Lai salda dusa latvju māmuļai svešās zemes kapu kalniņā.

Kalns.

SVĒTĪGS DARBA POSMS

Sešdesmito mūža gadu draugu, paziņu un dažu savu bij. skolēnu klātienē atcerējās skolotāja Olga Kāpostiņa. Viņa dzimusi Vidzemē, Kokneses pag. Pēc vidusskolas absolvēšanas Rīgā K. 1917. gadā beidz skolotāju sagatavošanas klasi Tērbatā. Tai pašā gadā uzsāk skolotājas darbu Ērgļu pag. 2. pakāpes pamatskolā, kur strādā bez pārtraukuma līdz sarkanarmijas iebrukumam 1944. gada augustā. Šis ir K. raženākais darba posms, kad viņa rosīgi darbojas līdz arī ērgļēniešu kultūrāli - sabiedriskajā dzīvē, piedalīdamās gan vietējā korī, gan izglītības biedrības rīkotajās teātŗa izrādēs, ar teicamu izjūtu tēlodama visas atbildīgākās lomas. Bēglu ceļos K. nonāk Kleinketcas (Ausmas) nometnē Vācijā, kur strādā par skolotāju nometnes skolā.

Iecelojot Sav. Valstīs, K. nokļūst Ročestrā, N. Y., un arī te neapsīkst viņas interese audzinātājas darbam. Kad latviešu draudzes valdes ierosmē Ročestrā nodibinās latviešu skola, Kāpostiņa ir pirmā talciniece skolas darbā. Pēc pāris gadiem maizes darba slodze tomēr viņu atrauj no skolas darba. Varbūt arī ar latviešu bērnu pārņemto amerikānisko klases „stilu" K. nespēja samierināties. K. garīgais mošums nav viņu padarījis par vienaldzīgu trimdinieci, kas samierinās ar ikdienu: viņa uzmanīgi seko visām literārajām aktuālitātēm, ir arī liela latvisko rakstu un ornamentikas cienītāja. Pārskatot gadu gājumu, vairāk kā puse no tiem ziedoti audzinātājas darbam, kas ar teicamām sekmēm un lielā aizrautībā paveikts jaunatnes labā. Sesto gadu desmitu aizvadot, jubilāri ar dziļu atzinību atceras tik daudzie viņas bij. audzēkņi.

Lai sekmīgs ir skolotājai O. Kāpostiņai nākamo gadu gājums!

A. V.

JA JŪS SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS

un vēlaties, lai Jūsu piederīgie saņemtu labākās kvalitātes preces par iespējami zemākajām cenām un pie tam visīsākajā laikā, tad saiņu sagatavošanu un nosūtīšanu uzticiet mums. Pieprasiet mūsu cenrādi, ierakstot šai sludinājumā savu vārdu un adresi un atsūtot to mūsu firmai: DAUGAVA PARCEL SERVICE, Bellmansgatan 15, Stockholm SÖ, Sweden.

Mr., Mrs., Miss .....
.....
.....

Alfrēds Vinčels

58. PASAULES IZSTĀDE BRISELĒ

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO BRISELES

VII

Par Vatikāna Kristu ir atbalsis presē un apmeklētāju komentāros. Kungs, piedodi viņiem, jo tie nezina, ko dara!" savā Vatikāna paviljona aprakstā izsaucas kāds vācu avīžnieks. Un kāda vecāka gadagājuma dāma izķēmotā Kristu priekšā pārmeta krustu un pie sevis nomurmināja, tuvumā stāvošajiem tomēr labi saprotami: „Augstākās būtes izsmiešana manu ticību nespēj satricināt, bet man tā ļoti sāp . . ." Tiešām tālāki komentāri lieki!

JAUTĀJUMA ZĪME VĀCIJAS PAVILJONA PRIEKŠĀ

Skulptūra Vācijas paviljona priekšā gan neaizskar neviena religiskās jūtas, bet liek nesaprašanā papurināt galvu, izņemot tos apmeklētājus, kas pārākuma apziņā apgalvo, ka „saprot" moderno mākslu, t. i., abstraktiskos novirzienus. Patiešām neviens vērotājs nepateiks, ko atveido šis 3,30 m gaŗais, 2,60 m augstais un 1,10 m dziļais aluminija tēls, kuŗu darinājis Berlīnes tēlnieks prof. Bernhards Heiligers.

Ja kāds tomēr saka, ka spēj šo „brīnumdarbu izskaidrot, ka saprot mākslinieka „izteikto", tad šādu cilvēku mierīgu sirdi var saukt par meli, jo — pats tēlnieks nespēj pateikt, ko viņa darbs atveido un izsaka! . . . Skulptūra pat palikusi bez nosaukuma . . . Kad Heiligers pabeidza Bonnas vāldības pasūtināto „reprezentācijas" veidojumu, viņš pārsteigumā aplūkoja veikto un labi apzinājās, ka darbs izraisīs ne vien disputus, bet gūs arī krasu noraidījumu. Tomēr profesors laikraksta „Bild am Sonntag" reportierim intervijā izteicās, ka par to tieši priecājas, jo visvairāk nevietā būtu kapa klusums par viņa nesaprotamo diždarbu. „Pagaidām manam bērnam nav vārda," prof. Heiligers paskaidroja. „Kā gan tādu arī atrast? Darbam vispirms jāatstāj ateljē mijkrēslis, tikai saskaņā ar paviljona architektūru, tikai dabiskajā gaismas un ēnu spēlē tas modīsies dzīvībai. Līdz tam brīdim darba titulam jāpaliek: Konstrukcija Briselei." Labi un skaisti, bet — monumentālais reprezentācijas ērms jau nedēļām rēgojas Vācijas paviljona priekšā, un tā raditājs arī saskaņā ar architektūru un dabiskajā gaismas un ēnu spēlē nespēj pateikt, ko viņa rokas īsti izveidojušas . . Skulptūra tā arī palikusi bez nosaukuma. Var būt, ka šis gadījums pieskaitāms pie izņēmumiem, bet tikpat labi arī iespējams, ka tas spilgti parāda abstraktās mākslas radīšanas būtību: darbu uzsākot, mākslinieks nemaz nav skaidrībā par to, ko veidos, bet paļaujas, ka pēc darba „pabeigšanas" spēs kaut ko saskatīt, spēs dot nosaukumu un izskaidrojumu . . . Ja tas tomēr nav iespējams, tad jāizlīdzas kā prof. Heiligeram — ar gudriem vārdiem, kuŗiem pats vairs netic!

ZOBA SAKNE VAI NOPLUCINĀTS ĒRGLIS?

Dabiski, kā vienmēr līdzīgos gadījumos, netrūkst cilvēku, kas šo tēlu atzīst par izdevušos un to slavē. Lielākais vairums tomēr nesaprašanā purina galvas, daudzi arī pacel balsis. Dzejnieks Novaliss kādreiz teicis: „Kur nav Dieva, tur valda spoki." Un šos vārdus gribētos attiecināt arī uz prof. Heiligera darbu (tam līdzīgu Briseles izstādē netrūkst!), par kuŗu ļaudis dusmojas, vai ņirgājas, bet vienaldzīgi gaŗām nepaiet neviens. Vai tas būtu bijis darba nolūks? Uz šo jautājumu atbildi deva kāds izstādes apmeklētājs, kas izsaucās: „Bonnas valdību vajadzētu saukt pie atbildības par vieglprātīgu, jā — pat nelietīgu valsts līdzekļu izšķērdēšanu!" vācu presē lasītāji vēstuļu tūkstošos izteica savas domas, kritiķi polemizēja, bet izstādes apmeklētāji sajūsmā nievāja un ar krāšņiem epitētiem apveltīja tēla raditāju un uzdevuma devējus. Lielumties nācās dzirdēt un lasit noliedzošas balsis. Notika tomēr tā, ka daudzi atrada izskaidrojumu, ko veidojums attēlo. Viens redzēja izraura zoba sakni, otrs — cepšanai noplucinātu vācu ērgli, cits — atombumbas eksplozijas sēni, bet atkal cits — zemeslodi pēc vēl sagaidāmajām atomu eksplozijām. . . . Kāda jauna vāciete, jautāta par gūto iespaidu, atteica: „Man pie šī veidojuma patīk vienīgi tas, ka prof. Heiligers savu darbu pats sauc par fantazijas produktu un nemēģina iegalvot, ka tas atveido kancleru Ādenaueru vai Milos Venēru . . ."

Kāds blakus stāvošs virietis tūlīt piebilda: „Vajadzētu ar speciālu likumu noteikt, ka prof. Heiligeram katram skates apmeklētājam jāizmaksā 5 D-markas kā prēmija par to, ka cilvēks iedrošinājies ķēmu apskatīt"! Kāds kritiķis apgalvoja, ka „izliektais skārda gabals" ir teicams simbols Vācijas aueāmcelšanās faktam, kamēr citi iecietīgi jautā: Kādēļ gan lai arī vāciešiem nebūtu savs Pablo Pikaso vai moderns Tils Pūcesspiegelis?

KO SAKA KRITIKAS?

Nobeigumā vēl divas kritikas. H. Lauchs atzīst: „Veidojums nepieredzēti skaidri skatītājam pasniedz saskaldītās Vācijas ainu, kuŗa, par spīti dziļi sistajām brūcēm, pirmatnējā spēkā arvien par jaunu tiecas pretim gaismai. Skulptūra ir īsta mākslinieka darbs, mākslinieka, kas iekšējā izjūtu ciņā apzināti atteicies no parastajām izteiksmes formām." Turpretim Mīlheimas architekts P. Sneiders pasaka: „Ir kauns, ja ievērojams un plaši pazistams mākslinieks rada kaut ko tādu, ko pats nespēj izskaidrot. Tādēļ ļaužu sašutums ir pilnīgi pamatots."

RESTORĀNI, APMETNES UN HOTEĻI

Katra nācija savā paviljonā, protams, iekārtojusi arī restorānu, lai pievilinātu izstādes apmeklētājus ar pasaulē daudzināmiem nacionālajiem ēdieniem. Cenas, debiski, atbilstošas baudai. Krievu viesmīlis laipni servē kaviāru un vodku vai Krimas vīnu, un vācu restorāciju dižuzņēmējs Bladheims ar cūku kājiņām un skābiem kāpostiem cenšas ieraust vēl lielāku marku skaitu, lai savai audžumeitai — filmu skuķei Romijai Šneiderei nodrošinātu lielākās filmzvaigznes karjēru, kaut arī talants jāaizstāj ar naudas maisu.

70 SACENSOŅI KULINĀRĀ MĀKSLĀ

Izstādes laukumā pavisam ap 70 restorānu, un katrs sola kaut ko sevišķu un vienreizēju, par ko, protams, jāsamaksā. Pusdienu maltīte par $4,50 ir visai parasta lieta, un šo „kapitālistisko ekspluātāciju" labi izmanto arī padomju paradīzes reprezentanti. Izstādes dārgākais restorāns atrodas Atomija augstākajā bumbā, lētākais — Vatikana paviljonā, kur par $1,- servē 3 ēdienus. „Vislētāko restorānu" tomēr iekārtojusi Šveices firma Knorr, kas uzcēlusi daudzus kioskus, kur pārdod savus zupas pulverus, bet katram piedāvā paraugam arī pilnu tējasglāzi ar karstu vistas buljonu vai zirņu zupu. Dažreiz pie šiem kioskiem stāv cilvēku rindas, lai saņemtu bezmaksas šilto pavalgu līdzņemtajām sviestmaizēm, jo šī iespēja ļauj atteikties no dārga restorāna apmeklējuma un tomēr baudīt siltu azaidu.

Turpinājumā: ČIGĀNU KARALIS RAUDINA VIJOLI

CEĻA VĀRDI

Tumšā naktī, tumšā laukā — kur bij ņemt ceļa draugu? Dievs bij man ceļa draugs, Laima ceļa rādītāja.

☆

Lai dzīvoju, kā dzīvoju, jel priecīgi padzīvoju: pukšt' rāvu tecēdama, gaisuškiru dziedādama.

☆

Ak tu, zelta lakstīgala, nelaidiesi rāvienē; visi tavi spārnu gali zeltītām lāsītēm.

☆

Labs labam krēslu cēla. Kas pacēla nabagam? Dievs pacēla nabagam, ir nabaga bērniņam.

T. dz.

AR KRUSTU PRET SIRPI KERALĀ

Arī ārpus dzelzs aizkara ir kāda valdība, kura sastāv no komūnistiem. Tā ir Indijas pavalsts Kerala, kuras platība aizņem 15.000 kvadrātjūdžu ar 13,5 milj. iedzīvotāju.

„Kera" saucas kokosa rieksts, pēc kura minētā pavalsts dabūjusi savu nosaukumu. Kokosa rieksti ir tās galvenais ienākuma avots. Dzīves standarts Keralā ir neiedomājami zems. Lielākā daļa iedzīvotāju joprojām dzīvo būdās un primitīvās barakās. Par 50 dolariem uzcelta māja ir vidusmēra indieša ideāls. Lauksaimniecība ir vāja, ražas nespēj apmierināt izsalkumu; daudzi dzīvo bez darba, ir neapmierināti. Un tā šeit ir auglīga vide komūnisma propagandai.

Keralas strādnieki lika cerības uz kongresa partiju, bet tā viņu apspiešanu nemaz neuzlaboja, pat nemaz necentās. Korupcijas dēļ kongresa partija zaudēja piekrišanu. Nāca komūnisti, kuŗus vilināja 350 miljonu indiešu dvēseļu sagandēšana. Komūnisti sāka iespiest grāmatas par zemu maksu, lai mulsinātu masas. Daudzkārt tie savu literatūru piegādāja par velti. Keralu sarkanie izvēlējās tāpēc, ka tā ir vislabāk izglītotā pavalsts visā Indijā. Šeit 56% no visiem iedzīvotājiem māk lasīt un rakstīt, kamēr citur tikai 18%. Ja kristu Kerala, tai sekotu visa Indija.

Lai šis briesmas novērstu, vietējie katoļu archibiskapi un bīskapi nodibinājuši speciālu institūtu, kura nodaļas ir arī ASV un citās valstīs. Šim nodaļām ir divi uzdevumi: pirmkārt, tās izgādā stipendijas indiešu studentiem, lai, izstudējuši demokratiskās zemēs, tie varētu nostāties pret komūnistu aģitāciju ar veselīgu domu; otrkārt, pašā Indijā nodibināti jaunatnes izglītības ventri, kuŗos apmāca jaunatni un tad sagatavotus sūta darboties pret sarkanajiem; ārzemēs, īpaši ASV, vāc līdzekļus, lai tad tos sūtītu uz Indiju, kur izdod laikrakstus un žurnālus bolševisma atvairei. Un tam ir savi panākumi: kādā apgabalā, no kuŗa ievēlēja astoņus deputātus, 1952. gadā visi astoņi bija komūnisti. Pagājušā gadā šis institūts komūnistiem divas vietas atņēma. Archibīskaps domā, ka krusts sirpi un āmuru satrieks.

Al. Ozols.

ANTISEMĪTISTS CHRUŠČEVS

KRIEVIEM NAV IZDEVIES NOORGANIZĒT ŽIDU REPUBLIKU

Kādā nesenā intervijā ar Parizes laikraksta „Le Figaro" līdzstrādnieku jaunais Kremļa sarkanais cars Chruščevs starp citu izteicis arī savus ieskatus žīdu jautājumā. Tie ievērojami ar to, ka kopš Hitlera un Staļina laikiem tik antisemītiski nav atļāvusies izteikties neviena cita oficiāla persona. Chruščevs atzinies, ka „ar visu PSRS agrāko centību neesot izdevies Austrumsibirijā izveidot žīdu sociālistisko republiku, jo žīdi to paši esot noraidījuši vēsturisku iemeslu dēļ". Žīdi nemīlot kolektīvu darbu un viņiem neesot nekādas sociālas disciplīnas. Jau tagad žīdi esot iespēlējuši Izraēlu imperiālistu rokās. Žīdi kā „parazīti" vēloties dzīvot izklīdināti starp citām tautām, jo esot individuālisti un intellektuāļi. Tālāk Ņikita Chruščevs žīdus nicinoši nodēvējis par tautu, kas nav spējīga radīt savu kultūru un nespējot arī izveidot stabilu politisko un saimniecisko vienību.

Nav zināms, kāds vodkas kvantums pirms intervijas bija atmiekšķējis sarkanā diktātora mēli, taču viņa izteicienos ir nepārprotama antisemītisma iezīmes, kas norāda, ka Chruščevs savā antisemītismā sāk apmēram tajā pašā vietā, kur reiz viņa skolotāju Staļinu pārtrauca nāve . . .

Galvas sāpes un reumatisms –

ASPIRIN

TRADE MARK REG.

A PRODUCT OF BAYER

ĀTRI APTUR SĀPES!

Ja jūs mokāties ar galvas sāpēm, saaukstēšanos, neuralģiju, reumatismu un muskuļu sāpēm, iegaumējiet:

lūs nevarat dabūt nekā labāka, kaut vai par dubultīgu cenu!

100 tabl. 79 c 12 tabl. 29 c

48 tabl. 49 c 24 tabl. 19 c

Vācu kazas un krievu govis

Kā zināms, kazas Eiropā un Āzijā ir bijušas mājlopu godā jau agrajā akmens laikmetā un jaunākos laikos viņu turētāju skaits pieaudzis grūtos laikos vai zemēs ar zemu dzīves standartu. Kazu skaits visā Eiropā bija sasniedzis pieaudzis 2. pasaules kara laikā un bēdīgajos pēckara gados, taču uzlabojoties pārtikas stāvoklim, „kažeļu" skaits vai visur sabruk. Tā, piemēram, Rietumvācijā no 1,35 miljoniem kazu 1950. gadā, to skaits šogad jau sarucis uz pusmiljonu, un līdzīga aina statistikās verojama visās Eiropas zemēs, izņemot komūnistu ietekmes apgabalus. Vāciešu koptās kazas caurmērā gadā tagad izdod no 1000 litru 4,1% tauku satura pienu (ir arī lopiņi, kas šo caurmēru ievērojami pārsniedz), kas nozīmē, ka dažā labā Padomijas kolchozā un arī krievu okupētās Latvijas „sociālistiskās govis" neizdod gadā vairāk pienā . . .

Laikam jau komūnisti tādēļ atkal klusībā uzdevuši savus varenos plānus sviesta ražošanā pārspēt visu pasauli un vēlas Rietumvācijā steidzīgi iegādāties vairākas fabriku iekārtas margarīna ražošanai. Izejmateriāls jau margarīna ražošanai vismaz šogad krieviem būtu, jo krievu valziņu zvejnieki (Pēc Londonā publicētām ziņām) esot noķēruši 4.000 valziņu. Līdz ar to krievi šajā ziņā pasaulē šogad ieguvuši pirmo vietu (no 20 citām valzivis zvejojošām nācijām) atstājot aiz sevis Japānu, Angliju un Norvēģiju.

V. As.

PAR METODĒM LASĪT MĀCĪŠANĀ

Latviskās audzināšanas un izglītības darbā esam spiesti atkal atgriezties pie mājmācības. Kur citkārt savā valsti latviskās lasīšanas un rakstīšanas sākumos bērnus ievadīja Latvijas skola, tur tagad esam no tās šķirti. Latviešu papildskolas ne visur bērniem pieejamas un arī ne visur nodibināmas; bet tur, kur šādas skolas darbojas, tās īsteni spēj būt tikai mājskolas talcinieces, kas bez mājas darba un atbalsta nespēj veikt nopietno uzdevumu.

Mājmācībai mums ir savas vecas tradicijas. Vecākās paaudzes cilvēki, kam mācīšanās laiks iekrita vēl pirms Latvijas valsts sākumiem, gandrīz visi grāmatu lasīt mācījušies mājās, tēva vai mātes vadībā. Vēl agrāk mājmācība bija gluži oficiāls pienākums, ko pārraudzīja draudžu mācītāji.

Mācīšana un mācīšanās tolaik sagādāja daudz pūļu kā vecākiem, tā bērniem. Ir kāda tautas dziesma:

Grāmatiņa, grāmatiņa,
Tu man kaunu padariji,
Tevis dēļ mani kūle
Ir rītā, vakarā.

Vai atkal vecā Liventāla dzejolī Matisiņš runā par ābecē lauzīšanos („Man, teic, esot galva grūta ābecītē lauzīties"). Visa tā kulšana un lauzīšanās patiešām bija mācāmās metodes vaina, bet bērni lauzījās, kamēr ielauzījās. Un kas pats bija ielauzījies, varēja pa to pašu ceļu vadīt un lauzīt citus.

Vecās metodes. Savā laikā auditoriju izsmidināja nelaika profesors Jānis Kauliņš, pastāstīdams par metodi, kas senus laikus lietota. Ābecē lasāmais vārds ir „kapucīneŗi".

Mācīšanās metode: 1) nosaukt burtus pa zilbēm, tad, tos „salasot kopā", izlasīt pirmo zilbi. 2) Tāpat rīkoties ar nākamo zilbi. 3) Kad tā izlasīta, ejot pa burtam vien atpakaļ, piesaistīt iepriekšējo vārda daļu u.t.t. Lasīšana tad nu izklausās tā:

1) kā — ā — ka
2) pē — ū — pu
3) — apu, kapu
4) cē — ī — cī
5) (un nu atkal pa burtam atpakaļ) -uci, -puci, -apuci, kapuci
6) en — ē — ne
7) -īne, -cīne, -ucīne, -pucīne, -apucīne, kapucīnē
8) er — ī — ri
9) -eŗi, -neŗi, -īneŗi, -cīneŗi, -ucīneŗi, -pucīneŗi, -apucīneŗi, kapucīneŗi!

Vārds laimīgi izlasīts!

Minētā metode laimīgā kārtā aizstāta ar citu, kas turējās vairākās paaudzēs un ko lietoja apmēram līdz neatkarīgās Latvijas skolas sākumiem.

Te nu līdzīgi kā iepriekšējā metodē vispirms bērnam lika iemācīties burtu nosaukumus: ā, bē, cē . . . eš (ko tolaik rakstīja ar 3 burtiem sch), žē. čē, („tsch", tagad „č").

Lasot nosauca vispirms burtus pirmajā zilbē, tad lika izlasīt šo zilbi. Ja nu vārdam bija citas zilbes arī, tad līdzīgi apstrādāja nākamo zilbi, bet šai pievienoja pēc tam visu izlasīto vārda daļu (ne vairs pa burtam, kā prasīja iepriekšējā metode).

Vārdu „labība" tad lasīja:

1) el — ā — la
2) bē — ī — bī: labī —
3) bē — ā — ba: labība.

Kā redzam, viena no lielākajām grūtībām ir, ka skolniekam sajūk burtu nosaukums ar to, kā šis burts lasāms. Bērns, kuŗa uzmanība nav tik ilgstoša kā pieaugušam cilvēkam, ieslīgst apatiskā, gluži mēchaniskā burtošanā, kas neatveŗ vārda nozīmi, lasījumu. Tad nu nāk pēriens un kūliens, un novērtējums, ka „bērnam grūta galva". Stāsta, ka dažs jaunāks brālis vai māsa, aiz muguras vērodams „pats no sevis iemācījies". Par to nav brīnums: šis nebija spiests burtot („boksterēt") un apmiglot lasīšanu ar liekām ekskursijām. Vērojot uzrakstīto vārdu un ko no tā beigās izlasa jaunākais brālis, gluži dabiskā gaitā iemācījās lasīšanu vieglāk. Ja nu tādam jautāja, kā viņš iemācījies, viņš pats nezināja. Lasīšanas māka bija it kā pati rokās iekritusi.

Tagadējās metodes. Ja man būtu jārunā, piem., par vācu skolām, tad par tagadējo metodi nevarētu nosaukt t. s. „skaņošanas metodi", kas tur jau sen savu laiku pārdzīvojusi un atmesta. Latvijas skolās un tāpat te trimdas skolu praksē vēl gandrīz tikai rīkojas pēc skaņošanas metodes, to ieteikuši arī skolotāji gan mācību programmās (ASV), gan „Trimdas Skolas" mēnešrakstā.

Kā māca pēc skaņošanas metodes? Galvenā atšķirība no iepriekšējās metodes ir, ka 1) bērnam vairs nemāca burta nosaukumu („kā sauc šo burtu?"), bet izrunu („kā lasām to burtu?"); 2) Lasa vārdus gan pa zilbēm, (lai būtu vieglāk), bet no viena gala līdz otram, t. i., visu vārdu. Nav tātad „atpakaļlasīšanas", kad izlasītai zilbei pievieno iepriekšējās. „ž", ko agrāk burtojot nosauca („žē"), nu pārvērties par ž (bez e pieskaņas), vecais „gā" par „g" (bez a pieskaņas) u. t. t.

Bērns nu lasa (nevis min burtu nosaukumus) pa burtam, līdz saklausa un nosauc visu vārdu:

„n — u s — a: — — l — a s — i: — — v — i"

Bērniem, kam vecāki jau pasteigušies iemācīt burtu nosaukumus („eš", „gā", „jē"), šis mājās iegūtās zināšanas ir traucējums nevis atbalsts, jo nu vajag pārorientēties. Grūtākā vieta mācīšanās gaitā pēc skaņošanas metodes ir dabūt atsevišķas skaņas vārdā, saliet tās kopā. Bērns iasa apm. tā: „s . . . a . . . l . . . a" un tad apmulst. Viņa uzmanība pārāk saistījusies pie atsevišķa burta, to viņš arī izlasījis, tāpat visus nākamos, bet aiz atsevišķiem kokiem viņam pazudis pats mežs. (Skolotājs I. Malēns par to saka: „Vai m un a jau ir ma? Novērojumi rādīja, ka m un a ir tikai m,a, bet nekādā ziņā ma). Kad šīs grūtības pārvarētas, bērns ir iemācījies lasīt, atliek tikai vingrināties veiklībā un izteiksmīgumā. J. Ezeriņa un J. Grīna „Vaslodiņa", D. Rogas un St. Ciruļa „Ābece" sastādītas pēc šīs t. s. skaņošanas metodes.

Analitiskā metode

Atcerēsimies sākumā minēto vārdu „kapucīneŗi". Lasītājs varbūt pabrīnījās, ka tāds, bērnam pavisam svešs vārds likts ābecē. Nu jau no tādām lietām vairāmies, esam pat aizgājuši pārspīlējumos, apgalvojot, ka visa latviešu literatūra mūsu jauniešiem sveša, tāla, jo viņi nepazīst nedz pirtiņu, nedz zina, kas ir lakstīgala. Bet katrā ziņā visa mūsu burtu izruna (kā tāds knaukis mokās ar b, c izrunu; smej, kad arī skolotājs sāk vairīs nevis runāt, bet attēlot burtu pareizo izrunu!) nav nekas no bērnu priekšstatu pasaules. Un nu no šādām skaņām jāsaliek vārds! Putraimi, ūdens, piens, sāls ir putras sastāvdaļas. Bet nedomāsim tāpat kā, iepazīstinot bērnu ar putru, jāsāk ar „sastāvdaļām". Sastāvdaļas atklājas vēlāk.

Varam paši pagalmā uzmest acis arklam, ceriņu krūmam un tos tūdaļ pazīsim, pat nepārbaudījuši, kādas te sastāvdaļas.

Kāds latviešu tēvs, kas savus bērnus bija nodevis Vācijas skolā, man izbrīnījies stāstīja, ka bērnus tur nemaz lasīt nemācot, liekot tik tūdaļ lasīt. Tā nu ir pieminamā (analītiskā) metode, ka bērniem māca tūdaļ lasīt un nevis vispirms pazīt burtus, to izrunu, lai tad saliktu no „sastāvdaļām" vārdu. Un tas, kas bērnam jāizlasā, ir vārds, vārds ar saturu, pat vesels teikums, nevis burts, skaņa vai tādi valodā nedzirdēti vingrinājumi kā: mo, mi, io, ao, mi, ma (tādi ir „Valodiņā").

Tikai 1948. g., Vācijas nometņu laikos, arī latviešu bērni ieguva pirmo ābeci, kas sastādīta pēc analītiskās metodes. Tā ir Ed. Zicāna „Vieglā gaita". Prof. Ed. Zicāns pats šo metodi mācija N. Draudziņas bērnu dārznieču kursos. Cik man informācijas, nevienā no skolotāju institūtiem negadījās metodikas skolotājs, kas būtu pievērsies šai metodei. Iemesls gaužām vienkārss: ko paši nezinām, to nevaram arī citiem mācīt. Diemžēl, tomēr pret nezināmo nostātīties var vienmēr, kā tas arī mūsu skolu dzīvē noticis. Gadījušies arī nožēlojami pārpratumi. Vācijā DP nometnē kāda skolotāja savai meitenei bija iegādājusi „Vieglo gaitu", bet mēģināja šo grāmatu izmantot pēc skaņošanas metodes, kam „Vieglā gaita" nemaz nav piemērota. Un turpat kāds trimdā par skolotāju ticis jauneklis vispirms iemācija bērniem burtu nosaukumus („Kā sauc šo burtu?" — „Bē!") un tad sāka skaņot pēc Vieglās gaitas. Ja ALA s skolu programmās ieteikts kombinēt skaņošanas metodi ar analitisko, tad tas ir tikpat kā vadīt vilcienu vienā laikā uz abi pusēm. Ja nu tāds sajukums atgadījies pat skolotāju praksē, tad nebūtu brīnums, ka šinī ziņā kļūdīties arī vecāki.

(Nobeigums sekos)

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Turpmāk Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar
DV STOKHOLMAS NODAĻU,
BOX 220, STOCKHOLM.

LA apgāds

Jāņa Zuntaka viņete

24.

Kausā Ermanis turēja apriebtu ūdeni.

Purvainajos poļu, leišu novados viņš pa ūdens ceļiem bija klīdis tālu, maksājis laiviniekiem un pelnījies pats, un viņš juta, ka gudriba aug pati no sevis, ka tai ir tāds pats augšanas spēks kā sēklai tīrumā. Pamazītiņām viņš sāka noprast, cik vaļīgi un glēvi lieli poļu kungi valda savas zemes. Un ka visur ir jukas, nejēdzība un ka vienkārši, tumši ļaudis visur alkst spēka vārdu, tikai neviens viņiem tos nedod.

Ermanis klausījās sevī, klausījās čukstos un pūļa murdēšanā, izsijāja gudrības vārdus un iedēstīja tos burvju formulā, kuŗu pameta pūlī atpakaļ.

. . . paģēru garus, kas gaisā un apzvērinu caur tiem svētiem vārdiem. Jūs, no Dieva nolādēti, esat nodoti paklausībā, kalpībā, ka jūs man to garu šurp sūtītu. Redzu to stipro roku, kad es no tumsības gariem aizkarts tiku, kuŗa caur tiem svētiem vārdiem to garu piespieda, lai viņš manas pavēles uzticami un patiesi izpilda . . .

★

Nu Ermanis bija atpakaļ Jelgavā. Burvjus un raganas Kurzemē vairs nedrīkstēja tiesāt, viņš varēja justies drošs. Īpaši tālab, ka viņam bija palīgs, draugs un sabiedrotais.

Reiz kādā Lietuvas tirgū, pakrēslī viens savā būdā sēdēdams, viņš bija pārdomājis veecus laikus. Visi negantie un ļaunie tiesas un mocību pārdzīvojumi toreiz Dobelē gluži nejauši bija atgriezušies viņam atmiņā. Spīdzināšana — un atzīšanās. Un kā tiesneši viņam bija prasījuši viņa gara vārdu. Un mokās viņš nekā cita nebija zinājis izkliegt, kā kaimiņu dēļa Lipsta vārdu, kuŗš bija tālu karā, un par kuŗu varēja būt drošs, ka tiesneši viņam nepiekļūs.

Kā par spīti Ermanis tagad murmināja tiešo garu izsaukšanas formulu, savas mocības ateerēdamies:

Oula Kameron Aliscot Mandesumini Oriel . . . (un tā joprojām). Es, Ermanis, izsaucu, pavēlu un apzvēru tevi, ak gars . . .

Kāds gars izskatoties — toreiz bija gribējuši zināt tiesneši.

Viņam esot sarkani svārki ar zeltu, bija vaidējis Ermanis Dobeles moku kambarī. Un viņš dzīvojis ezerā . . .

Tas viss nejauši ienāca prātā.

Domīgs viņš nu atkal atsāka burvju formulu, herceoga briežkājas bikeŗī lūkodamies:

Višīros. Imās. Quilheyem . . .

Sastostījās. Kaut ap to laiku viņš jau pats tiecīga savām spējām — bet viņš bijās saukt garu vārdā, viņš nezināja gara vārda.

Atsāka atkal:

„Pavēlu tev šajā minūtē bez smakas un trokšņa laipni cilvēka izskatā manā priekšā uz šo zīmi parādies. Izsaucu, pavēlu un apzvēru tevi, ak gars . . . "

Un pārdrošā, gandrīz zaimojošā spītībā pret Dobelē izciesto, viņš piebilda: „Lipst".

Atsitās būdas audekis; ieplūda viegls rieta sārtums; un pieliekdamies bija ielīdis milzīga auguma vīrs ar kuplu, zelta spožumā vizošu bārdu, sarkanos svārkos ar apšuvumiem.

Lipsts savukārt brīnījās, redzēdams izslavēto burvi paleecamies kā lapsenes dzeltu, ievaidamies un tad pakrītam nemaņā. Burvis bija apgāzis bikeŗi ar brieža nagu. No kā burvis tā pārbijās? Par slaveno burvi stāsti bija nonākuši pat tājās nomaļu mājās, kur Lipsts mita, un tā ka saimniece ar rudajām acīm allaž viņu taujāja par pagātni, un Lipsts nekā neateerējās, viņš nāca taujāt burvi. Tā nu viņi sastapās.

Un tā burvis Ermanis, kādreizējais Spiņņu saimnieks, leišos sev ieguva kalpotāju garu.

★

Kopā nu viņi bija klīduši pa lieleeļiem, uz kuŗiem zelts vis neripoja, bet siki vara vērdiņi, kuŗi tikai lēnām spēja pārvērsties sidrabā un ļoti reti zeltā. Bet sava iztikšana viņiem bija. Tikai uz Kurzemi nevarēja atpakaļ iet, tur bija karš.

Un Lipsts bija dīvains. Kā nolādēts kalpotājs gars, kuŗam gan visādas iespējas, bet nav savas gribas. Kam viņš domās kalpoja?

Deniņos Lipsts bija iezīmēts ar lielu, smagu zīmi. It kā velns pats to būtu iecirtis ar savu pakavotu kāju. Un naktīs viņš vaidēdams mētājās smagos sapņos, čukstēdams: Betīna, Betīna . . .

Tad Ermanis cēlās, dedzināja apsvētītu vaska sveču galus un drūmu leišu krogu kaktos čukstēja pār savu biedru apvārdošanas formulas:

„Deviņi vīri stāv šaipus jūras uz akmeņa, deviņi vīri stāv viņpus jūras uz akmeņa, deviņi vīri stāv pašā jūras vidū uz akmeņa, trejdeviņas grāmatas rokā, Dievu lūdz, Tēvsmūs skaita . . .

Tāpat arī es lūdzu no sirds dibena: bēdz nost, ļaunais vells, bēdz nost, ļaunais sātans . . . es tevi nodzenu ar trejdeviņiem debess eņģeļiem, ar trejdeviņiem meža lopiem, ar trejdeviņām vara slotām, ar trejdeviņām pīlādža bozēm."

Bet Lipsts sapņoja joprojām un vaidēja skumjās pēc Betīnas.

„Nu topi taču rāmāks. Piestāj. Aizmirsti. Tā prēlene nekad tevis nav gribējusi. Nekad tevis negribēs. Nu nemurgo vairs. Lipst — vai tu mani dzirdi?"

„. . . Eita prom uz jūru, grauziet jūrā baltus akmeņus, negrauziet Lipsta sirdi" — viņš atkal sāka skaitīt. „Lai visas tās nelaimes izput kā migla, kā dūmi, kā rīta salna pret sauli, kā vecs mēness! Baltā meitiņ, tec tu uz jūru, aiznes visas trejdeviņas nelaimes, kas Lipsta miesu grauž . . . Trīs kalni priekšā, trīs pakaļā. Seši kalni priekšā, seši pakaļā. Deviņi kalni priekšā, deviņi pakaļā. Es tecēšu uz deviņām ceļa jutēm, turēšu rokā deviņas ūzu saites un sacīšu: griez ceļu, griez ceļu, griez ceļu! Tur es piesiešu visas nelaimes . . ."

⁂

Tā viņiem pagāja labs laiks kopā, kā allaž paiet tas bēguļiem. Ja viņi pieminēja Kurzemi, tad kā teikā, kā senā tēvu stāstā. Kā toreiz viss bijis, kas viņi paši bijuši. Un cik tur viss labāk. Cīruļi daudz lielāki un dziedājuši tie daudz stiprāk. Un zeme arta dziļāk un mājas lielākas un salmu jumti biezāki. Tirgos daudz vairāk ļaužu, čigānu, žīdu, un govis māvūšas skaļāk, zirgi zvieguši stiprāk, un varēja priecāties, stiprāk kliegt, daudz vairāk iedzert un dūšīgāk kauties.

Bet Lipsts joprojām redzēja sapņos Betīnu, kopš Ermanis no sudraba bikeŗa apriebtā ūdenī bija atbūris viņa jaunību, Jelgavas un kara pagātni. Tad pārējās mocošās atmiņas bija nākušas pašas.

Kurzeme viņiem bija aizslēgta zeme. Tur ritēja traki kara darbi, nāca briesmīgas baumas par zviedru postu. Par sakšu laupīšanām. Par aizvestiem cilvēkiem, melno un sarkano mēri.

Un izmisis Ermanis svešumā, bēgulībā skaitīja pār sidraba bikeŗi spēka vārdus;

„Dzelzu cūka lien caur siena kaudzi. Tur tu līduse, tur tu paliec. Dzelzu vīri, ņemiet dzelzu dakšas, sviediet viņu laukā! Kungs Jēzus Kristus, Tu mani apsargā un Tāva māte. Tēvs mūs . . ."

Bet Lipsta ārstēšanai lāgu lāgiem Ermanis noķēra sikspārni un apraka to skudru pūznī, bet pats bēga, ausis aizturēdams, lai netaptu kurls sikspārņa spiedzienus dzirdot. Un kad skudras bija noskrubinājušas tīrus baltus smalkus kauliņus, Ermanis izmeklēja kruķīša kaulu, ar kuŗu varēja veltīgu, nelabu mīlestību atgrūst; viņš mēģināja grūst Lipsta murgus ar sikspārņa kruķīti — bet nelīdzēja. Toties nagus un kāsītim līdzīgo kaulu viņš allaž par labu naudu pārdeva meitām tirgos, jo meitām vajadzēja pretējā spēka, tām vajadzēja mīlestību allaž pievilkt.

Tā, burdami un viens otru atmiņās un maģiskās formulās glābdami, viņi ilgi, ilgi bija klīduši tālos, bezgalā tālos ceļus prom no Kurzemes.

Ak Dievs, cik tālu tas bija.

Un joprojām nelabas ziņas nāca no turienes, kaŗi negribēja un negribēja rimties. Tikai viņi paši nosirmoja; pat Lipstam nebija vairs tā spēka kas agrāk.

Līdz beidzot parādījās uzsaukumi un ziņas, ka visās Polijas provincēs atcelta vecā tiesa, ievesta jauna, un burvjus vairs nededzina; tāpat Ermanis varēja izskaidrot Lipstam, ka viņu Dobeles kungi vairs nevarēs sodīt kā dezertieri un bēdzēju.

Tikai tad viņi lēnām sāka virzīties uz Kurzemes pusi. Kā svētceļnieki, klusā baigumā un neziņā par to aizgājušu milzu laiku, kuŗā Kurzemes seja varēja būt pārvērtusies; viņi nezināja, kas viņus gaida, un vai kāds viņus gaida. Tad vajadzēja šķērsot milzīgus Lietuvas silus, kuŗiem nevarēja cauri tikt ne slapjās vasarās, ne sniegainās ziemās; ceļi bija tāli un jākavējas bija ik tirgū, un tur viņi dzirdēja, klausījās un vēroja, ko runā tauta. Tā Kurzeme lēnām, lēnām nāca tuvāk . . .

Te nu Ermanis bija.

Jelgavā, Jaunajā Mīlestības ielā, iebraucamā vietā. Un jelgavnieki bija uz pareģiem, zilētājiem un dziedinātājiem tikpat kāri kā citur. Bet par visu vairāk tie gribēja zināt, ko izlems lielkungi, sanākuši tikpat kā savā gada tirgū. Kādu postu izspriedīs lielkungu sapulce, un kas būs ar jauno zemestēvu?

Ermani bija nomākusi šī jautājumu gūzma, un sidraba bikeŗi grūti bija izzvejot atbildes. Vai kaŗi kurzemniekus būtu padarījuši atjautīgākus? Un vai kungam Jagužinskim tomēr taisnība, ka Kurzemē Zālamana atslēga jāprot lietāt pavisam savādā vīzē?

Ermanis bija pagalam noguris un šaubu pilns. Viņš bija ņēmies ar eilvēkiem viens, Lipsta šodien pietrūka. Kā no rīta uz pili aizgājis, tā nebija vairs rādījies; un par viņu Ermanis savā bikeŗī nekā nevarēja uzzināt.

Puskrēslā burvis Ermanis grozīja rokās savu Zālamana zīmogu. Apgrieza pergamentu otrādi; viss svarīgais tur bija uzrakstīts vācu valodā, bet viņš to pamācību labi zināja no galvas.

„Neviens gars nespēj pretoties šī zīmoga spēkam" — tā tur stāvēja rakstīts. Neizlaid to no rokām. Aprakta manta, nauda pati ceļas no zemes ar tā spēku, tā ka vai tīri brīnums. Ja nu gari top iespītīgi un negrib klausīt, turi to viņiem priekšā, un viņi trīcēs un drebēs. Daudzi šo zīmogu kāro, retais dabū. Bet tev viņš būs tikpat vērts kā tūkstoš valsts dālderu makā. Tas taisīts Lielajā Piektdienā trijos pēc pusdienas un proti, uz pergamenta no melna āziša ādas.

(Tupinājums sekos)

LIELI SVĒTKI BRANTFORDĀ

Sestdiena, 12. jūlijs Brantfordas un apkārtnes iedzīvotājiem būs liela svētku diena, kad Glenharstas vasaras festivālā sava, nedēļām aizrautībā ziedotā darba rezultātus rādīs Dienvidontario dažādo etnisko grupu piederīgie. Tie rādīs savu tautu īpatnības un sasniegumus nacionālās mākslas nozarēs, tautas dejās un daiļamatniecībā.

Svētki risināsies pazīstamajā Glenharstas parkā, kas ir 15 akru liels skaists zālājs ar ēnainiem kokiem. Īpašā ēkā ar 11 telpām izveidots mākslas centrs.

Festivālā uzstāsies arī Brantfordas drāmas ansambliis ar 18. g. s. pastorālu romanci.

KONCERTS AUTOMOBILIM AR ORĶESTRI

Angļu skaņradis Hopkins nesen komponējis darbu, kam devis nosaukumu „Koncerts vecam automobilim un orķestrim." Pirmatskaņojuma laikā Liverpulē ugunsdzēsēji aizlieguši koncerta zālē iedarbināt kādu 1910. gada „sacīkšu" automobiļa motoru, kādēļ komponistam motora trokšņi attiecīgās vietās bija jāatskaņo no skaņu lentas. Vienīgi auto taure orķestrī bijusi īsta. Oriģinālās kompozicijas pirmā daļa saucās: Allegro molto . . .

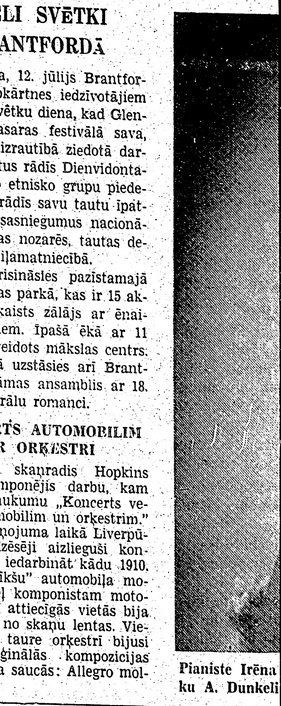

Pianiste Irēna ku A. Dunkeli

AR DROSMI UN

DAINAS SKAŅU S

Ciktāl zināms, skaņu studija plates, kuŗas iedz
Daina ir vienīgais latviešu pa- bļa, ne klavieru
sākums, kas pats uzņem, apstrā- Pašrezējam Dain
dā un laiž tirgū mūsu skaņ- ir divējāds sast
darbus. To 1953. gadā organizēja, mūziku atskaņo
legālizēja un šobaltdien vada ti- čello, kontrabass
kai divi cilvēki: inženieris Ver- Bet deju mūzikai
ners Rūvalds, studijas vadītājs akordeons. Ansa
un uzņemšanas un sagatavoša- nepretendē uz
nas darba atbildīgais kārtotājs, strādā aiz entuzi
un Richards Spuris — saimnie- Rūvalds cer, ka
ciskās nozares darbinieks. noturēsies ilgu la

Līdz šim Daina izgatavojusi un Daina ir dziv
laidusi tirgū divdesmit skaņu Teklas - Ilsteres
plates ar 126 darbiem. Visvairāk Skroderdienas Sil
ieskaņots ir dubultkvartets Kal- vēl daudz jāstrāda
vis. Nule iznāca Dainas koŗa lī- ris. Par to rūpēj
go dziesmas E. Freimanes sakār- skis. Toronto.
tojumā un plate The Latvian Skaņu lentēs
trio Nr. 2 ar V. Ziedoņa, E. Frei- 380.000 pēdas daž
manes, Kn. Lesiņa, J. Vitoliņa, Un ne dziesmas u
V. Bērzkalna un V. Dārziņa Tur atrodamas
harmonizētām tautas dzies- prof. Slaucītāja,
mām. Ir jau sagatavota un gai- Celma, Dr. E. A
da iespiešanu desmit collu ilg- referāti, Lilijas Š
splēšoša plate ar patriotiskām cijas, Jāņa Nied
un līriskām dziesmām. Uzņemti Pulciņas - Karp
jau 2. latviešu vispārējie Dzies- dziesmas, kas ir
mu svētki ASV, tāpat kā pērn Paralēli skaņu
uzņēma Dziesmu svētkus Kana- izgatavojusi arī t
dā. ra no tām ilgst t

Apmēram gadu pastāv Dainas šu. Tās ir: ASV l
ansamblis, kas jau paspēja dot tarsacīkstes Čik
savu pirmo koncertu India- niecības izstāde
napolē. Inž. V. Rūvalds aizrāda, latviešu Dziesmu
ka cilvēki labprātāk pērk tās dā. Kāda cita fil

ĢIRTS SALNAIS

SIPOL
ORCHI

(145. turpinājums)

„Šodien es dabūšu oficiālu projekta pasūt
mu. Oficiālu — saprati? Un tas būs samaksāts. V
vari saprast, ko tas nozīmē pārbiedētam zaķim
mežā?"

Ole ievēroja, ka Pēteris smejās bezbēdīgi ki
dienās. Viņš atturīgi pavipsnāja, augstprātīgi pi
dams:

„Manuprāt, tas nozīmē tikai to, ka arī tik
un uzmanīgs cilvēks kā Metuzāls var pazaudēt
tu."

Metuzālam gar projektu vairs nav nekādas
Pasākumu pārņēmusi pati Gerrika kundze."

„A," Oles priecīgā oma aptumšojās. „Nu,
nebrīnos."

„Kā, lūdzu?" Pēteris it kā sastinga. Smai
zuda no sejas. „Ko tu ar to domā?"

Ole īsi pasmējās:

„Tas nav tas, ko tu domā, man jautādams,"
teica pamācīgi. „Nevienam prātīgam cilvēkam n
pasūtina būvprojekts jaunam, nepazīstamam are
tam, ja labu projektētāju ir atliku likām. Me
tevi aicināja, bet tikai lai pamēģini. Ja cits te
la gaisa jau piedāvā skaidru naudu, tas ir —
vairāk — tad vismaz naīvs."

Pēteris saīga.

„Tas nav nekāds zilais gaiss. Projekts n
gandrīz gatavs."

„Bet tu taču man to neesi teicis."

„Bet tu man neesi prasījis."

„Kad es tev to būtu varējis?" Olē sacēlā
drūme, ko bija izjutis, kamēr mājas dzīve bija
kusi. Runa par drauga projektu nu vairs bija
iegansts izgāzt sašutumu, un viņš netaupīja pā

jāsāk ar „sastāvdaļām". Sastāvdaļas atklājas vēlāk.

Varam paši pagalmā uzmest acis arklam, ceriņu krūmam un tos tūdaļ pazīsim, pat nepārbaudījuši, kādas te sastāvdaļas.

Kāds latviešu tēvs, kas savus bērnus bija nodevis Vācijas skolā, man izbrīnījies stāstīja, ka bērnus tur nemaz lasīt nemācot, liekot tik tūdaļ lasīt. Tā nu ir pieņemamā (analitiskā) metode, ka bērniem māca tūdaļ lasīt un nevis vispirms pazīt burtus, to izrunu, lai tad salikt̄u no „sastāvdaļām" vārdu. Un tas, kas bērnam jāizlasa, ir vārds, vārds ar saturu, pat vesels teikums, nevis burts, skaņa vai tādi valodā nedzirdēti vingrinājumi kā: mo, mi, io, ao, mi, ma (tādi ir „Valodiņā").

Tikai 1948. g., Vācijas nomaiņu laikos, arī latviešu bērni ieguva pirmo ābeci, kas sastādīta pēc analitiskās metodes. Tā ir Ed. Zicāna „Vieglā gaita.". Prof. Ed. Zicāns pats šo metodi mācija N. Draudziņas bērnu dārznieču kursos. Cik man informācijas, nevienā no skolotāju institūtiem negadījās metodikas skolotājs, kas būtu pievērsies šai metodei. Iemesls gaužām vienkāršs: ko paši nezinām, to nevaram arī citiem mācīt. Diemžēl, tomēr pret nezināmo nostājaties var vienmēr, kā tas arī mūsu skolu dzīvē noticis. Gadījušies arī nožēlojami pārpratumi. Vācijā DP nometnē kāda skolotāja savai meitenei bija iegādājusi „Vieglo gaitu", bet mēģināja šo grāmatu izmantot pēc skaņošanas metodes, kam „Vieglā gaita" nemaz nav piemērota. Un tūlīt kāds trimdā par skolotāju ticis jauneklis vispirms iemācīja bērniem burtu nosaukumus („Kā sauc šo burtu?" — „Bē!") un tad sāka skaņot pēc Vieglās gaitas. Ja ALA s skolu programmās ieteikts kombinēt skaņošanas metodi ar analitisko, tad tas ir tikpat kā vadīt vilcienu vienā laikā uz abi pusēm. Ja nu tāds sajukums atgadījies pat skolotāju praksē, tad nebūtu brīnums, ka šīni ziņā kļūdītos arī vecāki.

(Nobeigums sekos)

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Turpmāk Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar **DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM.**

LA apgāds

rēst; viņš mēģināja grūst Lipsta
a kruķīti — bet nelidzēja. Toties
lidzīgo kaulu viņš allaž par labu
ītām tirgos, jo meitām vajadzēja
vajadzēja milestību allaž pievilkt.
viens otru atmiņās un maģiskās
viņi ilgi, ilgi bija klīduši tālos,
prom no Kurzemes.
tālu tas bija.
labas ziņas nāca no turienes, kapi
ēja rimties. Tikai viņi paši nosir-
nebija vairs tā spēka kas agrāk.
rādījās uzsaukumi un ziņas, ka vi-
s atcelta vecā tiesa, ievesta jauna,
edzdzina; tāpat Ermanis varēja iz-
a viņu Dobeles kungi vairs neva-
ēri un bēdzēju.
enām sāka virzīties uz Kurzemes
eki, klusā baigumā un neziņā par
laiku, kurā Kurzemes seja varēja
viņi nezināja, kas viņus gaida, un
a. Tad vajadzēja šķērsot milzīgus
iem nevarēja cauri tikt ne slapjās
nās ziemās; ceļi bija tāli un jāka-
un tur viņi dzirdēja, klausījās un
auta. Tā Kurzeme lēnām, lēnām
s bija.
jā Milestības ielā, iebraucamā vie-
i bija uz pareģiem, zilētājiem un
at kāri kā citur. Bet par visu vai-
, ko izlems lielkungi, sanākuši tik-
irgū. Kādu postu izspriedīs liel-
kas būs ar jauno zemestēvu?
omākusi šī jautājumu gūzma, un
ti bija izzvejot atbildes. Vai kari
padarījuši atjautīgākus? Un vai
m tomēr taisnība, ka Kurzemē Zā-
rot lietāt pavisam savādā vīzē?
pagalam noguris un šaubu pilns.
ēlvēkiem viens. Lipsta šodien pie-
uz pili aizgājis, tā nebija vairs rā-
u Ermanis savā biķerī nekā neva-

vis Ermanis grozīja rokās savu Zā-
Apgrieza pergamentu otrādi; viss
uzrakstīts vācu valodā, bet viņš
ināja no galvas.
nespēj pretoties šī zīmoga spēkam"
akstīts. Neizlaid to no rokām. Ap-
la pati ceļas no zemes ar tā spēku,
mums. Ja nu gari top iespītīgi un
i to viņiem priekšā, un viņi trīcēs
šo zīmogu kāro, retais dabū. Bet
at vērts kā tūkstoš valsts dāldeŗu
Lielajā Piektdienā trijos pēc pus-
pergamenta no melna āzīša ādas.
(Tupinājums sekos)

LIELI SVĒTKI BRANTFORDĀ

Sestdiena, 12. jūlijs Brantfordas un apkārtnes iedzīvotājiem būs liela svētku diena, kad Glenharstas vasaras festivālā sava, nedēļām aizrautībā ziedotā darba rezultātus rādīs Dienvidontario dažādo etnisko grupu piederīgie. Tie rādīs savu tautu īpatnības un sasniegumus nacionālās mākslas nozarēs, tautas dejās un daiļamatniecībā.

Svētki risināsies pazīstamajā Glenharstas parkā, kas ir 15 akru liels skaists zālājs ar ēnainiem kokiem. Īpašā ēkā ar 11 telpām izveidots mākslas centrs.

Festivālā uzstāsies arī Brantfordas drāmas ansamblis ar 18. g. s. pastorālu romanci.

KONCERTS AUTOMOBILIM AR ORĶESTRI

Angļu skaņradis Hopkins nesen komponējis darbu, kam devis nosaukumu „Koncerts vecam automobilim un orķestrim." Pirmatskaņojuma laikā Liverpūlē ugunsdzēsēji aizlieguši koncerta zālē iedarbināt kādu 1910. gada „sacīkšu" automobiļa motoru, kādēļ komponistam motora troksni attiecīgās vietās bija jāatskaņo no skaņu lentas. Vienīgi auto taure orķestrī bijusi īsta. Oriģinālās kompozicijas pirmā daļa saucās: Allegro molto . . .

Pianiste Irēna Dunkele koncertēs Toronto kopā ar vijolnieku A. Dunkeli 11. jūlijā, pl. 8.30 sv. Andreja baznīcas zālē.

Marija Andžāne

SASNIEGUMS

Ir kalni sasniegti
Ar mērauklām un skālām,
Tur sniegi nemīti
Vairs tik pa aizām, alām.

Ir jūras izlīstas
Līdz bezdibeņu dzelmēm,
Un pērles izvilktas
Kvēl līdzi miesu vēlmēm.

Ir meži izcirsti,
Un koki laikos vecos
Par kuģiem būvēti,
Nes ļaudis jūras plecos.

Bet zvēri — milzeņi
Vēl mūzejos kā kauli
Blenž pretī ziņķāri
Kā balzāmēti prauli.

Ir gaisi pārskelti
Ar lidmašīnu smailēm,
Un helikopteŗi
Kā dzērves laižas ailēm.

Kalns, jūra mākoņi
Un sirmais mūža mežs
Ir zemes dārgumi
Tev, cilvēk, pretī dveš.

Tik pats tu atkāpies
No visa, kas reiz biji,
Par čaulu pārvērties,
Pret luksu dvēsļi miji.

Kaut tevī visums mīt,
Ar atriebības spēku
Tev visums pretī sit
Par pārdrošības grēku.

Ir pats tu sevī sit
Ar pastāvīgu karu,
Kad ļaunā kārē krīt
Ar „idejām" un varu.

Tik Dievu neaizkar,
Tas Kungs pār visu telpu
I tavu dzīvi skaŗ
Kā vāru mirkļa elpu.

Jānis Cirulis

TĒVS UN DĒLS

NO ATMIŅU KRĀJUMA „MŪZIKANTA PIEZĪMES"

VIII

Toreiz jau arī bija īsts himnu, slavinājumu, sumināJumu un goda vārtu laiks. Pēc „Iepnās dziesmas" Janka uzrakstīja vēl (laikam pēc pasūtinājuma) mūzikāli pavāju sveicienu Kārlim Ulmanim — „Sveiks, tautas vadon!", bet Jānis Mediņš skanīgo „Tev mūžam dzīvot, Latvija". Jānis Norvilis bija licis skaņās paša prezidenta aicinājumu: „Kam drosme ir un goda prāts, lai nāk man līdz!" Pat Jānis Zālītis nenocietās, bet aiz slinkuma neuzrakstīja nekā jauna — viņš gluži vienkārši pārmainīja tekstu koŗa dziesmai, kuŗu 20. gadu sākumā bija komponējis Raiņa sagaidīšanas svinībām Rigā. Tās iesākuma daļu ar nobeiguma kadenci nu dziedāja ar vārdiem: „Mēs suminām tevi, tautas vienotāj!" No visām himnām tā mūzikālā ziņā pati saturīgākā, sviņīgi cildena un skanīga ar tādu kā Parsifala ieskaņu no Lielās Piektdienas, bet suminât Kārli Ulmani ar Rainim veltītu mūziku, toreiz bija bezkaunīga pārdrošība. Zālīša dziesma bija iespiesta prof. J. Vītola rediģētajā un Izglītības ministrijas izdotajā krājumā, kas iznāca Latvijas pirmajos patstāvības gados. Par tās agrāko eksistenci un jauno seju gan zināja saujiņa mūziķu, kas šo krājumu bija rūpīgāk pētījuši, bet turēja mutes, pašu Zālīti gan pie izdevības jauki paāzējot. — Nezinu, cik šie tris Jāņi ar saviem suminājumiem nopelnīja, bet, šķiet, ka Janku gan laikam neviens nepārcirta. Tā nu kopā ar Baumaņu Kārļa „Dievs, svētī Latviju" sanāca pavisam sešas himnas un ja visas tās dziedāja reizē, tad bija ko nostāvēties.

Attiecībā uz „Lai līgo lepnā dziesma" jāpiebilst, ka šo Plūdoņa dzejoli jau sen bija komponējis prof. J. Vītols (1924.?) Tās koncepcija tehniski komplicēta un ir pa spēkam vienīgi kvalitātīvi stipriem koŗiem. Neatceros to arī atskaņotu kādā koŗa koncertā. Jānis Kalniņš nekad nav spekulējis ar lētu popularitāti un ja viņa versija pielipa ar pirmo dzirdējumu, tad tikai pateicoties tās nepretenciozai vienkāršībai un patriotiskajam saturam. Arī tās ir vērtības.

***

Gadi steidzās. Jaunais latviešu komponists Jānis Kalniņš bija jau kļuvis par vidējās paaudzes pārstāvi un šodien to var ieskaitīt jau vecajo kārtā, jo jaunie dzen vecīšus vienmēr uz priekšu. Ar savu diriģenta darbu un kompozicijām viņš bija ieguvis ievērojamu vārdu un cieņu tiklab plašākā sabiedrībā, kā pie kollēgām, bet ienākot svešā sabiedrībā, allaž stādījās priekšā kā Janka Kalniņš. Nekāds lepnības gars viņu ķēris nebija. Drīzāk jau varēja samanīt dažas gluži ārējas pārmaiņas — kupls matu kalns no pieres stipri vien bija atkāpies uz pakauša pusi, un mēs ar Jēkabu Graubiņu, kas sen jau lepojāmies ar Romas senātoru galvām, priecājāmies, ka arī Jankas cekulam tuvojas „pēdējā sezona". Tāpat viņš sāka pieņemties miesas svarā un apmēros, un agrāk šūtie uzvalki kļuva par šauriem— visas zīmes rādīja, ka komponists ar laiku var pieņemt bankas vai departamenta direktora bēdīgo izskatu. Lai no šāda nesmukuma paglābtos, Janka sāka atkal smaržināt pīpi, neatteicās pat no cigāra, un nodoties sportam — makšķerēšanai un medībām. Drīz vien viņš opernieku un citu draugu sabiedrībā varēja lielīties ar vareniem līdaku, sapalu un šķannadžu lodmiem, par kuŗiem to apskauda Jānis Mediņš, Arvids Noritis, Atis Teichmanis un Jānis Zālītis; pēdējais arī, kā smējāmies, uz vecuma dienām bija sācis cīnīt bada pātagu Piebalgas ezeros.

Medību sportam Janka bija iegādājies labu mazkalibra šauteni. Nav dzirdēts, ka viņš būtu piedalījies kādās lielākās medībās Ugāles mežos, vai šāvis medņu gaiļus riesta laikā. Tāpat viņš nav nošāvis nevienu buku. Jankas mīļākā medību vieta bija Zooloģiskais dārzs un tur viņu, ar bīsiti padusē, varēja sastapt itin bieži, īpaši svētdienas rītos. Viņš te nemedīja ne lauvas, nedz tīģeŗus, bet lielās žurkas, kas te bagātīgi mielojās pie dižciltīgo zvēru un putnu barības sīlēm. Žurku šaušanā viņš bija izkopis tādu meistarību, ka nekļūdīdamies trāpīja arī skrejošai, kas pa kādu baļķi vai šķērskoku gribēja pārlavīties no viena būra otrā. Jankas upuŗu skaits kāpa simtos, un Zooloģiskā dārza direktors viņu vienmēr saņēma atplestām rokām, neprasīdams nekādu ieejas maksu.

Ar saviem mednieka un makšķernieka stāstiem viņš bieži vien iepriecināja arī skaņražu brāļus kopas ikmēneša sanākšmēs. Stāstīdams kādu notikumu, viņš dažkārt veikli apmainīja pirmos burtus divos sekojošos vārdos un iznāca kāda jauna un dīvaina latviešu valoda, piem., „Es sakar vatikos ar Pēkabu Joruku, Māni Jediņu un Gēkabu Jraubiņu un čisi vetri iegājām krogā." Tas viņam padevās bez liekas domāšanas un stomšanās. Kad Janka reiz teica kādu pusoficiālu galda runu, prof. Vītols sākumā klausījās acis izplētis, līdz izsaucās: „Es tak nesaprotu, kādā valodā tas Kalniņš īsti runā!" — un atradis āķi, smējās līdz asarām.

Reiz, kad Janka bijis ļoti aizņemts orķestra mēģinājumā, viņu inspektors aicinājis pie tālruņa. Kalniņš skrien pagalam uztraucies, jo domājis, ka mājās notikusi kāda nelaime — citādi mēģinājuma laikā pie tālruņa nevienu neaicina. Atviegloti uzelpojis, kad tālrunī paziņis Mierlauka balsi:

„Nu, kā tev klājas, mīļais draugs? Ko tu labu dari?"

„Paldies, labi, un labu daru! Bet, redzi, mīļais, mana ir mēģinājums un mani gaida viss ansamblis. Kas tev uz sirds?"

„Ļoti daudz, mīļais, bet vispirms es tev ļoti pateicos par to kanninu! Skaista! Antik! Un nu man tev kas svarīgs jāstāsta."

„Vai nevar vēlāk; nudien nav vaļas!"

„Nevar, mīļais, lieta ir steidzama! Redzi, vakar pie manis bija sanākušas tās bābas, saproti — no kumitejas. Mīļais, kas par kleitām! Visa priekša plika un uz muguras dekoltē līdz pašai pakaļai. Sēd, un saka — Mierlauk' kungs, cik pie jums skaisti, cik jauki! Nu riebīgi, es tev saku, bet kapija jādod. Uzklāju galdam glaunāko galdautu ar Briseles špicēm un steidzos uz ķēķi pēc kapijas. Un nu, mīļais Janka, notiek liela nelaime — tā kannīte tek!"

„Ko tu saki? Tek!?" — Janka, nobijies, izsaucās, jo kanna maksājusi milzu naudu un pats piedalījies tās pirkšanā.

„Jā, mīļais, tek! Lejot tasītēs, nolēju ģenerāļa Baloža kundzei dārgo kleitu, arī Benjamiņa kundzei tika klēpī, bet tas nekas — mans galdauts ar Briseles špicēm arī pagalam."

Mierlauks vēl min veselu rindu cienījamu dāmu, kas paglābušas no nerātnās „kanninas", bet tā kā viņš neieredz sieviešu tās tur par visa ļaunuma sakni, tad komplimenti svaidās no vienas galējības otrā. Tie te nav citējami.

„Mīļais Aleksi, man ļoti žēl un nepatīkami. Pēc mēģinājuma pieiešu un mēģināsim atrast citu labāku."

„Nē, mīļais, to tikai ne. Tā ir visskaistākā kanniņa, kādu esmu savā mūžā redzējis un man tā ļoti patīk. Primā, antik!"

„Bet ko tad tu gribi!?" — nepacietīgi izsaucās Janka.

„Mīļais, es jau tev piezvanīju tikai tāpēc, lai tu man pasaki kur to var sacinnēt!"

To klausoties, nevarēja pateikt, kuŗš ir lielāks aktieris — Mierlauks vai Jānis Kalniņš.

(Turpinājums sekos)

R. Spuris (pa kr.) un V. Rūvalds Dainas skaņu studijā.

AR DROSMI UN KARSTU SIRDI

DAINAS SKAŅU STUDIJAS DARBS

Ciktāl zināms, skaņu studija Daina ir vienīgais latviešu pasākums, kas pats uzņem, apstrādā un laiž tirgū mūsu skaņdarbus. To 1953. gadā organizēja, legālizēja un šobaltdien vada tikai divi cilvēki: inženieris Verners Rūvalds, studijas vadītājs un uzņemšanas un sagatavošnas darba atbildīgais kārtotājs, un Richards Spuris — saimniciskās nozares darbinieks.

Līdz šim Daina izgatavojusi un laidusi tirgū divdesmit skaņu plates ar 126 darbiem. Visvairāk ieskaņots ir dubultkvartets Kalvis. Nule iznāca Dainas koŗa līgo dziesmas E. Freimanes sakārtojumā un plate The Latvian trio Nr. 2 ar V. Ziedoņa, E. Freimanes, Kn. Lesiņa, J. Vitoliņa, V. Bērzkalna un V. Dārziņa harmonizētām tautas dziesmām. Ir jau sagatavota un gaida iespiešanu desmit collu ilgspēlējošā plate ar patriotiskām un liriskām dziesmām. Uzņemti jau 2. latviešu vispārējie Dziesmu svētki ASV, tāpat kā pērn uzņēma Dziesmu svētkus Kanadā.

Apmēram gadu pastāv Dainas ansamblis, kas jau paspēja dot savu pirmo koncertu Indianapolē. Inž. V. Rūvalds aizrāda, ka cilvēki labprātāk pērk tās plates, kuŗas iedziedātas ansamblos ciemos un tālie ciemiņi. Tajā var redzēt Liliju Štengeli, Andreju Eglīti, Marisu Vētru un mākslinieku Tīdemani ar viņa kausu rokā, kautrīgi paslēpušos aiz gleznas.

„Un kā ir ar līdzekļiem? Vai skaņu plates daudz maz atmaksājas?"

„Labāk neprasi", paskaidro saimnieciskās daļas vadītājs Richards Spuris. „Bez fabrikā nopelnītās algas studija nevarētu pastāvēt."

Stūrgalvis.

ĢIRTS SALNAIS

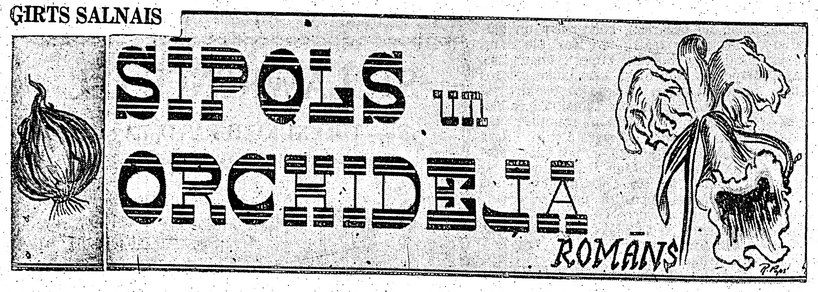

(145. turpinājums)

„Šodien es dabūšu oficiālu projekta pasūtinājumu. Oficiālu — saprati? Un tas būs samaksāts. Vai tu vari saprast, ko tas nozīmē pārbiedētam zaķim svešā mežā?"

Ole ievēroja, ka Pēteris smejās bezbēdīgi kā senās dienās. Viņš atturīgi pavīpsnāja, augstprātīgi piezīmēdams:

„Manuprāt, tas nozīmē tikai to, ka arī tik gudrs un uzmanīgs cilvēks kā Metuzāls var pazaudēt prātu."

Metuzālam gar projektu vairs nav nekādas daļas. Pasākumu pārņēmusi pati Gerrika kundze."

„Ā," Oles priecīgā oma aptumšojās. „Nu, tad es nebrīnos."

„Kā, lūdzu?" Pēteris it kā sastinga. Smaidi nozuda no sejas. „Ko tu ar to domā?"

Ole īsi pasmējās:

„Tas nav tas, ko tu domā, mān jautādams," viņš teica pamācīgi. „Nevienam prātīgam cilvēkam nav jāpasūtina būvprojekts jaunam, nepazīstamam architektam, ja labu projektētāju ir atliku likām. Metuzāls tevi aicināja, bet tikai lai pamēģini. Ja eits tev uz zila gaisa jau piedāvā skaidru naudu, tas ir — ja ne vairāk — tad vismaz naīvs."

Pēteris saīga.

„Tas nav nekāds zilais gaiss. Projekts man ir gandrīz gatavs."

„Bet tu taču man to neesi teicis."

„Bet tu man neesi prasījis."

„Kad es tev to būtu varējis?" Olē sacēlās visa drūme, ko bija izjutis, **kamēr mājas dzīve bija pajukusi. Runa par drauga projektu nu vairs bija tikai** ieganst izgāzt sašutumu, un viņš netaupīja pārmetumus, gandrīz sviņīgi nobeigdams: „Velns lai parauj projektus, celtnes, naudu un visu, kas ar to sakarā! Es šādu iekārtu nevaru paciest. Es nevaru ne tevi, ne Lailu piespiest, lai jūs atkal reiz sāktu uzvesties kā cilvēki, bet es sev varu atrast ceļu, lai atkal justos labi. Nu, saprati?"

„Šo to."

„Un ja mūsu visu triju attieksmes paliek tagadējās, tad es te jūtos lieks. Saprati?"

„Ļoti labi. Bet es tur nezinu, kā līdzēt," Pēteri apjūsināja viņa neģaidītais uzbrukums. „Es nezinu, kā līdzēt," viņš diezgan bēdīgi atkārtoja.

„Es gan" Ole pēkšņi sajutās aizgājis par tālu un kļuva laipnāks. „Nujā. Žēl. Bet — šā vai tā — es braucu uz Eiropu."

„Kur tu grauc?"

„Tu dzirdēji."

„Tagad, kad mums varētu sākties kopējs milzu darbs!"

Viņi brīdi klusēja. Reizē bija kauns, ka pašu starpā pastāv noslēpumi, par kuŗiem neuzdrošinās viens otram izteikties un dusmas, ka no šīs slapstīšanās rodas nevajadzīgi pārpratumi, savstarpēja neuzticība un drusku pat ļaunums sirdī. Lai kaut kā glābtos, bija vienam no otra jāvairās; nekādi nebija izprotams, vai tas bija drosmes trūkums, vai tikai vēlēšanās arī labākam draugam nekādi neparādīties no vājās puses. Bet — tā vai tā — domas gāja savu un vārdi savu ceļu, nekad nesasniegdami labi zināmu mērķi.

Tagad Pēteris nespēja izturēt Oles skatienu, cīnīdamies sevī ar gluži netaisnām dusmām, ka Ole uzdrošinājies pieņemt patstāvīgus lēmumus, nesakot viņam ne vārda, bet pašu vēl vairāk kaitināja, ka nav Oles vietā. Sirds dziļumos viņš nu nolādēja katru sava zīmējuma lapu un visu, kas sakarā ar būvprojektu. Pasākums nu bija uzlicis tādas važas, ka nebija laika ne par ko citu domāt. Protams, tas glāba no citām mokām, bet vai tādēļ pēdējās beidza pastāvēt?

Meliģa iedoma likās šoreiz piemērotākā, lai nebūtu jāgrozās drauga priekšā, kā ūdeni mutē ieņēmušam.

„Tagad viņš sadomājis braukt nez' kur, kad beidzot mēs varētu sākt īsteni atsperties," architekts nicīgi murdēja.

„Atsperties?" Ole saviebās. „Lai aizlektu vēl tālāk viens no otra? Vai tu nejūti, ka tajos tavos „milzu" darbos slēpjas kaut kas pārspīlēts, kaut kas nedabisks, kaut kāds paša domu, jūtu un visas dzīves viltojums? Vai nav tā, it kā kāds grūstu liesmās kailas rokas, nespēdams iegrūst to, kam tur būtu jāsadeg?"

Pēteris jocīgi pašķobījies, pavīpsnāja, uzmezdams neērtu mirkli draugam.

„Tu jau runā kā gatavais pravietis. Diemžēl, nekā nesaprotu." Viņam nu likās it ērti pāriet pretuzbrukumā. „Par ko tad mēs visu laiku jaunajos apstākļos esam cīnījušies? Vai ne par to, lai strādātu savā arodā? Un te tas ir." Pēteris lepni parādīja uz plāniem.

Otra pēkšņā atsliešanās un augstprātība inženieri, diemžēl, neietekmēja. Pirms izdarīt sadomāto, viņš bija nolēmis tikt ar draugu un māsu galīgā skaidrībā. Architektam par lielu lielo brīnumu kārtības simbols Ole, nevīžīgi nogrūdis no viena zvilņa plānu vīstokļus, atsēdās.

„Tu no manis šoreiz tik vieglī netiksi vaļā," Ole pabrīdināja un gluži tēviški apsauca: „Neesi pārāk iedomīgs uz negaidītiem panākumiem. Es nerunāju tikai par tevi, tikpat labi tas attiecas uz mani un daudziem citiem. Es tikai jūtos mazliet labāk patlaban, — tā, it kā kāds vietējs, sīks, bet nepārvarami stiprs tornēdo manu degunu tikko būtu izgriezis no mērena piesmakuša vēja joslas tīrā gaisā. Un zini, kas tas ir? Es to šorīt tikai atklāju, nebeidzis savus darbus valdības būvlaukumā. Tas ir pirmatnējais, iedzimtais un beidzot tas neatvairāmais aicinājums, kuŗa dēļ vienīgi liekas vērts dzīvot. Ja šo iekšējo spēku kāds spēj apspiest, agri vai vēlu pienāk diena, kad vai nu viņš pats sabrūk, vai sāk darīt visādas bērnišķīgas muļķības. Lūdzu, saproti mani pareizi. Es nenicinu mūsu, un tagad it sevišķi tavus sasniegumus, bet tikai uz mirkli aizmirsti tos. Es spēlēju tīri un skaidri — vai kādreiz ar visām nelaimēm — mēs nejutāmies laimīgi. Vai mums — vismaz mums trim — bija jāgriež galva vienam no otra projām. Kur ir noslēpums, a?"

Pēteris, kaut sašutis, smīnēja.

„Taisni brīnums, ka neesi kļuvis mācītājs."

„Neizvairies: Kur ir noslēpums?" Ole nemitējās tirdīt.

„Atvaino," architekts atbildēja neslēptā drūmē, „ja tu to domā nopietni — es, diemžēl, uz šādiem jautājumiem neatbildu."

„Ā," Ole izlikās visai apmierināts, „lieliski. Vienā — vienā man tev arī nekas vairāk jāatbild." Viņš piecēlās iešanai un vienaldzīgi piezīmēja: „Man jāizdara iepirkumi un jāsakārto mūsu uzņēmuma papīri. Domāju esmu tagad tiesīgs saņemt pāris nedēļu atvaļinājuma. Pa to laiku, kamēr būšu projām, tev mūsu kopējā nasta būs vien jāpavelk."

Pēteris pēkšņi aizmirsa otra smalkos jautājumus. Istenība šoreiz bija par varenu, lai tai vienkāršī pamestu ar roku.

„Cilvēks, kad es to paspēšu. Ja manu projektu nopērk, visa dzīve apgriezīsies otrādi. Man nebūs laika nevienas mīnūtes blakusīetām."

„Man ļoti žēl, bet nekā nevaru līdzēt." Ole reiz nu bija ietiepies un nebija nokustināms no vietas.

„To braucienu tu varētu atlikt vismaz uz divām nedēļām," saskaities iesaucās Pēteris, un žultaini piezīmēja: „Eiropā nekas nesadegs."

„Vha," Ole gaŗi novilka un, atgāzis galvu, pārmetīgi vēroja draugu.

Kas ir? Tas pēkšņi atguvās un bija gatavs nokost mēlei galu.

„Ak, tiktāl' mēs esam?" Ole bija mirklī pārvērties. Miermīlīgā, gudrā vīra vietā nu tur stāvēja aizvainots nikns jauneklis. „Kur tas laiks, kad neesmu no tevis dzirdējis, ka Eiropā vārētu kaut kas aizdegties! Kā savas māsas brālim gan tev vajadzētu apkaunēties."

Pēteris piesarka un gandrīz nesaprotami ateirta: „Laila taču apgalvoja, ka šajā gadījumā gandrīz drošu palīdzību sniegs viņas slimnīcas šefārsts."

„Nu, un tu Lailai esi jautājis?"

„Kad es viņai būtu jautājis? Es viņu nedēļām neesmu sastapis." Pēteris apjuka.

(Turpinājums sekos)

Izposta kapenes

„Tā gadījās, ka padomju saimniecība „Budeskalni" saņēma no ministrijas norādījumu apgūt vecaines . . . Apriļa beigās technika ieradās pie „Rāznu" mājām un, kāpurķēdēm žvadzinot, sāka izvērsties pret pauguru rindu tiruma malā.

— Apžēlin, — to pamanījuši, izsaucās „Rāznu" un pārējo kaimiņu māju iedzīvotāji. — Nupat gāzis vecos kapu kalnus apkārt! Laikam taču cilvēks nezina, ko dara!

Traktoristam Kļaviņam tika paskaidrots, ka viņš taisās nodarīt, ir sens ugunskgu vietnes piemineklis ar tieši zināmu vecumu. Padzenīgs pat zinātniskā nozīmē. Kādreiz pagānu galvu un darbus pārzinoša.

Nākamajā dienā pie „Rāznu" parādījās zinātnieks. No tās īgns un neapmierināts izrausās pat saimniecības direktora vietnieks Trofimovs.

— Jau pagaidām atskrien uz cienta padomi! Viņš mūgi nopraša. Tris reizes direktoram. Bet mēs jūsu zinātnē nekā nezinām. Un jūs man nestāstiet nekādu vēstures piemineklīt te nav!

Pavēlējis nekavējoties atsākt pārtraukto vecaiņu apgūšanu, dir. v. aizbrauca.

Traktorists priekšnieka pavēli izpildīja rūpīgi un apzinīgi. Drīz vien trīs pauguri, no kuriem viens bija 6 metri augsts, tika nolīdzināti. Padomju saimniecība „Budeskalni" bija ieguvusi dažus simtus kv. m. dzeltenu smilšu, kuŗās, nerēķinoties ar direktora vietnieka apgalvojumiem, ka te „nekā nav", mētājās seni apdeguši kauli. Taču tas vecaiņu apguvējus nesamulsināja: visa jaunapgūtā platība tika kārtīgi apsēta ar vasarāju.

Vēl vasarāji nebija pagavuši lāgā sadīgt, kad par šiem vandaļu darbiem uzzināja Kultūras ministrijā. Uzzināja un pārbijās: tās taču bija senākās kapenes Latvijā! un devās pārbaudīt faktus uz vietas.

Uz vietas, diemžēl, atlika konstatēt, ka fakti ir vairāk nekā bēdīgi. Ugunskapi, ko nezināmas ciltis uzbērušas pirms divarpustūkstoš gadiem, bija iznīcināti un zinātnei pazuduši, izņemot vienu prieditēm apaugušu kapu kalniņu. Bet arī to padomju saimniecība bija atstājusi tikai līdz nākošam pavasarim, līdz nākošajai vecaiņu apgūšanai.

Kad direktoru Broku šai lietā lūdza paskaidrot, viņš atbildēja ar pirmskolnieka vientiesību un rūdīta birokrata pašapziņu:

— Man par to nekas nav zināms! Pad. saimniecības robežās nekādu ugunskapu nav!

— Bet tauta taču jums aizrādīja!

— Man pasakas nav jāklausās!

Broks ne pirmo reizi pieliek savu roku pie vēstures piemiņeklīem. Kultūras ministrija jau reiz bija spiesta iejaukties, kad viņš Ikšķilē sāka ārdīt baznīcu.

— Veca baznīca, kam tā vadzīga? — direkors vēl tagad par to ļoti brīnās.

Trofimovs atzīst visus, kas nav priekšnieki par viltniekiem, kuŗi to vien tik tiko „kā iedzīvoties uz padomju varas rēķina. Un, izpostot senos ugunskapus, šim salaspiliešu „savtīgajām" interesēm nu ir dots iznīcinošs trieciens!

Abi priekšnieki ir stingrā pārliecībā, ka ar savu rīcību devuši nenovērtējamu ieguldījumu padomju saimniecības „Budeskalni" ekonomikas pacelšanā, kuŗa pagājušā gadā valstij deva 400.000 rubļu zaudējumu . . ." (I. Pakalns, „Dadzis" Nr. 12 — 1957. g.)

Daugavas krastos

„Ikviens tūrisma mīļotājs ar lielu prieku saņēma I. Loseva grāmatiņu „Koknese". 13. l. p. rakstīts, ka Salaspils baznīca 1944. g. sagrauta, bet vēl šodien baznīca stāv kā stāvējusi! 14. l. p. uzzinājām, ka „no Salaspils kilometru augstāk atrodas Rezknas kapenes ar septiņiem kurganiem". Ilgu laiku meklējām senos kapu kalniņus, bet neatradām. Un tikai tad atcerējāmies, ka tos jau pērn nolīdzināja „Dadzī" aprakstītais pad. saimniecības „Budeskalni" direktors Broks.

63. l. p. uzzinājām arī, ka pie Oliņkalna esot tāds kolchozs „Selga", kuŗa zirgu staļļi, kūtis ar augstražīgām govīm, lecektis un siltumnīcas piederot kolchozā kalējam Albertam Krēsliņam. Bet, kad nonācām līdz tai vietai, kur teikts, ka sēļu pils atradusies uz vienas no Daugavas salām, grūti bija novaldīties, lai neuzrakstītu visiem tūristiem: „ . . . Ir dzirdēts, ka pēc Pļaviņu HES uzcelšanas ne viena vien jauka vietiņa apklāšoties ar ūdeni . . ." („Dadzis", Nr. 6—58. g.)

Visretākā manta Rīgā

„Dzīvoja ļoti jauka meitene, kas vienlīdz patika trim ne mazāk jaukiem jaunekļiem. Tā kā arī meitenei vienlīdz patika visi trīs ne mazāk jaukie jaunekļi, tad viņa sacīja šā:

— Registrēties es iešu ar to, kuŗš man atnesīs Rīgā visretāk sastopamo mantu. Lai jums labi veicas, mīļie jaunekļi! Neaizmirstiet, ka katrs pats ir savas laimes kalējs. Termiņš pēc trim dienām . . .

Pirmais jauneklis atveda motoroleru „Tula".

— Lūdzu! — viņš sacīja. — Pa visu Rīgu tādu ir tikai kāds pāris . . .

Bet meitene pašūpoja savu burvīgo galviņu.

— Jums, jaunekļi, trūkst perspektīvās izjūtas, — viņa teica. — Šīs mašīnas Rīgā pagaidām vēl sastopamas reti tādēļ, ka tās tikai nesen iesāka ražot. Pēc dažiem mēnešiem tādi motoroleŗi būs jau redzami ik uz soļa. Neaizmirstiet mūsu rūpniecības potenciālu. Sveiks, draudziņ!

Otrais jauneklis atnesa pušķi rožu.

— Meklējiet pa visu pilsētu,— viņš aizelsies stāstīja, — ja vēl kādā veikalā dabūsit kaut vienu aizlauztu rožu pumpuru, esmu ar mieru ielēkt no tilta aizsalušajā Daugavā . . .

Bet meitene tikai pašūpoja saņu burvīgo galviņu.

— Ja šovakar, piemēram, operā vai universitātes aulā notiktu kāda ievērojama cilvēka godināšana, varu derēt, ka tur tādu rožu būtu veselām kaudzēm, — viņa atbildēja. — Un, ja filharmonijas telpās šodien sāktos puķu izstāde, tad tur šādu rožu būtu tūkstošiem . . . Sveiks, draudziņ!

Trešais jauneklis atnesa mazu, brūnā papīrītī ietītu vistokliti. Tajā bija pusmetra skaista, gaumīgi ornamentēta lēta katūna auduma . . .

Meitene ieplēta acis un sasita plaukstas:

— Mīļais! Kur jūs to dabūjāt? Vai tiešām Rīgā? Neticāmi! . . .

Ar šo trešo viņa apprecējās un dzīvo laimīgi.

(„Dadzis" Nr. 3. — 58.)

Piezīme:

1. Pašlaik pa visu Rīgu ir tikai pāris vieglo motociklu, bet jau tuvākos mēnešos attīstīsies šī kara rika ražošana, gan ne okup. Latvijā;

2. rožu pietiek okupantu sarīkojumiem un izstādei, bet ne tautai;

3. iedzīvotāji zaudējuši katru cerību sagaidīt no „mūsu rūpniecības potenciāla" skaistu, gaumīgu, lētu katūnu pat nākotnē. Tāds katūns neder sarkanarmiešiem; padomju imperijas rūpniecība ražo galvenokārt to, kas būs vajadzīgs pasaules iekarošanai.

Ķeza ar gludekli

„Liepājas drēbnieks Kārlis Taurinš daudzus gadus strādāja pie izgudrojuma: gludekļa, kas reizē arī tvaicētu un automatiski atslēgtos no strāvas, tikko tas sāks pārkarst. 1950. g. pirmais modelis bija gatavs, viņam piešķīra autora tiesības (kas ārzemēs sen pērkams!). Jaunais gludeklis joprojām vēl ir tikai vienā eksemplārā. Par šo nebūšanu laikrakstos iespieda feļetonus, par to pieņēma lēmumus, bet viss palika pa vecam. TSP nodibinoties, visas barjēras tika nojauktas, nolēma izgatavot 50-60 gludekļu izmēģinājumam. Ļeņingradas modeļu nams pasūtināja visu ekeperimentiem domāto partiju. No daudzām pilsētām TSP saņem pieprasījumus pēc gludekļa.

TSP pr-ja v. Gaile bieži adresē zīmītes „Cik tālu esam ar Tauriņa gludekli?" — šūšanas nodaļas vaditājai b. Stecenko. Viņa nepatikā saraucpieri:

„Atkal šis Tauriņa gludeklis. Cik reižu skaidroju — tas nav nekāds izgudrojums, jo atrodas sānis no šūšanas techniskās attīstības maģistrālajiem ceļiem. Atomenerģijas laikmetā — gludeklis . . ."

Painteresējāmies, ko viņa var ieteikt gludekļa vietā.

— Vieglās spiedes, tikai vieglās spiedes! . . . Ne jau tik drīz tās būs, bet ne velti saka — labs nāk ar gaidīšanu!"

(„Ciņa" 23. 3. 58.)

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

JŪLIJA MĒNEŠA OTRĀS PUSES ĒDIENU KARTE

Pirmdien: Ceptas desiņas ar kartupeļiem un gurķu salātiem. Ķiršu vira ar ķiļķeniem.

Otrdien: Teļa gaļas kotletes ar kartupeļiem un lapu salātiem. Zemenes ar pienu.

Trešdien: Olas zaļumu mērcē, kartupeļi. Baltmaizes sacepums ar jāņogu mērci.

Ceturtdien: Svaigu sakņu vira ar vērša gaļu. Biezpiena maisījums ar zemenēm.

Piektdien: Ceptas zivju filejas ar kartupeļu biezeni un gurķīšu-tomātu salātiem. Avenes ar pienu.

Sestdien: Novārītas cūku pupas ar nomērcētu siļķi krējumā. Piena putra.

Svētdien: Teļa gaļas karbonādes sautējums ar risiem un sparģeļiem. Zemeņu putu torte.

Pirmdien: Tomātu vira, cīsiņi ar svaigi sautētiem kāpostiem un kartupeļiem.

Otrdien: Krūmu pupu sautējums ar ceptām olām, makaronu sacepums ar erkšķogu mērci.

Trešdien: Ceptas teļa nieres krējuma mērcē, kartupeļi, lapu salāti. Zemenes ar pienu.

Ceturtdien: Viltotais zaķis ar kartupeļu biezeni un gurķīšu-tomātu salātiem. Avenes ar pienu.

Piektdien: Zušu vira. Mannā biezputra ar jāņogu mērci.

Sestdien: Novārītas cūku pupas ar nomērcētu siļķi krējumā. Piena putra.

Svētdien: Sautēta vērša gaļa ar saknēm un kartupeļiem. Krējuma putas.

Pirmdien: Sautēta cūkas karbonāde ar kartupeļiem un sēņu salātiem. Jāņogu uzputenis ar pienu.

Otrdien: Svaigu kāpostu piena vira. Vārītas zivis ar kartupeļiem.

Trešdien: Cepti kartupeļi ar gaļu un salātiem. Ķiršu vira ar sausiņiem.

Ceturtdien: Vistas gaļas vira ar svaigām saknēm. Aveņu uzputenis.

SAUTĒTA CŪKAS KARBONĀDE

Karbonādes gabalu ierīvē ar sāli, liek cepešpannā, pārlej ar buljonu vai ūdeni un liek krāsnī cept, cepot bieži aplaista. Kad viena puse brūna, apgriež. Pusmīkstai karbonādei pieliek nomizotus nelielus kartupeļus un sautē gatavus. Visam pārlej skābu krējumu. Pasniedz ar sēņu salātiem.

VĀRĪTAS ZIVIS

Zivis vāra ūdenī veselā veidā speciālā katlā vai arī sasien apļi un vāra parastā apaļā katlā. Pieliek viras zaļumus un sīpolus, mazliet etiķa un sāli. Šā novārītas zivis sakārto uz bļodas, pārlej ar kausētu sviestu, pārkaisa ar sakapātām cieti novārītām olām, vai arī pagatavo olu mērci. Pasniedz galdā ar kartupeļiem un salātiem.

CEPTI KARTUPEĻI AR GAĻU

Novārītus kartupeļus nomizo, sagriež šķēlēs un apcep karstos taukos brūnus. Maltu gaļu ar sīpolu sasutina taukos, pieliek sāli un piparus. Iezieţ formu. Kārtām liek gaļu un kārtām kartupeļus, līdz forma pilna. Pārlej ar pannas atvārījumu un skābu krējumu. Cep vidējā karstumā ¾ stundas. Pasniedz galdā ar lapu salātiem.

VISTAS VIRA AR SVAIGĀM SAKNĒM

Vistu sadala gabaliņos un liek vārīties aukstā ūdenī, pieliekot sāli un viras saknes. Vāra, kamēr gaļa gatava. Tad izkāš, pieliek 1 glāzi svaigu zirnīšu, 1 glāzi svaigi sagrieztu burkānu un vienu mazu puķukāpostu, izdalītu rozītēs, un vāra, kamēr saknes mīkstas. Tad pieliek 1 karoti sviesta un pasniedz galdā.

KRĒJUMA PUTAS

4 glāzes krējuma sakuļ putās, pieliek pusglāzes cukura, mazliet vaniļas. Izmaisa un lieto kā saldo ēdienu. Sakārtotam putu krējumam var likt apkārt svaigas zemenes.

SAUTĒTA VĒRŠA GAĻA AR SAKNĒM

2 mārc. vērša gaļas sagriež šķēlēs, izdauza un tad sagriež iegarenos gabaliņos, pārkaisa ar sāli un piparīem. ½ mārc. speķa sagriež un apcep. Sagriezto gaļu taukos apcep brūnu, liek katlā un pārlej ar buljonu vai ūdeni, pieliek sagrieztu sīpolu un sautē uz lēnas uguns, kamēr gaļa ir miksta. Tad pietumē ar miltiem, pieliek vienu ēdamkaroti tomātu biezeņa un 2 ēd. kar. skāba krējuma. Dod klāt novārītas saknes, pārlietas ar kausētu sviestu, un sāls ūdenī novārītus kartupeļus.

ZUŠU VIRA

Zuti notīra, izņem iekšas, sagriež gabalos, ieliek katlā un pārlej ar ūdeni. Kad vira sāk vārīties, noputo. Pieliek piparus, virces, lauru lapu, sīpolu, sāli un vāra uz lēnas uguns 25 — 30 minūsu. Pieliek mazos gabaliņos sagrieztus kartupeļus. Kad kartupeļi gatavi, pieliek skābu krējumu. Pasniedzot galdā, pieliek sakapātas pētersiļu lapiņas un lociņus. Viru var pietumēt ar olu dzeltenumiem. Pasniedzot galdā, zuša gabaliņus bez asakām ieliek katrā šķīvī līdz ar šķēlīti citrona. Kartupeļu vietā var likt miltu ķiļķenus.

VILTOTAIS ZAĶIS

2 mārc. maltai vērša gaļai pieliek 3 šķēles izmērcētas un nospiestas baltmaizes, sasmalcinātu sīpolu, piparus un sāli, pieliek 2 olas un visu labi samīca vai arī izmal caur gaļas mašīnu. Pieliek 2 ēd. kar. skāba krējuma, izmīca un veido garenu kukulīti. Ja vēlas, vidū var likt vārītas olas. Tad virsu nolīdzina, pārkaisa ar rīvmaizi, liek uz cepešpannas un pārlaista ar izkausētu sviestu vai taukiem. Cep ¾ — 1 stundai. Gaļu noņem un uz pannas uzlej buljonu vai ūdeni. Atvāra, pieliek 1 ēd. kar. tomātu biezeņa un 1 ēd. kar. skāba krējuma un izkās. Gaļu sagriež glītās šķēlēs un sakārto uz bļodas. Vienā pusē liek novārītus kartupeļus, bet otrā sautētās saknes. Gaļu mazliet pārlaista ar mērci, bet pārējo pasniedz atsevišķā traukā.

DIVAS PASAULES

„Home to Poland" by Christine Hotchkinss, Farrar, Straus a. Cudahy, Inc. (Kanadā — Ambassador Books Ltd.) izdevums. Cena — $4,95.

Grāmatā autore, kas ir dzimusi poļu muižniece, un, apprecoties ar amerikāni, ieguvusi ASV pavalstniecību, vienkāršā un sirsnīgā stāstījumā attēlo to, ko pieredzējusi, apmeklējot nesen Gomulkas Poliju un savu tēva muižu, kur viņa kādreiz pavadījusi savu bērnību. Kā visi šāda veida stāstījumi, arī šī grāmata nevar pretendēt uz izsmeļošu tagadējās Polijas iekšējās dzīves attēlojumu, jo autores laiks ir bijis par īsu, un iespējas izpētīt stāvokli Polijā, pārāk ierobežotas. Tomēr šo un to viņa var pastāstīt, kas arī latviešu lasītāju var interesēt, jo arī mūsu dzimtenē valda tā pati vara, pret kuŗu latvieši, tāpat kā poļi, jūt dziļu naidu. Tās pārvērtības Polijas tautas dzīvē, ko Rietumu ceļotāji nespēj saskatīt, jo nekad nav pazinuši pirmskara Polijas brīvvalsti, autore, būdama pati poļu patriote, ir viegli varējusi saredzēt. Jābrīnās tikai par autores drosmi, jo viņas biografijā ir pietiekami daudz „noziegumu pret tautu", lai viņu neizlaistu atpakaļ no Polijas. Tomēr viņa ir no turienes izkļuvusi un varējusi publicēt savu interesanto stāstījumu.

Arturs Bērziņš

LATVIEŠU TEĀTRA NACIONĀLKULTŪRĀLĀ NOZĪME

LATVIEŠU TEĀTRA 90 PASTĀVĒŠANAS GADUS PIEMINOT

II

Laucinieku aktieŗi diezgan bija jokojušies kāzās, diezkan kūlenojuši Mārtiņu, Ziemassvētku un Meteņu masku spēlēs, — īstajās lugās un īstajā teātrī tiem gan nu nācās ierobežoties, apvaldīties, bet svešinieki teātŗa darbā tie vairs nebija. Spējīgākie un apdāvinātākie no tiem bija īsti dabas doti talanti, pašradeņi, kas prata tik patiesīgi un tik īsti tēlot, ka varēja saistīt publikas uzmanību bez kāda techniska spēles izslīpējuma. Tautā parādījās daudz tādu teātŗa spēlētāju, kas bija pirmie latviešu lauku teātŗa iedvesmotāji, nostiprinātāji un arī citigākie teātŗa idejas propagandētāji.

Profesionālā latviešu teātŗa ārkārtīgi ātrajai attīstībai ir arī vēl citi ieganstī. Viens no tiem, bez šaubām, ir latviešiem piemitošā ātrā mākslas orientācijas spēja. Pats darbs izaudzināja un nosiprināja meistarību. Neliegsim, ka latviešu aktieŗi sākumā bija aizguvēji, bet ņemot no lielajām tautām, tie tomēr bija čakli un atjautīgi mācekļi. Izredzē paturot labus paraugus, un sākumā mācoties visvairāk no vācu, vēlāk no krievu teātŗa tradicijām, latviešu teātŗa mākslinieki aizņēmās labāko, ko sniedza svešie teātŗi, neaizmirzdami aizgūto pārkausēt savā latviskajā individuālitātē. Pagāja tikai daži gadu desmiti, un latvieši ar gandarījumu varēja konstatēt, ka tiem ir jau pašiem savs nacionāls teātris, latvisks kā formā, tā saturā. Kur citu tautu nacionālie teātŗi veidojās gadsimtos, latviešiem tas izauga ārkārtīgi īsajā laika spridī. Teātŗa vēsture tādu gadījumu nevar uzrādīt daudz. Atrodoties starp divu lielu tautu teātŗa kultūrām, mazāk apdāvināta tauta drīz pakļautos vai nu vienai vai otrai šo tautu ietekmei un būtu tikai sveša satura mechaniska atdarinātāja. Latvieši lielajā jaunrades gribā un gara sprieguma ir radījuši paši savu patstāviguun daudzpusīgu teātŗa mākslu, kas sevišķi brīvajos Latvijas neatkaribas gados sakuploja un sazaloja kā nekur citur Eiropā.

Jaundibinātajam latviešu teātrim jau pašā sākumā tūliņ bija jāsastopas ar šķēršļiem, kas šķita vai nepārvarami: nebija dramatiskās literātūras, trūka plenāciņu telpu izrāžu rikošanai, pilnīgi nepārzināma bija publika, kuŗai teātris bija tieši domāts, nebija noteikta ansambļa u. t. t.

Ādolfam Alunānam, uzņemoties teātŗa vadību (1870. g.), latviešiem ir bijušas tikai četras izrādēm noderīgas lugas, no kuŗām dažas jau bija izrādītas un tāpēc turpmākam repertuāram vairs noderēt nevarēja. Lugas steidzīgi bija sarakstāmas vai tulkojamas. Katrai jaunai izrādei vajadzēja gādāt jaunas lugas, jo iestudējumu tikai retos gadījumos varēja atkārtot. Dzīves vajadzības aicināti, viens pēc otra atklātībā parādījās dramatiski rakstnieki. Pašā sākumā lugu cigitākie tulkotāji un lokalizētāji bija paši aktieŗi ar A. Alunānu priekšgalā. Tā kā teātŗa direktora darbs auga pāri galvai, viņš par literāriem palīgiem saistīja jaunos rakstniekus (P. Plavnieku u.c.) pazīstamus sabiedrisku darbiniekus, kas tomēr uzreiz mākslinieciski vērtīgu nacionālo repertuāru nespēja radīt, ne arī skatītājos nostiprināt cittautu klasiķu darbus. Sākumā latviešu teātris daudz meslu ir maksājis vieglajai vācu posei, sentimentālajām sadzives lugām un kalniešu dziesmu spēlēm, kuŗām trūka dziļāka literāra satura. Patiesību sakot, Alunāns savā darbības laikā līdz īstam literāram repertuāram nemaz nenokļuva. Repertuāra ziņā pa Alunāna ceļu gribēja iet tālāk arī otrs teātŗa direktors Rode-Ebelings. Bet drīz viņam vajadzēja mainīt savu literāro virzienu, jo Rietumeiropas teātŗu jaunie rakstniecības strāvojumi bez atbalss nevarēja vairs palikt profesionālajā latviešu teātrī. Latviskās drāmas īstais uzplaukums sākās gan tikai 19. gadsimta pēdējā gadu desmitā, kad teātŗi sāka izrādīt R. Blaumaņa un Aspazijas lugas. No tā laika mūsu skatuvē ir parādījušies īpatie latviešu zemnieki, mūsu vēsturiskās personības un pasaku tēli, izcilnīdami savas idejų cinas un pārdzivodami smagas likteņdrāmas. Reālajām Blaumaņa drāmām drusku vēlāk blakus nostājušās J. Raiņa lielās likteņu tragēdijas un latviskā gara piesātinātās pasaku drāmas. Tagad latviešu drāmas vēsture var jau uzrādīt 50 vai 60 ievērojamus drāmatiskus rakstniekus, kuŗu darbi kuplu pielocījuši teātŗa literātūras pūru. Ja sākumā izrādīto oriģināldarbu skaits bija visai niecīgs, tad Latvijas brīvvalsts teātŗu repertuārā izrādīto oriģināllugu procents jau ir impozants, sasniedzot 60%. Latvijā bija daži mazāka apveida teātŗi, kas gadiem ilgi ar neapstrīdamiem panākumiem izrādīja tikai latviešu rakstnieku darbus vien.

Te gribētos atzīmēt, ka līdz 1920. g. iespiestu lugu latviešiem bija 602 (oriģinālu 258, tulkojumu 364). Turpretim 18 patstāvības gados no 1920. līdz 1938. gadam iespiesti ir 1007 oriģināli un 199 tulkojumi, kopā 1206 lugas. Būtu bijis aplam tūliņ apgalvot, ka visi šie iespiestie darbi augstvērtīgi. Būs starp tiem arī liels procents literāru drazgu, kas ražoti vienai dienai. Tomēr starp šīm lugām atradīsim pulka saturīgu un izrādēm noderīgu darbu. Dramatisko darbu skaits latviešu valodā vēl ir lielāks, jo jāievēro, ka daudzas lugas glabājas manuskriptos, galvenokārt vērtīgie klasiķu tulkojumi.

Teātŗa sekmīgu attīstīšanos daudz varēja traucēt telpu trūkums. Rīgā līdz pat 1918. g. latviešiem nebija savas patstāvīgas teatŗa ēkas. To gan solīja pilsētas tēvi uzcelt, bet solījumu viennēr pēc vēlēšanām aizmirsa. Teātrim sākoties, stāvoklis bija vārda tiešā nozīmē katastrofāls. 1868. g. pirmās teātŗa izrādes notika pagalam nepiemērotās vācu Vingrotāju biedrības zālē, kas savas durvis ne labprāt atvēra latviešiem. Tas apstāklis vedināja jaundibinātās Rigas latviešu biedribas virus steidzīgi rūpēties par sava nama celšanu. Tas nedevās viegli, jo nebija naudas un kreditus pavisam nevarēja sagaidīt no vācu bankām. Savstarpēji galvojoties, naudu kaut kā izdevās savākt, pagadījās parocīgs gruntsgabals, un jau 1870. g. bija gatavs jaunais Rigas latviešu teātŗa nams, kuŗā bija ierīkota gluži laba skatītāju zāle un skatuve. 38 gadus te notika vecākā latviešu teātŗa izrādes. Šai zālē rikotas arī krievu teātŗa pirmās izrādes, kuŗas nevarēja notikt vāciem piederīgās zālēs, jo tie baidījās no konkurences savam teātrim. Tās pašas konkurences dēļ Rigas vācieši jau 1872. g centās pie krievu administrācijas panākt latviešu teātŗa pilnīgu noliegšanu. Tas gan neizdevās, tomēr teātŗa darbība bija traucēta.

Rigai ar telpām bija palaimējies. Provinces un lauku teātŗiem telpu ziņā gāja nesalīdzināmi grūtāk. Pirmās izrādes bija jānotur šķūņos, zemnieku istabās, birzēs. Kādu bridi gan paveras skolu durvis, bet tās pasteidza ātri aizcirst vācu mācītāji, jo teātris it kā apgānot skolas svētās telpas. 20 gadu vēlāk (ap 1890. g.) tādus pašus rigorozus noliegumus izdeva krievu administrācija, neatļaujot teātri sarikot pagastnamu telpās, lai gan skolas un pagastnamus bija cēluši pagasti paši. Būtu dabiski, ja pagasti brīvi varētu rikoties ar saviem namiem, sabiedriskos pasākumus veicinot. Bet diemžēl, tā nebija. Mācītāji gāja vēl tālāk. Viņi daudzās vietās noliedza skolotājiem kaut kādā veidā piedalīties teātŗa izrikojumos. Tas tāpēc, ka vācieši drīz vien bija saskatījuši teātri sev bīstamu un apkarojamu latviešu tautiskās kustības veicinātāju, bet krievi bija satrūkušies, ka latvieši teātrī tikai nesāk piekopt revolūcionāras tendences. Teātŗa kustību tomēr ar to vairs nebija iespējams noslāpēt.

Lauku sabiedriskie darbinieki nerimās un neatslāba. Jau ap 1875. gadu daudzos pagastos ierikoja īsti ērtas un plašas teātŗa zāles (Vecpiebalgā tāda teātŗa telpa svabadi uzņēma 1000 skatītāju). Saimnieki saveda būvmateriālu par brīvu, citi ziedoja naudas summas, vēl citi zināmu skaitu darba dienu, un Latvijā pacēlās viens biedrības nams pēc otra. Ietaisītos parādus dzēsa ar ienēmumiem no bazāriem, koncertiem un galvenokārt no teātŗa izrādēm. Šie nami atkal bija bubulis zemes kungu acīs. Daudzreiz muižnieki, kam lauku centros piederēja zeme, atteicās to piešķirt vai pārdot tautas namu celšanai. Tāpēc biežī šīs ēkas bija jācel uz saimnieku zemes kādā nomaļākā pagasta stūrī. Priekš 1. pasaules kaŗa, 1914. g., pēc kādas statistikas, Latvijā tādu teātŗa namu bijis ap 400 līdz 500. Latvijas patstāvības laikā daudzi nopostītie nami bija jāatjauno, daudzus uzcēla no jauna. Tagad gan rikojās racionālāk: publikas telpas un skatuvi vairs neļāva celt bez lietpratēju apstiprināta plāna.

Teātrim tik gludi negāja arī ar savas publikas izaudzināšanu un piesaistīšanu. Pirmās teātŗa izrādes bija visiem jauna lieta, tām skatītāju netrūka. Bet vēlāk, sevišķi Rigā, viņu skaits drīz vien saruka. Intelligentās publikas nepietika, bet vienkāršam skatītājam teātris vēl bija par smalku. Tas teātrī gribēja dzirdēt tikai labi sapiparotus jokus un redzēt lēto tingeltangeļu stiķus. Alunānam, kas bija sagatavojis Gogoļa „Revidentu", bija steidzīgi jāatkāpjas no iepriekš paredzētās mākslas programmas un lielu komplicētu lugu vietā jāsagatavo viegli saprotami viencēlieni, katrā ziņā tikai joki. Teātri viņš iespēja nostiprināt palēnām, pacietīgi speŗot soli pa solim. Nav tāpēc brīnums, ka latviešu teātris sākumā bija tikai smidinātājs un laika kavēklis lielajai publikai.

Uz laukiem stāvoklis bija drusku citāds. Skatītāju te netrūka. Uz teātŗa izrādēm apmeklētāji braukuši pat no 60 kilometru tālas apkārtnes. Bijuši gadījumi, kad apmeklētāju saradies tik daudz, ka lugu vajadzējis spēlēt vienā vakarā divas reizes. Vieni skatījušies izrādi, otri pacietīgi gaidījuši ārā (Vecpiebalgā, Vietalvā u. c.).

Gadsimtu maiņā Rigā jau latviešu teātrim publikas pietika diviem patstāvīgiem teātriem. Respektējamas teātŗa vienības bija izaugušas Jelgavā un Liepājā; īsteni rosīgas teātŗa pilsētas bija Kuldīga, Bauska, Cēsis, Valmiera, Limbaži u. t. t. Līdz 1940. gadam Latvijas galvaspilsētā Rigā varēja saskaitīt 14 ieskaitot arī Latgales trupas, tādu vienību ir bijis 34. Virzienu devēji teātŗi Rigā visu laiku bija — Nacionālais teātris, kas bija reāli psicholoģiski literārs teātris, un Dailes teātris, kas lielāku vērību piegriezis teātŗa mākslas formāliem principiem. No provinces teātŗiem pirmā vietā nostājās Liepājas, Jelgavas un Daugavpils teātŗi. (Turpinājums sekos)

MoonLite Villa
PIE BALSAMA EZERA
ROSEDALE, ONT. KANADĀ
Tel.: Burnt River 16, Ring 31

Mūsu vecoš un jauhos draugus gaida saules spožums, ūdeņu spirgtums un mēnesnīcas burvīgums.

ST. LAWRENCE OIL
— TĪRA KUKURUZAS EĻĻA —
VIEGLI PLŪSTOŠS PRODUKTS!

ST. LAWRENCE OIL ir viegla un garšīga augu eļļa — tai nav nekādas piegaršas. Mājsaimniecībā ST. LAWRENCE eļļa ir labākā, kādu jūs vispār esat lietojuši. Kanadieši ar prieku šo eļļu lieto jau daudzus gadus.

SALĀTIEM

CEPŠANAI

BEZMAKSAS Iesūtams pieprasījums BEZMAKSAS 36 lapaspušu „COOKING WITH CORN OIL" brošūriņas saņemšanai. Tajā ir ēdienu receptes, iespiestas angļu vai franču valodā. Pieprasījums adresējams THE ST. LAWRENCE STARCH COMPANY LIMITED Port Credit Ontario
ARĪ BIŠU MEDUS, SIRUPS — DURHAM STERĶELE — un IVORY STERĶELE VEĻAI (balta vai zila)

IZDEVNIECĪBA „IZIANTA"
jaunākās grāmatas

Brāļu Kaudzīšu
MĒRNIEKU LAI
ar Ed. Brencēna illustrācijām
un P. ERMAŅA piezīmēm
Jauns šī mūsu literātūras pamatdarba izde
nākais, kāds līdz šim iznācis. Divkrāsu iespie
trācijas iespiestas citā krāsā nekā teksts). Sk
532 lp. Tik

Rūdolfs Bangersk
MANA MŪŽA ATMI
Mūsu lielā nelaika ģenerāļa atmiņas, sāk
dienām līdz latviešu strēlnieku laika beig
šādas trīs daļas: No ģimenes cēna līdz virsnie
ņa skolas līdz Kaŗa akadēmijai, Pirmais pasa
latviešu strēlnieki. Tekstu papildina 11 kart
faksimiļi un 30 uzņēmumi. Grezns sējum
Ies.: $4.80.

E. Turkina
ANGLISKI-LATVISKA VĀ
ar fonētisku izrunu, gramatiku, īpatnējiem
un saīsinājumu paskaidrojumiem
Tikko iznācis šis populārās vārdnīcas seng
nais izdevums. Vārdnīca aptver 30.000 vārdu
un paskaidrojumus. Tā izdota ērtā samazin
1062 lp. Tikai i

DV GRĀMATNĪ
123 Huron St., Toronto, Ont., C

PIEŅEM VISĀDA VEIDA ŠŪŠANAS DA
šuvēja ar ilggadīgu praksi ELVĪRA
326 Herkimer St. W., Hamilt
Tel. JA 8-7293

MEDIKAMENTUS UZ BALTIJAS
AR GAISA PASTU NOSŪ
FARMACEITS T. KRAUMA
no savas aptiekas Cobourg, Ont., 22 King
Tel. FR 2-3431

Izgatavo
ADRESES, DIPLOMUS, SKATLOGU
UN CITUS KALIGRAFISKUS DA
TELEFONS HU 3-5531, TORONT

CEĻOŠANA
Lidmašīnas — Kuģi — Autobusi — Dzelzceļi — Preču kuģi — Tūrisma vietas — Viesnīcas. Pieteikties jau tagad 1958. g. Apkalpo visu pasauli.

APDROŠI
VISĀDA VEID
NĀJUMI: AUT
PRET UGUNI
BAM — NELA
JUMIEM UN
ZVANIET VAI RAKSTIET — TIKSIT LABI
O. K. JOHNSON & Co. LIM
Travel & Insurance Agencies,
697 Bay Street, Toronto 2, Ont.

Plašākā latviešu grāmatnīca Kanad
JAUNĀKOS IZDEVU
ĢEN. R. BANGERSKA Mana mūža atmiņas, I
F. ZAUERBRUCHA Mana dzīve
I. GUBIŅAS Draugam nepiemērota sieva, stā
K. LESIŅA Pēdējās mājas, romāns
J. KLIDZEJA CILVĒKA BĒRNS, romāns
Grāmata par Akseli Munti
DR. V. VELSA Hirošimas dienas grāmata
V. KRODEŖA Sminētāji, stāsti
R. Blaumanis, XII sējums.
L. BREIKŠA Maldugunis, romāns
ED. VIRZAS Straumēni
A. NIEDRAS Perles Majores draugs, romāns
T. ZELTIŅA Rožu gaitenis, romāns
J. BOJERA Lafotu zvejnieki, romāns
A. GAILĪŠA Lēvijas kundzes grēku sūdze, romā
PERLA BAKA Māte, romāns
L. SARMAS Negantnieki, romāns
I. VIKSNAS Es saku paldies, dzejas
R. GALENIECES Atzīšanās, dzejas
DV GRĀMATNIC
123 Huron St., Toronto, Ont., C
Pasūtinot vairākas grāmatas, pasta izdevumi

KLAUSIETIES
LATVIEŠU MŪZIKU
LATVIEŠU ZI
LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJU
LATVIEŠU RADIO RAIDĪ
Otrdienu vakaros no pl. 8,30—9.
CHLO - RADIO RAI
VIĻŅA GAR
LONDON S

VISTAS VIRA
AR SVAIGĀM SAKNĒM

Vistu sadala gabaliņos un liek vārities aukstā ūdenī, pieliekot sāli un viras saknes. Vāra, kamēr gaļa gatava. Tad izkāš, pieliek 1 glāzi svaigu zirnīšu, 1 glāzi svaigi sagrieztu burkānu un vienu mazu puķukāpostu, izdalītu rozitēs, un vāra, kamēr saknes mīkstas. Tad pieliek 1 karoti sviesta un pasniedz galdā.

KRĒJUMA PUTAS

4 glāzes krējuma sakuļ putās, pieliek pusglāzes cukura, mazliet vaniļas. Izmaisa un lieto kā saldo ēdienu. Sakārtotam putu krējumam var likt apkārt svaigas zemenes.

SAUTĒTA VĒRSA GAĻA
AR SAKNĒM

2 mārc. vērša gaļas sagriež šķēlēs, izdauza un tad sagriež iegarenos gabaliņos, pārkaisa ar sāli un pipariem. 1½ mārc. speka sagriež un apcep. Sagriezto gaļu taukos apcep brūnu, liek katlā un pārlej ar buljonu vai ūdeni, pieliek sagrieztu sipolu un sautē uz lēnas uguns, kamēr gaļa ir mīksta. Tad pietumē ar miltiem, pieliek vienu ēdamkaroti tomātu biezeņa un 2 ēd. kar. skāba krējuma. Dod klāt novārītas saknes, pārlietas ar kausētu sviestu, un sāls ūdenī navārītus kartupeļus.

ZUŠU VIRA

Zuti notīra, izņem iekšas, sagriež gabalos, ieliek katlā un pārlej ar ūdeni. Kad vira sāk vārīties, noputo. Pieliek piparus, virces, lauru lapu, sīpolu, sāli un vāra uz lēnas uguns 25 — 30 minūšu. Pieliek mazos gabaliņos sagrieztus kartupeļus. Kad kartupeļi gatavi, pieliek skābu krējumu. Pasniedzot galdā, zuša gabaliņus bez asakām ieliek katrā šķīvī līdz ar šķēliti citrona. Kartupeļu vietā var likt miltu ķiļķenus.

VILTOTAIS ZAĶIS

2 mārc. maltai vērša gaļai pieliek 3 šķēles izmērcētas un nospiestas baltmaizes, sasmalcinātu sīpolu, piparus un sāli, pieliek 2 olas un visu labi samīca vai arī izmal caur gaļas mašinu. Pieliek 2 ēd. kar. skāba krējuma, izmīca un veido garenu kukulīti. Ja vēlas, vidū var likt vārītas olas. Tad virsu nolīdzina, pārkaisa ar rivmaizi, liek uz cepešpannas un pārlaista ar izkausētu sviestu vai taukiem. Cep ¾ — 1 stundai. Gaļu noņem uz pannas uzlej buljonu vai ūdeni. Atvāra, pieliek 1 ēd. kar. tomātu biezeņa un 1 ēd. kar. skāba krējuma un izkāš. Gaļu sagriež glītās šķēlēs un sakārto uz ļodas. Vienā pusē liek novārītus kartupeļus, bet otrā sautētas saknes. Gaļu mazliet pārlaista ar mērci, bet pārējo pasniedz atsevišķā traukā.

LAWRENCE OIL

KUKURUZAS EĻĻA — PLŪSTOŠS PRODUKTS!

ST. LAWRENCE OIL ir viegla un garšīga augu eļļa — tai nav nekādas piegaršas. Mājsaimniecībā ST. LAWRENCE eļļa ir labākā, kādu jūs vispār esat lietojuši. Kanadieši ar prieku šo eļļu lieto jau daudzus gadus.

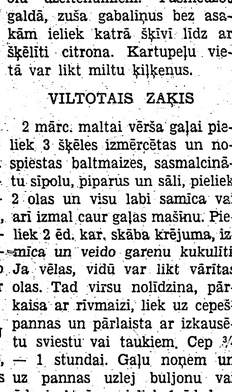

SALĀTIEM

CEPŠANAI

KSAS Iesūtams pieprasījums BEZMAKSAS 36 lapaspušu „COOKING WITH ...nas saņemšanai. Tajā ir ēdienu receptes, franču valodā. Pieprasījums adresējams ...NCE STARCH COMPANY LIMITED Ontario

SIRUPS — DURHAM STERĶELE — STERĶELE VEĻAI (balta vai zila)

IMANTA

jaunākās grāmatas

Brāļu Kaudzīšu
MĒRNIEKU LAIKI
ar Ed. Brencēna illustrācijām
un P. ĒRMAŅA piezīmēm

Jauns šī mūsu literātūras pamatdarba izdevums. Grezināmais, kāds līdz šim iznācis. Divkrāsu iespiedums (illustrācijas iespiestas citā krāsā nekā teksts). Skaists sējums. 532 lp. Tikai ies.: $6.80.

Rūdolfs Bangerskis
MANA MŪŽA ATMIŅAS

Mūsu lielā nelaika ģenerāļa atmiņas, sākot no bērnu dienām līdz latviešu strēlnieku laiku beigām. Grāmatā šādas trīs daļas: No ganu zēna līdz virsniekam, No kara skolas līdz Kara akadēmijai, Firmais pasaules karš un latviešu strēlnieki. Tekstu papildina 11 kartes, skices un faksimiļi un 30 uzņēmumi. Grezns sējums. 404 lp.

Ies.: $4.80.

E. Turkina
ANGLISKI-LATVISKA VĀRDNĪCA

ar fonētisku izrunu, gramatiku, īpatnējiem izteicieniem un saīsinājumu paskaidrojumiem.

Tikko iznācis šīs populārās vārdnīcas sengaidītais jaunais izdevums. Vārdnīca aptver 30.000 vārdu tulkojumus un paskaidrojumus. Tā izdota ērtā samazinātā formātā. 1062 lp. Tikai iesieta: $3.90.

DV GRĀMATNĪCA
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.

PIEŅEM
VISĀDA VEIDA ŠŪŠANAS DARBUS
šuvēja ar ilggadīgu praksi ELVĪRA RUNDE
326 Herkimer St. W., Hamiltonā
Tel. JA 8-7293

MEDIKAMENTUS UZ BALTIJAS VALSTĪM
AR GAISA PASTU NOSŪTA
FARMACEITS T. KRAUMANIS
no savas aptiekas Cobourg, Ont., 22 King St., W.
Tel. FR 2-3431

Izgatavo
ADRESES, DIPLOMUS, SKATLOGU KARTES
UN CITUS KALIGRAFISKUS DARBUS.
TELEFONS HU 3-5531, TORONTO.

CEĻOŠANA

Lidmašīnas — Kuģi — Autobusi — Dzelzceļi — Preču kuģi — Tūrisma vietas — Viesnīcas. Pieteikties jau tagad 1958. g. Apkalpo visu pasauli.

APDROŠINĀŠANA

VISĀDA VEIDA APDROŠINĀJUMI: AUTOMOBIĻU - PRET UGUNI — ZADZĪBĀM — NELAIMES GADIJUMIEM UN SLIMĪBĀM.

ZVANIET VAI RAKSTIET — TIKSIT LABI APKALPOTI.

O. K. JOHNSON & Co. LIMITED
Travel & Insurance Agencies,
697 Bay Street, Toronto 2, Ont. EM 6-9488

Plašākā latviešu grāmatnīca Kanadā piedāvā
JAUNĀKOS IZDEVUMUS

ĢEN. R.BANGERSKA Mana mūža atmiņas, I d., gl. ies.	$4.80
F. ZAUERBRUCHA Mana dzīve	$4.50
I. GUBIŅAS Draugam nepiemērota sieva, stāsti	$2.80
K. LESIŅA Pēdējās mājas, romāns	$4.00
J. KLIDZEJA CILVĒKA BĒRNS, romāns	$3.75
Grāmata par Akseli Munti	$3.60
DR. V. VELSA Hirošimas dienas grāmata	$2.80
V. KRODERA Smīnētāji, stāsti	$3.40
R. Blaumanis, XII sējums.	$3.90
L. BREIKŠA Maldugunis, romāns	$3.00
ED. VIRZAS Straumēni	$4.50
A. NIEDRAS Perles Majores draugs, romāns	$3.40
T. ZELTIŅA Rožu gaitenis, romāns	$3.40
J. BOJERA Lafotu zvejnieki, romāns	$2.80
A. GAILĪŠA Lēvijas kundzes grēku sūdze, romāns	$3.00
PERLA BAKA Māte, romāns	$3.00
L. SARMAS Negantnieki, romāns	$4.00
I. VIKSNAS Es saku paldies, dzejas	$2.85
R. GALENIECES Atzīšanās, dzejas	$2.60

DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.
Pasūtinot vairākas grāmatas, pasta izdevumi nav jāmaksā.

KLAUSIETIES
LATVIEŠU MŪZIKU
LATVIEŠU ZIŅAS
LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJUMUS
LATVIEŠU RADIO RAIDĪJUMOS
Otrdienu vakaros no pl. 8,30—9,00.
CHLO - RADIO RAIDĪTĀJĀ
VIĻŅA GARUMS 680
LONDON ST. THOMAS

UZMANĪBU! UZMANĪBU!
TORONTO INVISIBLE WEAVERS
Ipašniece Anna Goba
212 Wellesley St., East, Toronto. Tel. WA 2-2396
Labo kožu saēstas, izdedzinātas vai saplēstas visāda veida drēbes.
GARANTĒTS PIRMKLASĪGS DARBS

Bijušā kara dalībniekiem atmiņu atsvaidzināšanai par izpārdošanas cenu

A. SIŅĶA Kurzemes cietoksnis (gliti iesieta) I $1,80
" " " " II $1,80

DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto Ont.

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no

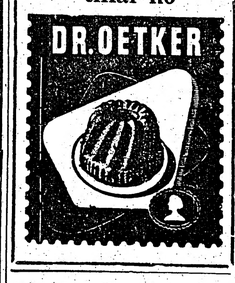

Frank Vass BA
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt., 403
(College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112, Toronto.

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS — CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 Dundas St., West
(Spadina stūrī)
Zvanīt EM 8-9038, Toronto.

MŪSU LAIKRAKSTA GALVENAIS PĀRSTĀVIS ČIKĀGĀ
OTTO KROLLS,
800 S. Halsted St., Hull House,
Chicago 7, Illinois, USA.
Tel. MOnroe 6 - 5399

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

Mūsu laikraksta pārstāvis
ANGLIJĀ
G. ZARIŅŠ,
11 Alexandra Gdns,
London, N. 10. Tel. TUD 0871,
pieņem un sniedz informāciju, pieņem jaunus abonentus, kā arī abonementu pagarinājumus.

Ārste zobu slimībās
Zigrida Altraka
atklāj savu privātpraksi
TORONTO,
303 WILLOW AVE.
(pie Kingston Road)
tel. OX 1-6178
Pieņem iepriekš sazinoties pa tālruni.

Latvijas Amerikā
Hamiltonā
abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem
JĀNIS GAILĪTIS,
79 SMITH AVE.,
Hamilton, Ont., tel. JA 8-3247

Dufferin - King rajonā
ar 15. jūliju izīrējama
MĒBELĒTA ISTABA un VIRTUVE
(sētas pusē, otrā stāvā, ar balkonu). Uz vēlēšanos garāža.
Zvanīt pēc pl. 6 vak.
LE 2-2208, Toronto.

IZĪRĒJAMA
LABI MĒBELĒTA ISTABA
kungam vai dāmai ar vārīšanas iespējām. Zvanīt JA 8-7293, 326 Herkimer St. W., Hamilton, Ont.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETEJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

LATVIJAS AMERIKĀ
SPIESTUVE
TORONTO

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus: laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas u. c.

Pasūtinājumus pieņem:
LA BIROJĀ, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada.

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

TRANSPORTA FIRMA
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
55 Wellington W., (tuvu pie Bay St.), Toronto, Ont. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notariāta birojas Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski.

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Iggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Sveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8—9 vakarā.

VĒRTĪGAS GRĀMATAS

K. Kundziņa redakcijā DIEVA IZREDZĒTI ..... ies. $3.40
K. Kundziņa LAIKI UN LIKTEŅI ..... ies. $3.00
L. Bērziņa MŪŽA RITS ..... ies. $3.40

Par atsevišķas grāmatas pārsūtīšanu pa pastu jāpiemaksā 15¢. Ja pasūtina visas trīs, tad pasta izdevumi nav jāmaksā.

DV GRĀMATNĪCA,
123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada.

Izmantojiet labākās ceļošanas iespējas

ar SUPER Continental un Continental

Divi vilcieni arī ik dienas — austrumu un rietumu virzienos
MONTREAL ° OTTAWA ° TORONTO ° WINNIPEG
SASKATOON ° EDMONTON ° JASPER ° VANCOUVER
kā arī starptautiskā satiksmē ar Continental
Bezmaksas apkalpošanai ceļojot, paintersesājieties par t. s. CNR's „pre - planed"

MAPLE LEAF PACKAGE TOURS
Informācijai un vietu rezervēšanai sazinieties ar Canadian National pārstāvi.

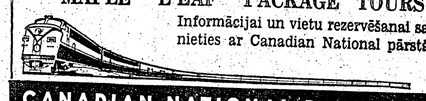

CANADIAN NATIONAL RAILWAYS
VIENIGAIS DZELZCEĻS, KAS APKALPO VISAS DESMIT PROVINCES

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 566 Second St., Brooklyn 15, N. Y.

Vasaras dievkalpojumi: Betlemes baznīcā katru svētdienu, sākums pl. 11.15: 13. jūlijā māc. R. Zariņš, 20. jūlijā prāvests K. A. Birznieks, 27. jūlijā prāvests K. A. Birznieks, 3. augustā māc. A. Anševics.

Nometnē, draudzes lauku īpašumā pie Elka Parka, jūlijā un augustā brīvdabas dievkalpojumi katru svētdienu pl. 11.00; 13. un 20. jūlijā māc. A. Ozols. Lietainā laikā dievkalpojumi notiks tanī pašā laikā jaunās saimniecības ēkas lielajā zālē.

Draudzes kanceleja draudzes namā atvērta darbdienās, izņemot pirmdienas, no pl. 11-1; otrdienās un piektdienās arī no pl. 6—8 vakarā. Draudzes locekļi savas vajadzības var kārtot svētdienās pēc dievkalpojumiem. Pirmdienās kanceleja slēgta. Tel. SO 8-7721.

ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev. - lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p.p.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W., Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Melvūdē, Ill., tel. FI 2-2420.

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 p.p.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9,30—12,30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Minneāpoles St. Paula latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave. katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu. pl. 2,00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mītulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont. tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-1563

Svētdien, 13 jūlijā, pl. 11.00 dievkalpojums sv. Andreja baznīcā.

Svētdien, 20. jūlijā, pl. 11.00 dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 27. jūlijā, Bērnu svētki Sidrabenē.

Kičenerā. Svētdien, 13. jūlijā, pl. 3 pp. dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

13. jūlijā, plkst. 3 p.p. Sv. Jāņa baznīcā Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu.

20. jūlijā dievkalpojums Saulainē.

27. jūlijā, plkst. 9 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

3. augustā dievkalpojums Saulainē.

10. augustā, plkst. 9 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

17. augustā dievkalpojums Saulainē.

24. augustā, plkst. 9 no rīta dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

Svētdien, 20. jūlijā, plkst. 2 p. iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu.

Bramptonā Latviešu ev. - lut. draudzē 27. jūlijā, plkst. 1,30 p. p. iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu Grace United baznīcā.

HAMILTONĀ

Māc. P. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā 19 Victoria Ave., S.

Svētdien, 13. jūlijā, plkst. 2 pp., jauniešu iesvētes dievkalpojums. Kā viesis piedalās māc. A. Voitkus. Dziedās draudzes koris I. Silkovskas vadībā. Dziesmu lapiņas.

Kristīti: Diāna Lazdiņa, Otto un Vijas meitiņa; Linda Sandra Pelūde, Viktora un Karīnas meitiņa.

Hamiltonas baptistu baznīcā, Stanley Ave. un Locke ielas stūrī, telefons NO 2-7975.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont. Tel. CE 2-2385.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Norsbejā svētdien, 13. jūlijā, plkst. 17 lut. baznīcā dievkalpojums.

Virdžinijtaunā svētdien, 20. jūlijā, plkst. 13 anglikāņu baznīcā dievkalpojums.

Norandā svētdien, 20. jūlijā, plkst. 16 United baznīcā dievkalpojums.

Māc Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREĀLA

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī

13. jūlijā, plkst. 2 p.p. jaunatnes iesvētīšana ar dievgaldu.

20. jūlijā dzeudzes lauku īpašumā Tērvetē plkst. 11 no rīta dievkalpojums.

26. jūlijā, plkst. 6,30 vak. svētvakara dievkalpojums.

Māc. A. Voitkus, 49 Hallowell St., Westmount, Montreal 6, P. Q. Tālr. WE 3-1867. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

Dievkalpojumi jūlijā un augustā notiks ik pārsvētdienas plkst. 9.00 no rīta.

Svētdien, 6. jūlijā, plkst. 9.00. Spredikis: Lāpītās drānas.

Svētdien, 20. jūlijā, plkst. 9.00. Spredikis: Bērni tirgus laukumā

Svētdien, 3. augustā, plkst. 9.00. Spredikis: Paslēptie dārgumi.

Svētdien, 17. augustā, plkst. 9.00. Spredikos R. Goba.

Svētdien, 31. augustā, plkst. 9.00. Spredikis: Tieksme pēc labākā.

Bībeles stundas notiks 9. un 23. jūlijā un 6. augustā, plkst. 8.00 vakarā. Temats: Lūka evaņģelijs.

Krīstīta: Anna Erna Miglona, Jāņa un Elvīras meitiņa.

Laulāti: Viesturs Goba ar Angelu Szpilakowski.

ST. KATARINES

Māc. J. Praulinš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Dievkalpojums Niagara Falls latviešu ev. - lut. draudzē, Jaunajā Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., 1958. g. 12. jūlijā, pl. 18,00.

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES

dievkalpojumi notiek svētdienās, pl. 3 p.p. un trešdien vakaros, pl. 8 — Walmer Road baznīcas telpās. Māc. R. Ekšteins.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek katru sestdienu plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Katru svētdienu, plkst. 10,45 rītā garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savas maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lūsi, 161 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

SPORTS

YMCA - Ontario meistars jaunatnes grupā

1. r. no kr.: J. Petmanis, M. Groskaufmanis (vienības vadītājs), A. Grikis. 2. r.: A. Ātrens, E. Soste, I Zichmanis, I. Kūlnieks, J. Zentiņš. (iztrūkst V. Vilsons). J. Kreiļa uzņ.

Toronto Latviešu YMCA jau otru gadu pēc kārtas basketbolā izcīnījusi Ontario meistara godu jaunatnes grupā.

Basketbola meistarības sacensības jaunatnei notika divos apļos, piedaloties Toronto latviešu sporta klubam, Toronto latviešu YMCA'i un St. Katarines vienībai.

Meistarvienībā spēlēja A. Ātrens, A. Gaiķis, I. Kūlnieks, J. Petmanis, E. Soste, V. Vilsons, J. Zentiņš un I. Zichmanis.

Vienības sekmīgākie punktu guvēji aizvadītā sezonā bija J. Petmanis un I. Soste.

Jaunatnes vienības vadītāji šogad bija A. Freibergs un M. Groskaufmanis.

BRAZILIJA PASAULES MEISTARS FUTBOLĀ

Kā jau Latvijā Amerikā ziņots, futbola stadionā Stokholmā, 50.000 skatītāju klātienē, 1958. gada pasaules miestartitulu futbolā izcīnīja Brazilija, pārliecinoši uzvarot labi spēlējošo Zviedrijas vienību ar 5:2 (2:1). Tā bija taisnīga Brazilijas uzvara, kurā Zviedrija cienīgi aplieciņāja sevi par otru labāko vienību pasaulē.

Grūti aprakstīt to braziliešu prieka vilni, kas iesākās pēc tiesneša beigu signāla. Apkampieni, asaras un raudas nemitīgā secībā lija ilgu laiku. Tādas dienvidnieciskas izdarības attuīgie skandināvi ilgi nebija redzējuši. Tad visa Brazilijas vienība stadionā apskrēja apli ar uz visu rokām nestu lielu Zviedrijas karogu kā pateicību meistarsacīkšu arganizācijai un publikai. Un kā lai nebūtu prieks: bez iegūtā goda titula un lielā honorāra, ko viņi saņems no šīm spēlēm, mājās tos gaida vēl lielāki apbalvojumi. Tūlīt pēc uzvaras Brazilijas valsts prezidents šai sakarā radiofonā teicis tautai runu.

Arī Zviedrijas futbola vienība neskuma. Izcīnīta sidraba medaļa un otrās labākās nācijas gods šai sportā ir sasniegums, kādu nepazīst Zviedrijas futbola vēsture. Kopsavilkumā var gandrīz teikt, ka šo pasaules meistarsacīkšu finālspēlei trūka īsta zaudētāja.

Ivars Veldre uzvar amerikānu sacīkstēs

21. gadskārtējās Indiānāpoles Flanner House vieglatlētikas sacīkstēs, kas šogad notika 28. jūnijā, vietējā CYO laukumā, piedalījās arī viens latvietis — Ivars Veldre, gan reprezentēdams Indiana Technical College. Startējot t. s. „open division", V. piedalījās lodes grūšanā ar 13,93 m izcīnot 1. vietu.

G. G.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

11. jūlijā — vijolnieka A. Dunkeļa koncerts.
29. augustā, plkst. 8 vakarā DV dienu koncerts 22 College St.
30. augustā, plkst. 8 vak. DV dienu balle, Palace Pier zālē.
31. augustā DV dienu teātŗa izrāde.

HAMILTONĀ

4. oktobrī — HLB gada svētki.
18. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.
25. oktobrī — Dainas kora koncerts ar sekojošu deju Polish Memorial Hall telpās, 752 Barton, E.
1. novembrī — HMMK balle.
22. novembrī — 18. novembŗa svinības.

NIAGARĀ

19. jūlijā — Draudzības un jaunatnes dienu atklāšana. Koncerts un citi priekšnesumi. Svētku balle Šeraton - Broka hotelī.
20. jūlijā — Draudzības kausa izcīņa vieglatlētikā un vīriešu volejbolā. Draudzības dienu noslēgums ar ugunskura priekšnesumiem.

SPORTA KALENDĀRS

TORONTO

Kontinentāllīgas futbolspēles jūlijā:

Sakarā ar pārgrozībām Continentāllīgā, paredzētā spēle ar igauņiem nenotiks.

Sestdien, 12. jūlijā spēlēs DV pret St. Thomas vienpadsmitu.
Trešdien, 16. jūlijā
HELLAS — DV
Pirmdien, 21. jūlijā
BLACKPOOL — DV
Piektdien, 25. jūlijā
ARSENAL — DV
Pirmdien, 28. jūlijā
DV — LIONS

☆

Trešdienas spēles notiek YMCA's laukumā, 275 Broadview Ave. Pārējās dienās — Millen stadionā

TREŠDIEN, 9. JŪLIJĀ

Droša uzstāšanās un, ja vajadzīgs dūres sitiens uz galda, šodien jums nodrošinās to, kas jums pienākās. Nebaidieties likt savas kārtis galdā — ne darbā, nedz arī mājā. Arī tiem, kam bijušas mazas nepatikšanas mīlestības lietās, nav jābaidās no partnera pārmetumiem. Viriem jāparāda, kas ir īsti kungs un sievietēm būs jāatzīstās, ka patiesībā tās vienmēr piekērušās pie stingrā un drošā balsta. Nemēģiniet šodien naudu izdot lielākos pirkumos. Šodiena, it sevišķi pēcpusdiena un vakara stundas, ir jāmēģina veltīt garīgām nodarbībām. Laba grāmata, mūzika vai filma sagādās jums patīkamus brīžus.

Laimīgie skaitļi šodienai ir 7 un 9.

CETURTDIEN, 10. JŪLIJĀ

Merkurs un Marss diktē jūsu gaitas un notikumus rita cēlienā. Ar pusdienu Mēness pārņem sardzi jūsu jūtu dzīves apvāršņos. Jūs viegli apvainosities un visur mēģināsit saskatīt melnu krāsu. Patiesībā šim pesimismam nav vietas, jo šodien ir pienācis laiks, kad nelieli atplūdi nomaina enerģijas un darba pilnas dienas. Mēģiniet iet ātri pie miera, jo nav labāka dakteŗa pasaulē par miegu.

Laimīgie skaitļi ir 4 un 5.

PIEKTDIEN, 11. JŪLIJĀ

Daudziem šodien būs tuvi un tāli ceļi zem kājām. Uzmanīgi un piesardzīgi jārīkojas tiem, kas dodas tālākos ceļos. Ūdeņu tuvumā nav vietas pārgalvībai. Neaizmirstiet, ka faktiski jūsu dzīviba ir drusku virāk vērta, kā visdārgākā dzīvības apdrošināšanas polise. Tiem, kas mocijušies ar dažādām kaitēm, šodien būtu jāpadomā, vai viņu ēdienu izvēle ir bijusi pareiza. Vitamini un minerāli ir laba lieta, bet neaizmirstiet svarīgāko, kas kurina jūsu dzīvības motoru — proteīnus. Krietns malks piena un kumoss liesas gaļas ir labākās ogles jūsu personīgās centrālās apkures vajadzībām. Aprunājieties ar savu ārstu.

Laimīgie skaitļi šodienai ir 7 un 8.

Jūsu Ēriks Jēkabsons

IENAIDNIEKS ATRODAS STRAP MUMS . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

viens nezina, bet pēc pretkomūnistisko darbinieku ziņojumiem pēdas ved uz Sibiriju, vai uz sevišķām no „ārzemēm saindēto" padomju pilsoņu nometināšanas vietām starp Volgu un Urāliem.

Panākt kāda nevēlama indivīda deportāciju vai nolikvidēšanu, padomju iestādei ir vienkārša lieta.

Pēc 1917. gada revolūcijas apm. 2 milj. krievu aizbēga uz ārzemēm. Pēc 2. pasaules kaŗa apm. 1 miljons Austrumeiropas iedzīvotāju atstājuši zemes aiz dzelzs priekškara. Sie ļaudis nekad nav uzdevuši cerības atgriezties savās brīvajās zemēs. Tie ved nesaudzīgu cīņu pret Kremļa valdniekiem, tiem ir pašu laikraksti, kas ar panākumiem konkurē ar Michailova komitejas lapām, un tiem pat ir aģenti Padomjias territorijā. Tie atrodas nemitīgā cīņā ar krievu slepeno policiju KGB. Arī Zviedrijā ir šādi ļaudis, kas darbojas vienā vai otrā pasākumā. Piemēram, Sēderteljē darbojas kāds krievu bēglis, kas izdod stencelētas antikomūnistiskas skrejlapas un ir viens no internacionālās padomju varai naidīgās NTS organizācijas darbiniekiem. Ienaidnieki zina, kur viņš atrodas, viņam ir jau draudēts un zviedru drošības policijai ir pazīstams tas vīrs, kas apsolījis viņu nobeigt, tā sakot, ar „paša rokām."

Komūnistu aģenti zviedrijā ir galvenokārt somu izcelsmes. Somu komūnisti arvien ir bijuši lielākā labvēlībā pie varas viriem Kremlī nekā diezgan bāli rozā novērtētie zviedrū partijas brāļi. Aģentu ielavīšanās veidi Zviedrijā ir dažādi. Bijušais somu komūnists Arvo Tuminens, kas savā laikā bija kominterna prezidija locekļis, savā grāmatā „Kremļa zvani" pastāsta par zviedru komūnistu Antonu Strandu, kas sava atvaļinājuma laikā Krimā gribējis apprecēties ar kādu spāņu partijas biedreni. Šī spāniete tomēr nebijusi pilnīgi uzticama, un tās vietā viņam bijis jāizvēlas kāda somiete — no kuŗas varēja būt liels labums partijai Zviedrijā — un kas akceptēja šo uzdevumu ar vārdiem: „Ja partijas labums to prasa, es esmu gatāva pakļauties jebkuŗam upurim."

Pašreiz nav lielu problēmu ar somu aģentu iecelošanu. Robežas ir brīvas, un bez tam no 1. maija ir atceltas arī pasu kontroles. Ar citiem vārdiem — padomju aģents, kurš iekļuvis Somijā, un tas nav grūti, praktiski ir arī Zviedrijā.

Padomju propaganda Zviedrijā bēglu vidū pieņemas. Bēglus apmeklē svešas personas, kas ar visādiem līdzekļiem mēģina tos iespaidot atgriezties dzimtenē. Ar šiem aģentiem var sadurties pastaigājoties ielās, kā arī tie var gaidīt trepju uzejā dzīvokļa durvju priekšā. Vēstuļu kastes pildas ar laikrakstiem un vēstulēm, nolūkā panākt bēgļa atgriešanos mājās. Nelīdz nekas, ja arī maina dzīves veitu. Nepazīstamie ļaudis turpina parādīties, laikraksti un vēstules seko arī uz jauno adresi, un kā ēna seko arī cilvēki. Bēglis kļūst arvien nedrošāks.

Kāda baltiete, kas savus nervus jau bezgalīgi bija pārbaudījusi kaŗa laikā, pēc vairākiem gadiem pēdīgi cerēja būt drošībā, nonākusi Zviedrijā. Bet tagad tas ir sācies: laikraksti, vēstules un personīgā „apstrādāšana". Viņa ir lūgusi atstāt to mierā, rakstījusi tiem, kas šīs vēstules un avīzes sūta. Bet nekas nelīdz. Padomijos aukstais kaŗš pret viņu turpinās. Viņa atrodas aģentu reģistrī. Viņas vārds atrodas to sarakstos. Nav ko brīnīties, ja viņa ir nemierīga.

SKAUTU UN GAIDU DZĪVE

CILTS SANĀKSME

ASV jendas 3. novada cilts sanāksmi, pārdomu nakti un solījumu saskaņā ar vaditāju apspriedes lēmumu šoreiz organizēja 34. Tērvetes vienība Detroitā. Tajā piedalījās 31 dalībnieks no 14. Skrundas, 60. Tērvetes, 34. Tērvetes un 75. Jelgavas dzimtām. Solījumu nodeva 15 roveŗu kandidāti, to pieņēma vad. Fr. Sīpols un latviešu skautu priekšnieks vad. A. Grigors, asistējot vadītājiem A. Ozolam, A. Lodem, J. Apsītim un A. Kangaram. Cilts apspriedē pārrunāja jautājumu par roveŗu sacensībām novada lielajā Kurzemes nometnē š. g. augusta mēnesī. Izskanēja domas, ka roveŗiem būtu vēlams šķēršļu un pētniecības gājiens, skautu mākas, peldēšana, šaušana ar loku un tāpat mazkalibra šauteni.

Roveŗu pulcēšanās notika A. Grendzes saimniecībā, apm. 50 jūdžu ziemeļos no Detroitas. Nākamā roveru un lielgaidu sagaita notiks novembŗa beigās un to organizēs 75. Jelgavas dzimta Kalamazū.

12. jūnijā virskopniekam Mārim Graubem un kopniekam Latvim Ceminam bija dota iespēja piedalīties televizijas raidījumā, kur tiem vajadzēja stāstīt, kā latviešu skauti gatavojas Lielās ielejas apgabala rīkotiem svētkiem Hausmana laukumā. Minētos svētkos Skrundas skauti rādīs savu māku, veidojot piramidas. Vadītāju vietnieku sagatavošanas kursos Kalamazū vadītāja vietnieku solījumu pie ugunskura no Skrundas vienības nodevuši Uldis Pličs un Māris Graube, bet vaditāja solījumu Eduards Grīnvalds.

SIROJUMA REDAKCIJAS IZBRAUKUMS

Skautu un gaidu žurnāla „Sirojums" redakcijas organizētais vasaras izbraukums notiks 13. jūlijā „Camp Kirk'ā" pie Mičigenas ezera. Izbraukumā var piedalīties visi „Sirojuma" redakcijas locekļi, žurnāla labvēļi un lasītāji no tuvienes un tālienes.

NĀVE UZ AUTO CEĻIEM

Sakarā ar straujo satiksmi vasaras laikā, uz auto ceļiem aizvien vairāk notiek satiksmes nelaimes gadījumu, kas prasa cilvēku dzīvības, ne tikai braucēju, bet arī gājēju, kā tas redzams attēlā. Ievērojiet satiksmes noteikumus — nāve uz ceļiem uzglūn katram braucējam un gājējam!

APKĀRT ZEMES LODEI

● Vāciešu stūrgalvīgā militāristu „sīkumainība" sevišķi sākusi izpausties sakarā ar iepirkumiem Bundesvēra biroju vajadībām. Tā atiecīgās instances tirgotājiem pieprasījušas nevis 2000 vai 3000 lokšņu kopējamā papīra, bet noteikti 2615. Tas pats ar dzēšgumijām, kuŗu vajaga noteikti 2018 gabalu u.t.t. Vācu tirgotāji par šādu sīkumainību noskaitušies.

● Pirms neilga laika Italijā pie Po upes deltaş Lendinarā mirusi Eiropas čigānu ķēniniene Mimi Rosseto. Čikānu ķēniniene slimoja jau ilgāku laiku un vairāki ārsti veltīgi pūlējās glābt viņas dzīvību ar modernās medicīnas līdzekļiem, kaut gan Mimi Rosseto patiesībā uzticējusies vienīgi saviem ārstniecības līdzekļiem — mūžīgi kūpošajai pīpei un slivovica pudelei. Pēc tris dienu nesamaņas „viņa mirusi kā kārtīgam čigānam jāmirst", un uz viņas kapa pēc čigānu paražas uzstādīts koks. Sagaida, ka Eiropas čigāni šinī vasarā dosies uz Italiju, lai nokārtotu jaunās ķēninienes kronēšanas lietu, un vietējie Lendinaraş iedzīvotāji raugoties ar bažām nākotnē. Pagaidām Eiropas čigānu valdīšana atrodas „troņa padomes" rokās.

MASKAVA PIEDRAUD IZSTĀTIES NO APVIENOTAJĀM NĀCIJĀM

UNGĀRU DEMONSTRĀCIJAS ŅUJORKĀ KAITINA KREMĻA VĪRUS

Londonā. Pagājušās nedēļas nogalē Maskavas radio pārsteidza pasauli, piedraudēdams ar Padomju Savienības izstāšanos no Apvienotajām Nācijām. Divas dienas pirms tam padomju delegācijas vaditājs Sobolevs iesniedza protesta notu Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāram Hammeršildam, paskaidrojot, ka demonstrācijām padomju delegācijas galvenās mītnes priekšā Ņujorkā var būt tālejošas sekas Padomju Savienības turpmākajā darbībā Apvienotajās Nācijās. Līdzīga satura nota iesniegta arī Sav. Valstu sūtnim Maskavā.

Sav. Valstu valdībai adresētā notā Padomju Savieniba atkārtoti uztraucas par ungāru demonstrācijām Parka avenijā Ņujorkā, padomju Apvienoto Nāciju delegācijas galvenās mītnes priekšā. Demonstrācijas, kā zināms, notika pēc tam, kad komūnisti nogalināja Ungārijas agrāko ministru prezidentu Nadžu, brīvības cīņu armijas komandieri ģen. Maleteru un divus viņu tuvākos līdzstrādniekus. Pirms neilga laika Sav. Valstu delegācija Apvienotajās Nācijās noraidīja kādu citu padomju protesta notu, kuŗā Maskava pieprasīja pretkomūnistisko demonstrāciju pārtraukšanu. Sav. Valstis paskaidroja, ka miermīlīgas demonstrācijas neruna preti valsts likumiem un ka tikmēr, kamēr tās tiks ietu rētas pieļaujamās robežās, par to pārtraukšanu nevar būt ne runas. Šāda atbilde, kā redzams, pamudinājusi Padomju Savienību jau uz drastiskākiem soļiem, un tagad demonstrāciju atkārtošanās gadījumā tā piedraud ar izstāšanos no Apvienotajām Nācijām.

NEKĀDU BRIESMU NEESOT

Apvienoto Nāciju militārie novērotāji Libānā nespēj saskatīt Apvienotās Arabu Republikas iejaukšanās pazīmes.

Apvienoto Nāciju militārie novērotāji Libānā informējuši Drošības padomi, ka pašreiz nav nekādu pazīmju, kas liecinātu, ka Apvienotā Arabu Republika iefiltrētu ieročus, kaŗa materiālus un sabotieŗus Libānas nemiernieku atbalstīšanai. Tādu pašu nostāju pagājušās nedēļas vidū ieņēma arī Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs Hammeršilds. Apvienoto Nāciju atklājumi ir tiešā pretstatā ar Libānas valdības apgalvojumiem. Pēdējā vēl vienmēr katēgoriski deklarē, ka nemiernieki ieročus un kaŗa materiālus saņem no Apvienotās Arabu Republikas un ka nemiernieku atbalstīšana notiek tādos apmēros, kas noteikti atzīstami par masveidīgiem. Bez Apvienotās Arabu Republikas valdības atbalsta ieroču un kaŗa materiālu kontrabanda uz Libānu pašreizējos apmēros nebūtu iespējama.

Militāro novērotāju un ģenerālsekretāra Hammeršilda sniegtā informācija Drošības padomei un presei, sacēlusi vispārēju sašutumu Libānas valdības aprindās. Tā ne tikvien kā uztraucas par Apvienoto Nāciju novērotāju aklumu, bet arī par sekām, kādas šo novērotāju sniegtā informācija var izraisīt prezidentam lojālo cīnītāju rindās. Apvienoto Nāciju rezolūcija, ka Apvienotā Arabu Republika nav vainojama nemiernieku atbalstīšanā un apgādāšanā, var atstāt dziļas un sāpīgas brūces valdības kaŗaspēka morālē; 8000 vīru lielās Libānas armijas morāle līdz šim tika uzturēta ar domu, ka tā cīnās par savas zemes brīvību un neatkarību. Apstridot ārvalstu agresijas elementu, kā to tagad dara Apvienotās Nācijas, tā, pārvēšot Libānas nemierus vienkāršā pilsoņu kaŗā, var kaitēt valdības kaŗaspēka lojalitātei.

PREZ. EISENHAUERS OTAVĀ

Savienoto Valstu prezidents Eizenhauers un ārlietu ministrs Dalless otrdien, 8. jūlijā, ieradās Otavā, lai apspriestos ar Kanadas ministru prezidentu Dīfenbeikeru un valdības locekļiem. Trešdien, 9. jūlijā, ASV prezidents teiks runu Kanadas parlamentā.

Dziesmu svētku piezīmes no malas raugoties

Blakus Dziesmu svētku priekiem Ņujorkā nav trūcis arī daudz asarainu un traģikomisku brīžu.

Tā kādam cieminam no Toronto ir nācies ciest diezgan prāvus materiālus zaudējumus, gan ne pašā svētku laikā, bet gan pludmalē, kur kāds ļaundaris izvilcis viņam no kabatas $130,-

Pārbiedēti arī Manhatanas iedzīvotāji — nēģeŗi, ieraugot tik lielu „balto brāļu" skaitu. Kā zināms, Dziesmu svētku koncerta vieta bija izraudzīta „melno rajonā". Kāds vecāks nēģeris gandrīz dabūjis sirdstrieku, jo no sava 68 gadu mūža nodzīvojis 45 gadus Armorijas tuvumā, bet visu šo gadu laikā nav redzējis neviena baltā cilvēka, bet nu, Dziesmu svētku laikā, ieraudzījis tūkstošiem balto, pārbijies līdz nāvei . . .

Labs ienākums dažam labam melnajam bija arī balto latviešu mašīnas. Dziesmu svētku koncerta un tautas svētku laikā uzlauztas, cik pagaidām zināms, 4 mašīnas un, protams, paņemts vērtīgākais, kas tur atrasts.

DAŽOS VĀRDOS

● Pēc nelielas sadursmes uz 2. autoceļa Port Kredit tuvumā, atbraukušais policijas kārtībnieks atklājis traģikomisku skatu — ceļu apklājis liels olu kultenis, vismaz no 1000 olām. Tās sašķīdušas, kad no smagās automašīnas sadursmē izkritušas vairākas kastes ar olām.

● Ontario apgabalā, pēc statistikas ziņām, 1957 g. visvairāk noziegumu pastrādājuši neprecēti vīrieši no 21 — 30 gadu vecumā. Nākošā noziedzīgākā grupa ir jaunieši no 16 — 20 g. v.

● Jūtamu atslogojumu izjūt Toronto motoristi pēc 4 jūlija, kad atklāja jauno tiltu pāri Hamberas upei.

● Toronto un apkārtnes Strādnieku koncils 3. jūlija sanāksmē pieņēmis rezolūciju, kuŗā arī nosoda pēdējos notikumus Ungārijā.

● Šais dienās, viskarstākajā satiksmes laikā uz Queen Elizabeth ceļa vairāk kā 2 stundas tika aizturētas ap 3500 automašīnu, apgāžoties 14 tonnu „Life" transportam. Jāpieņem, ka aizkavētie braucēji varēja vismaz palasīties žurnālu, kas bija izkaisīts pa visu ceļu . . .

GRŪTĪBAS ŽENĒVAS ATOMSARUNĀS

Ženēvā. Rietumu un Austrumu zinātnieku sarunām atomieroču mēģinājumu pārtraukšanas pārraudzības jautājumā iejot otrā nedēļā, pamazām sāk rasties jaunas problēmas, kamēr no atrisinājuma vēl nav ne vēsts.

Pēc pirmo nedēļu sarunām zinātnieki nāca pie atzinuma, ka atomieroču mēģinājumu pārtraukšanas pārraudzība saistās ar daudz lielākām problēmām nekā tikai abpusējas vienošanās panākšanu. Un, proti, sprādziena gadījumā tas vispirms ir jāuztver. Izrādās, un to atzīst lietpratēji no Rietumiem un Austrumiem, ka sprādzieni dziļi zemes iekšienē vai ļoti augstu gaisā ir gan uztverami, bet ka nav nekādu iespēju pateikt, ka tos radījuši atomieroči. Nemaz nebūtu jābrīnās — Ženēvas konferencei tuvu stāvošas personas paskaidro — ja abas puses atzītu par nepieciešamu izdarīt vairākus atomsprādzienus dziļi zemes iekšienē un augstu gaisā, lai tuvāk iepazītos ar šādu sprādzienu sekām. Līdz tam brīdim, ziņo no Ženēvas, zinātnieki kavēsies dot savu galīgo spriedumu, kas ar laiku var kļūt par pamatu, ja ne starptautiskas atbruņošanās panākšanai, tad vismaz event. atomieroču mēģinājumu pārtraukšanas pārraudzībai. Atomsprādzieni uz zemes vai tikai nelielos augstumos ir viegli uztverami pat no lieliem attālumiem, un šo sprādzienu kvalitāte var tikt noteikta ar vislielāko precīzitāti.

FRANCIJA RAŽOS ATOMBUMBAS

Sav. Valstis liedzas sniegt Francijai palīdzīgu roku atomieroču arsenāla izveidošanai.

Parīzē. Pagājušās nedēļas nogalē Parīzē viesojās Sav. Valstu ārlieu ministrs Dalless, pārrunādams dažādus iekšpolitiskus un ārpolitiskus jautājumus ar ministru prezidentu de Gollu. Ziņas no Parīzes liecina, ka starptautiskā politikā Dalless un de Golls panākuši pilnīgu vienošanos un ka vienīgās domstarpības radušās atomieroču jautājumā. Francija, kā zināms, jau ilgāku laiku pūlas izgatavot savu pirmo atombumbu. Tas ir un Padomju Savienību lēns un bezgala dārgs process, jo sevišķi Francijai, kas nepārtraukti cīnās ar lielām saimniecīskām un financiālām grūtībām. Procesa paātrināšanai un izdevumu samazināšanai de Golls vairāk vai mazāk tiešos vārdos prasija Dallesam Sav. Valstu palīdzību pirmās franču atombumbas izgatavošanai. De Golls deklarēja, ka Francija ir nolēmusi nostāties uz viena līmeņa ar Sav. Valstīm, Angliju un Padomju Savienību.

Atspirdzinieties
ar patīkamo Coca - Cola

„COCE" jeb „COCA - COLA" abi ir COCA - COLA sabiedrības ražojumi — pasaulē iecienītākie atspirdzinātāji dzērieni

„Coca Cola" un „Coke" ir reģistrēta sabiedrības rūpniecības zīme.